BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ФЕДЕРАЦИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ВЛАДА

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

Broj: 03-02-899/2023
Sarajevo, 18.03.2026. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO

Primljeno: 23 -03- 2026			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	- 02-	2165	/23

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -

- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH", br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU,** koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 68. sjednici, održanoj 18.03.2026. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD).

S poštovanjem,

BOSNA I HERCEGOVINA - FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE VLADA 1 Sarajevo

PREMIJER
Nermin Nikšić

Prilog:
- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku (CD)
- Tekst odredbi Zakona koje se mijenjaju i dopunjuju
- Izjava o usklađenosti
- Obrazac broj 1a
- Obrazac broj 2
- Obrazac IFP-NE
- Akt Odjela za izvršenje presuda Evropskog suda za ljudska prava Vijeća Evrope (na engleskom jeziku i neslužbeni prijevod na jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine)
- Zakon o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 11/21, 39/04 i 73/05)

Co: Federalno ministarstvo pravde
gosp. Vedran Škobić, ministar

Adresa: Hamdije Čemerlića 2, 71000 Sarajevo
Tel.: +387 33 66 44 49, Fax.: +387 33 21 24 11, +387 33 66 72 69
www.fbihvlada.gov.ba
e-mail: sekretar@fbihvlada.gov.ba

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA

PRIJEDLOG

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Sarajevo, mart 2026. godine

Z A K O N
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 39/04, 73/05 i 11/21), u članu 4. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

„(4) U vanparničnom postupku sud može postaviti privremenog zastupnika svakom učesniku u postupku kad za to postoje uvjeti predviđeni odredbama člana 296. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15).".

Član 2.

Iza člana 28. naziv odjeljka: „1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti" mijenja se i glasi: „1. Ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti".

Član 3.

Član 29. mijenja se i glasi:

„Član 29.

(1) U postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li su se stekli zakonski uvjeti za ograničenje poslovne sposobnosti punoljetne osobe, odlučuje o mjeri ograničenja poslovne sposobnosti i određuje vrijeme trajanja izrečene mjere, utvrđuje razloge za njeno dalje trajanje i odlučuje o mjeri vraćanja poslovne sposobnosti, kada prestanu razlozi zbog kojih je poslovna sposobnost ograničena.

(2) Sud će ograničiti poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi koja se zbog psihofizičkog stanja nije sposobna sama brinuti o svojim pravima, interesima i potrebama ili koja neposredno ugrožava svoja prava i interese ili prava i interese drugih.

(3) Poslovna sposobnost će se ograničiti samo kada se, nakon provedenog postupka, utvrdi da se drugim manje ograničavajućim mjerama i sredstvima ne može ili se nije uspješno mogla osigurati zaštita osobe iz stava (2) ovog člana.

(4) Postupak za ograničenje, kao i postupak za vraćanje poslovne sposobnosti hitan je i mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga za ograničenje ili vraćanje poslovne sposobnosti.".

Član 4.

Član 30. mijenja se i glasi:

„Član 30.

(1) Postupak za ograničenje poslovne sposobnosti pred sudom može pokrenuti sud po službenoj dužnosti ili po prijedlogu organa starateljstva, tužilaštva, bračnog ili vanbračnog partnera osobe prema kojoj će se voditi postupak, njenih krvnih srodnika u ravnoj liniji, a u pobočnoj liniji do drugog stepena, te usvojioca ili usvojenika ove osobe.

(2) Postupak iz stava (1) ovog člana može se pokrenuti i na prijedlog drugih osoba ako trajno žive u zajedničkom domaćinstvu s osobom prema kojoj će se voditi ovaj postupak, kao i osobe prema kojoj će se voditi postupak za ograničenje poslovne sposobnosti, ako može shvatiti značaj i pravne posljedice svoga prijedloga.

(3) Inicijativu za pokretanje postupka iz st. (1) i (4) ovog člana može dati i doktor medicine koji je u neposrednom kontaktu s osobom prema kojoj će se voditi postupak za ograničenje poslovne sposobnosti.

(4) Postupak za vraćanje ograničene poslovne sposobnosti može pokrenuti sud po službenoj dužnosti ili na prijedlog osoba iz st. (1) i (2) ovog člana ili staratelja osobe prema kojoj će se voditi postupak vraćanja poslovne sposobnosti, uz prethodno odobrenje organa starateljstva, odnosno na inicijativu osobe iz stava (3) ovog člana.".

Član 5.

Član 31. mijenja se i glasi:

„Član 31.

Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba kojoj se ograničava ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.".

Član 6.

Član 32. mijenja se i glasi:

„Član 32.

Ako je osoba prema kojoj se vodi postupak ograničenja poslovne sposobnosti vlasnik, odnosno evidentirani posjednik nepokretnih stvari sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti organ nadležan za vođenje zemljišno - knjižne evidencije, općinski organ nadležan za vođenje katastra i Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.".

Član 7.

Član 33. mijenja se i glasi:

„Član 33.

O pokretanju postupka obavještava se općinska služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba prema kojoj se vodi postupak ograničenja, odnosno vraćanja poslovne sposobnosti, radi evidentiranja vođenja postupka.".

Član 8.

Član 34. mijenja se i glasi:

„Član 34.

(1) U prijedlogu za pokretanje postupka za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti navest će se činjenice na kojima se zasniva prijedlog i predložiti dokazi kojima se te činjenice utvrđuju ili čine vjerovatnim.
(2) Ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa starateljstva ili tužilaštva, prijedlog treba sadržavati i podatke iz kojih proizlazi ovlaštenje za pokretanje postupka.".

Član 9.

Član 35. mijenja se i glasi:

„Član 35.

(1) U postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.
(2) Sud će pozvati na ročište predlagača, osobu prema kojoj se vodi postupak, njenog staratelja, odnosno njenog privremenog zastupnika i organ starateljstva.
(3) Staratelj osobe prema kojoj se vodi postupak dužan je odazvati se pozivu suda i aktivno učestvovati u postupku. Ostale osobe iz stava (2) ovog člana mogu tokom postupka učestvovati pri izvođenju dokaza i raspravi o rezultatima cjelokupnog postupka.
(4) Osoba kojoj se ograničava, odnosno vraća poslovna sposobnost, poziva se i saslušava na ročištu, izuzev ako prema ocjeni suda saslušanje ove osobe nije moguće zbog njenog psihofizičkog stanja ili bi za nju moglo biti štetno. Sud uvažava mišljenje i stavove osobe prema kojoj se postupak vodi, u mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na njeno psihofizičko stanje.
(5) Ako sud utvrdi da saslušanje osobe nije moguće s obzirom na njeno psihofizičko stanje, dužan je o tome sastaviti zabilješku u spisu i navesti obrazložene razloge nemogućnosti saslušanja.
(6) Ako se osoba prema kojoj se vodi postupak nalazi u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite, sud će je obavezno saslušati u toj ustanovi, gdje će se održati i ročište.".

Član 10.

Član 36. mijenja se i glasi:

„Član 36.

(1) U postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud će zaštititi i osigurati uživanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda osobe prema kojoj se vodi postupak, te osigurati poštovanje njenog dostojanstva.
(2) Osobi prema kojoj se vodi postupak iz stava (1) ovog člana sud će omogućiti da osobno učestvuje u postupku i da na način prilagođen njenoj sposobnosti shvatanja, oblikovanja vlastitih stavova i komuniciranja, izrazi svoje mišljenje i iznese svoje želje i potrebe.

(3) Osobu prema kojoj se vodi postupak sud će, na način koji ona razumije, upoznati s njenim pravima, informirati o postupku i okolnostima važnim za odlučivanje, te joj omogućiti da izrazi svoje mišljenje o tim okolnostima.

(4) Sud je dužan nastojati što je moguće manje ograničiti prava osobe prema kojoj se vodi postupak, te u postupanju s njom uzeti u obzir njezinu osobnost, sadašnje ili ranije izražene stavove, kao i zaštitu njene dobrobiti.".

Član 11.

Član 37. mijenja se i glasi:

„Član 37.

(1) U postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud će odrediti provođenje vještačenja od najmanje jednog vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će osobno i neposredno pregledati osobu prema kojoj se vodi postupak i o rezultatima pregleda dati pisani nalaz i stručno mišljenje o njenom psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje, te predložiti obim, sadržaj i dužinu trajanja ograničenja poslovne sposobnosti. Vještačenje se vrši u prisustvu sudije.

(2) U nalazu i stručnom mišljenju iz stava (1) ovog člana, vještak se mora jasno i detaljno izjasniti o psihofizičkom stanju osobe prema kojoj se vodi postupak i o utjecaju utvrđenog psihofizičkog stanja na sposobnost ove osobe da štiti svoja prava, kao i o tome koje vrste radnji i u kojem obimu ona nije sposobna shvatiti, preduzimati i kontrolirati.

(3) U postupku za vraćanje poslovne sposobnosti, vještačenje se ne može povjeriti istom vještaku koji je u postupku ograničenja poslovne sposobnosti obavio vještačenje.

(4) Ako je za utvrđivanje psihofizičkog stanja i sposobnosti za rasuđivanje osobe prema kojoj se vodi postupak za ograničenje poslovne sposobnosti, po mišljenju vještaka medicinske struke, neophodno da se ona smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ova osoba privremeno, ali najduže 30 dana bude smještena u takvoj ustanovi.

(5) Ako se zdravstvena ustanova iz stava (4) ovog člana nalazi van područja suda koji sprovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadležnog suda.

(6) Protiv rješenja iz stava (4) ovog člana dozvoljena je žalba.".

Član 12.

Član 38. mijenja se i glasi:

„Član 38.

(1) Sud je dužan saslušati staratelja, odnosno privremenog zastupnika, predlagača i druge osobe koje mogu dati potrebna obavještenja o životu i ponašanju osobe prema kojoj se postupak za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti vodi i o drugim važnim okolnostima.

(2) Po potrebi, sud će podatke o tim činjenicama pribaviti od pravnih i drugih osoba, koje tim podacima raspolažu.".

Član 13.

Član 39. mijenja se i glasi:

„Član 39.

(1) Kad utvrdi da postoje razlozi za ograničenje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se postupak vodi izreći mjeru ograničenja poslovne sposobnosti.
(2) Poslovna sposobnost će se ograničiti u obimu i dijelu u kojem sud utvrdi nesposobnost ili ugrožavanje iz stava (1) ovog člana.
(3) Poslovna sposobnost će se ograničiti samo kada se, nakon provedenog postupka, utvrdi da se drugim manje ograničavajućim mjerama i sredstvima ne može ili se nije uspješno mogla osigurati zaštita osobe prema kojoj se vodi postupak.
(4) U rješenju kojim je odlučio o ograničenju poslovne sposobnosti sud određuje rok u kome će se provjeriti da li postoje razlozi za dalje trajanje izrečene mjere, a koji ne može biti duži od tri godine.
(5) Manje ograničavajuće mjere, u smislu stava (3) ovog člana, između ostalih su: upućivanje na liječenje u zdravstvenu ustanovu ili podvrgavanje psihosocijalnom tretmanu ili drugom odgovarajućem tretmanu u cilju otklanjanja razloga koji bi mogli dovesti do ograničenja poslovne sposobnosti.".

Član 14.

Član 40. mijenja se i glasi:

„Član 40.

(1) Sud može rješenjem odložiti donošenje rješenja o ograničenju poslovne sposobnosti zbog ovisnosti o alkoholu, drugim opojnim sredstvima i igrama na sreću, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola, drugih opojnih sredstava i učestvovanja u igrama na sreću.
(2) Sud će odložiti donošenje rješenja u slučajevima iz stava (1) ovog člana ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.
(3) Sud će upozoriti osobu prema kojoj se vodi postupak za ograničenje poslovne sposobnosti na mogućnost odlaganja donošenja rješenja u skladu sa st. (1) i (2) ovog člana.
(4) Donošenje rješenja iz st. (1) i (2) ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.
(5) Sud će opozvati rješenje iz stava (1) ovog člana, ako za vrijeme trajanja odlaganja donošenja rješenja iz stava (1) ovog člana, osoba prema kojoj se vodi postupak nastavi sa ovisničkim ponašanjima, odnosno ako napusti ustanovu za liječenje ili na drugi način izbjegne liječenje kojem se podvrgnula.".

Član 15.

Član 41. mijenja se i glasi:

„Član 41.

(1) Najkasnije 60 dana prije isteka roka iz člana 13. stava (4) ovog zakona, sud će po službenoj dužnosti preispitati ukidanje, produženje ili određivanje novih mjera zaštite osobe kojoj je izrečena mjera ograničenja poslovne sposobnosti.
(2) Sud može i prije isteka roka iz člana 13. stav (4) ovog zakona razmotriti potrebu za donošenjem novih mjera na prijedlog ovlaštenih predlagača iz člana 4. ovog zakona.
(3) Ako utvrdi da su prestali postojati razlozi zbog kojih je osobi izrečena mjera ograničenja poslovne sposobnosti, sud donosi rješenje o mjeri vraćanja poslovne sposobnosti.
(4) Sud će, u skladu sa utvrđenim promjenama psihofizičkog stanja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost, povećati odnosno smanjiti obim i dio u kojem joj je bila ograničena poslovna sposobnost.
(5) Ako sud na osnovu nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti utvrdi sa velikom vjerovatnoćom da se ne može očekivati izlječenje ili znatno poboljšanje psihofizičkog stanja zbog kojeg je osobi ograničena poslovna sposobnost, odbit će prijedlog za vraćanje poslovne sposobnosti i može odrediti rok, koji ne može biti duži od godinu dana, prije čijeg isteka se ne može ponovo tražiti vraćanje poslovne sposobnosti.
(6) Prijedlog za vraćanje poslovne sposobnosti koji je podnesen prije isteka roka iz stava (5) ovog člana sud će odbaciti.
(7) U postupku iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju poslovne sposobnosti.".

Član 16.

Član 42. mijenja se i glasi:

„Član 42.

(1) Protiv rješenja o ograničenju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osobe koje su učestvovale u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
(2) Osoba kojoj se ograničava poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje psihofizičko stanje.
(3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, odluči drugačije.
(4) Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.".

Član 17.

Iza člana 42. dodaje se novi član 42a. koji glasi:

„Član 42a.

Nakon što rješenje o ograničenju poslovne sposobnosti postane pravosnažno, sud će odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite, u skladu sa članom 20. ovog zakona.".

Član 18.

Član 43. mijenja se i glasi:

„Član 43.

Pravosnažno rješenje o ograničenju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se ograničava odnosno vraća poslovna sposobnost, njenom staratelju i organu starateljstva, općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu nadležnom za vođenje zemljišno - knjižne evidencije, općinskom organu nadležnom za vođenje katastra i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine, ako je osoba na koje se rješenje odnosi vlasnik, odnosno evidentirani posjednik nepokretnosti.".

Član 19.

Član 44. mijenja se i glasi:

„Član 44.

Troškove postupka ograničenja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.".

Član 20.

Iza člana 44. dodaje se novi naziv odjeljka 1a. i novi čl. 44a., 44b., 44c., 44d., 44e. i 44f. koji glase:

„1a. Smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite

Član 44a.

(1) U postupku za smještaj u ustanovu socijalne zaštite osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost sud odlučuje o smještaju ako utvrdi da se osoba zbog svog psihofizičkog stanja i uvjeta u kojima živi nije sposobna brinuti o sebi, niti da ima osobe koje su po zakonu dužne i u mogućnosti brinuti o njoj, a nisu ispunjeni uvjeti za smještaj u zdravstvenu ustanovu.

(2) U postupku iz stava (1) ovog člana, sud će odlučiti i kada osobi o čijem se smještaju odlučuje nije ograničena poslovna sposobnost, ukoliko nije sposobna

dati valjan pristanak ili je povukla svoj pristanak, a njeno psihofizičko stanje opravdava smještaj.

(3) Odluka o smještaju u ustanovu socijalne zaštite se može donijeti samo ako je utvrđeno da su razmotrene blaže mjere nedovoljne za zaštitu interesa osobe o čijem se smještaju odlučuje.

(4) Postupak iz stava (1) ovog člana je hitan i treba se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga, odnosno obavijesti o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost.

(5) Za vođenje postupka iz stava (1) ovog člana nadležan je sud na čijem području osoba o čijem smještaju se odlučuje ima prebivalište, odnosno boravište.

(6) Na postupak iz stava (1) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe čl. 45. do 59. ovog zakona o zadržavanju duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi, ako drugim zakonom nije drugačije uređeno.

Član 44b.

Postupak kojim se regulira smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite pokreće se na prijedlog osoba ili organa koji su ovlašteni na pokretanje postupka za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti.

Član 44c.

(1) O smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu, pri čemu može koristiti rezultate dokaznog postupka iz postupka kojeg je vodio za ograničenje poslovne sposobnosti, a po potrebi može izvesti i dodatna dokazna sredstva.

(2) Ako je osoba već smještena u ustanovu socijalne zaštite ili zdravstvenu ustanovu, sud će u toj ustanovi održati ročište na kojem će saslušati učesnike u postupku i druge osobe koje imaju saznanja o relevantnim činjenicama.

(3) Nakon pokretanja postupka za smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite sud će preduzeti mjere da tu osobu odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njenom psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje.

(4) Sud je dužan ispitati sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i saslušati sve osobe koje imaju saznanje o bitnim činjenicama.

(5) Sud će osobu o čijem smještaju se odlučuje poučiti o njenim pravima i saslušati je, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice svog učestvovanja u postupku. U slučaju da sud odluči da ne sasluša ovu osobu, posebno će obrazložiti razloge za takvu odluku.

Član 44d.

(1) Po završenom postupku sud je dužan donijeti rješenje kojim će odlučiti o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite, ukoliko su ispunjeni uvjeti za takav smještaj.

(2) Rješenje iz stava (1) ovog člana se dostavlja osobi o čijem smještaju se odlučivalo, njenom staratelju odnosno zastupniku, predlagaču, organu starateljstva i ustanovi socijalne zaštite.

(3) Kad sud odluči da se osoba smjesti ili zadrži u ustanovi socijalne zaštite, odredit će i vrijeme smještaja, koje ne može biti duže od jedne godine.

(4) Rješenje o prestanku ili produženju smještaja sud će donijeti po službenoj dužnosti ili na prijedlog organa starateljstva.

Član 44e.

(1) Organ starateljstva dužan je najmanje jedanput tokom trajanja smještaja u ustanovu socijalne zaštite, a po potrebi i češće, obavijestiti sud koji je donio odluku o smještaju o psihofizičkom stanju osobe koja je smještena u ustanovu socijalne zaštite.
(2) Organ starateljstva će, radi izvršavanja obaveza iz stava (1) ovog člana, s nadležnom medicinskom ustanovom zaključiti memorandum o saradnji kojim će se precizno urediti angažiranje vještaka medicinske struke radi stalnog praćenja psihofizičkog stanja osobe smještene u ustanovu socijalne zaštite i održavanja stalne komunikacije.
(3) Organ starateljstva dužan je sudu, uz obavijest iz stava (1) ovog člana, dostaviti pribavljeno mišljenje ustanove u kojoj je osoba smještena na osnovu rješenja suda i mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti.
(4) Sud će prilikom odlučivanja o produženju smještaja u ustanovu socijalne zaštite saslušati osobu o čijem smještaju se odlučuje, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice svog učestvovanja u postupku. U slučaju da sud odluči da ne sasluša ovu osobu, posebno će obrazložiti razloge za takvu odluku.
(5) Najkasnije tri mjeseca prije isteka vremena na koje je osoba smještena u ustanovu socijalne zaštite, organ starateljstva je dužan, uz obavijest iz stava (1) ovog člana, dostaviti i prijedlog o ukidanju, odnosno produženju mjere smještaja, ili donošenju novih mjera.
(6) Ukoliko sud u vanparničnom postupku za vraćanje poslovne sposobnosti ukine mjeru ograničenja poslovne sposobnosti smještene osobe, preispitat će odluku o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite.

Član 44f.

(1) Protiv rješenja o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite žalbu može izjaviti osoba o čijem smještaju se odlučivalo, njen staratelj, odnosno zastupnik, predlagač, organ starateljstva i ustanova socijalne zaštite, u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
(2) Osoba o čijem smještaju se odlučivalo može izjaviti žalbu bez obzira na svoje psihofizičko stanje.
(3) Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, ne odluči drugačije.
(4) Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.
(5) Troškove postupka u kojem se odlučuje o smještaju u ustanovu socijalne zaštite snosi općina na čijem je području ta osoba imala posljednje prebivalište u momentu pokretanja postupka, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ili je ono nepoznato, troškove vanparničnog postupka snosi općina ili grad na čijem području smještena osoba ima boravište.".

Član 21.

Član 49. mijenja se i glasi:

„Član 49.

Obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadržana u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za ograničenje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.".

Član 22.

Član 85. mijenja se i glasi:

„Član 85.

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju i vraćanju poslovne sposobnosti.".

Član 23.

Član 90. mijenja se i glasi:

„Član 90.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o ograničenju i vraćanju poslovne sposobnosti.".

Član 24.

U članu 163. st. (1) i (2) riječ „predlagač" u odgovarajućem padežu zamjenjuje se riječju „protivpredlagač".

Član 25.

Iza člana 231. dodaju se novi čl. 231a. i 231b. koji glase:

„Član 231a.

(1) Pravosnažna rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti donesena prema Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 35/05, 41/05 isp. i 31/14) preispitat će se u vanparničnom postupku, u kojem će sud, na osnovu izvedenih dokaza, odlučiti o vraćanju ili ograničenju poslovne sposobnosti.
(2) Postupak iz stava (1) ovog člana dužan je pokrenuti organ starateljstva po službenoj dužnosti najkasnije u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog zakona.
(3) Postupci oduzimanja, ograničenja i vraćanja poslovne sposobnosti u kojima do dana stupanja na snagu ovog zakona nije doneseno pravosnažno rješenje, završit će se po pravilima vanparničnog postupka o ograničenju i vraćanju poslovne sposobnosti.

Član 231b.

(1) Svi slučajevi u kojima je osoba prije stupanja na snagu ovog zakona smještena u ustanovu socijalne zaštite bez sudske odluke, a zbog prethodno oduzete ili ograničene poslovne sposobnosti ili bez vlastite saglasnosti, bit će podvrgnuti sudskom preispitivanju.

(2) Nadležni organ starateljstva obavezan je, u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog zakona, preispitati slučajeve u kojim je osoba koja je prije početka primjene ovog zakona smještena u ustanovu socijalne zaštite uz vlastiti pristanak, kako bi utvrdio:
   a) da li pristanak i dalje postoji i
   b) da li je osoba sposobna dati slobodan, informirani i svjestan pristanak, uzimajući u obzir njene kognitivne i psihosocijalne kapacitete, pri čemu će pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti.

(3) Ukoliko osoba i dalje pristaje na smještaj i sposobna je dati valjan pristanak, organ starateljstva će o tome sačiniti službenu zabilješku koja će se pohraniti u osobni dosje ove osobe.

(4) Ako osoba povuče svoj pristanak ili se utvrdi da nije sposobna dati valjan pristanak, nadležni organ starateljstva obavezan je podnijeti prijedlog nadležnom sudu za preispitivanje smještaja.

(5) U postupku preispitivanja smještaja iz st. (1) i (4) ovog člana, sud će ocijeniti, na osnovu utvrđenih činjenica da li smještaj i dalje predstavlja najprimjerenije rješenje za zaštitu prava i interesa te osobe.

(6) Postupak preispitivanja iz st. (1) i (4) ovog člana sud je dužan okončati u roku od šest mjeseci od dana prijema prijedloga.“

Član 26.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjivat će se počev od 01.01.2027. godine.

O B R A Z L O Ž E NJ E
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I. - USTAVNI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije BiH, Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, iz čega proizilazi da navedena odredba predstavlja ustavnopravni osnov za njegovo donošenje.

II. - RAZLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA

Evropski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. novembra 2015. godine, donio je presudu kojom je utvrdio povredu prava aplikanata iz člana 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, te je naložio izvršenje kako individualnih tako i generalnih mjera po presudi Suda, a radi sprečavanja daljeg kršenja istog prava u budućnosti. Aplikaciju su podnijele osobe koje su stavljene pod skrbništvo zbog dijagnosticirane hronične psihičke bolesti, a zatim smještene u ustanovu za socijalno zbrinjavanje na osnovu rješenja centra za socijalni rad. Aplikanti su ranije dobili odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kojima je utvrđena povreda člana II/3 d Ustava Bosne i Hercegovine i člana 5. stav 1 e. stav 4. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (povreda prava na slobodu i sigurnost ličnosti), a u vezi s njihovim zadržavanjem u JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica — Drin u Fojnici. Osim navedenih aplikanata, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio više odluka po podnesenim apelacijama osoba s duševnim smetnjama smještenih u ustanove socijalne zaštite, a u kojima utvrđuju iste povrede Ustava BiH i Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. U pogledu individualnih mjera, Sud je predmetnom presudom naložio da je tužena država Bosna i Hercegovina dužna otpustiti aplikante Zuhru Hadžimejlić i Marcela Crepulju iz JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica — Drin, a za aplikanta Esada Busovaču pokrenuti vanparnični postupak pred nadležnim sudom radi preispitivanja potrebe za njegovim daljim zadržavanjem, te osigurati da nadležni sud ispita potrebu nastavka njegovog smještaja bez daljeg odgađanja. Aplikantima je dosuđena i pravična naknada zbog nezakonitog pritvaranja. U pogledu generalnih mjera, obzirom na metode u radu koje je usvojio Komitet Vijeća Evrope, tužena strana je obavezna u roku od 6 mjeseci od dana kada presuda postane konačna, provesti ili predložiti mjere kojima je cilj i koje mogu otkloniti povrede u pogledu potencijalnih aplikanata, dakle osoba u istom pravnom položaju kao aplikanti u ovom predmetu, te u istom roku o preduzetim mjerama ili onima koje se namjeravaju preduzeti obavijestiti Komitet ministara Vijeća Evrope. Imajući u vidu sve naprijed navedeno, Federalno ministarstvo pravde je pristupilo ciljanim izmjenama Zakona o vanparničnom postupku radi ostvarenja principa na koje je ukazao Evropski sud za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. novembra 2015. godine i isti usaglasio s Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine.

TOK JAVNE RASPRAVE

Predstavnički dom Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine usvojio je na 5. redovnoj sjednici održanoj dana 27.09.2023. godine, a Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine na 4. redovnoj sjednici održanoj dana 05.10.2023. godine, Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku. Zaključcima oba doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine konstatirano je da naprijed navedeni Nacrt zakona može poslužiti kao osnov za izradu Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, a ujedno je Federalno ministarstvo pravde zaduženo organizirati i provesti javnu raspravu. Javna rasprava provedena je u trajanju od 20.10.2023. do 20.01.2024. godine (90 dana), a zainteresirana javnost pozvana je da da svoj doprinos stvaranju što kvalitetnijeg zakonskog rješenja.

Učestvovanje u javnoj raspravi, u smislu dostavljanja pisanih komentara, prijedloga i sugestija, uzele su osobe i subjekti kako slijedi:

1. **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike,**
2. **Udruženje "Vaša prava Bosne i Hercegovine",**
3. **UNHCR – Predstavništvo UNHCR – a u Bosni i Hercegovini,**
4. **Javna ustanova "Kantonalni centar za socijalni rad", Sarajevo,**
5. **Dr. Suzana Bubić, profesorica emerita, Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru.**

1. **Federalno ministarstvo rada i socijalne politike**, aktom broj: 05-02/1-423/23 EZ od 11.12.2024. godine dalo je osvrt na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Opća konstatacija Federalnog ministarstva rada i socijalne politike jeste da predložena zakonska rješenja nisu u skladu s važećim materijalnim propisima o socijalnoj zaštiti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Međutim, predloženi nacrti predstavljaju samo jedan korak do pune implementacije presude Hadžimejlić i dr. protiv Bosne i Hercegovine, i to u dijelu propisa koji su u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, te je za njenu punu implementaciju potrebno da i druga resorna ministarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine preduzmu potrebne normativno – pravne aktivnosti, u konkretnom, intervencije u važeće materijalne propise o socijalnoj zaštiti koji su u nadležnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.

2. **Udruženje "Vaša prava Bosne i Hercegovine"** aktom broj ID:29 – III/2023 od dana 22.12.2023. godine dostavilo je prijedloge izmjena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku koje su u korelaciji sa projektima pružanja besplatne pravne pomoći apatridima i osobama u riziku od apatridije, tražiocima azila, izbjeglicama, raseljenim osobama, povratnicima i drugim marginaliziranim koje ovo udruženje provodi u saradnji s UNHCR – om. S tim u vezi predložene su izmjene člana 73f. stav (3) Zakona o vanparničnom postupku na način da dosadašnje obligatorno utvrđivanje godina života osobe čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje, na osnovu pregleda vještaka odgovarajuće specijalnosti, uz korištenje formulacije: "Sud može odrediti (...)", postane fakultativno.

Udruženje predlaže i izmjenu člana 73k. Zakona o vanparničnom postupku, u smislu da troškove postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja ne snosi više predlagač, nego da se ti troškovi isplaćuju iz sredstava nadležnog suda.
Dodatno je predložena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku sa novim članom 73l. kojim bi se reguliralo pravo na besplatnu pravnu pomoć u postupku za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja osobe koja nije upisana u matičnu knjigu rođenih, a vrijeme i mjesto svog rođenja ne može dokazati na način predviđen propisima o vođenju matičnih knjiga.

3. **UNHCR – Predstavništvo UNHCR – a u Bosni i Hercegovini**, aktom broj COBIH/OUT/24/004 od dana 12.02.2024. godine, uputilo je Federalnom ministarstvu pravde prijedloge izmjena i dopune Zakona o vanparničnom postupku koje su istovjetne opisanim prijedlozima Udruženja "Vaša prava Bosne i Hercegovine". Obrađivač je razmotrio dostavljene prijedloge. Prijedlozi nisu prihvaćeni, imajući u vidu da se ovaj zakon odnosi na ciljane izmjene i dopune koje su u funkciji implementacije presude Evropskog suda za ljudska prava, te zajednički prijedlozi navedenog udruženja i UNHCR – a mogu biti predmetom razmatranja prilikom pripreme sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku ili pripreme novog Zakona o vanparničnom postupku.

4. **Javna ustanova "Kantonalni centar za socijalni rad" Sarajevo**, aktom broj: 31-01/05-530-2226/23 od dana 16.01.2024. godine dostavila je sugestije koje se odnose na predložene dopune Zakona sa novim članovima 44g. i 44h. U vezi sa članom 44h. st. (1) i (2) predlažu usklađivanje odredbi sa odredbama Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine o obavezama staratelja prema organu starateljstva, odnosno ovlaštenja organa starateljstva u odnosu na staratelja, obzirom da Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine nije propisana obaveza organa starateljstva da izvještava sud o kontroli i nadzoru nad ovlaštenjima staratelja, niti obaveza staratelja da obavještava ustanovu socijalne zaštite o izvršenju obaveza iz rješenja o postavljenju staratelja.
Istovremeno je predloženo brisanje člana 44h., budući da je Porodičnim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine propisano da odluku o prestanku starateljstva nakon punoljetstva osobe, kao i odluku o razrješenju staratelja nakon smrti osobe pod starateljstvom donosi organ starateljstva. Članovi 44g. i 44h. brisani su i nisu obuhvaćeni ovim zakonom.

5. **Dr. Suzana Bubić**, profesorica emerita, Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, dostavila je dana 21.04.2024. godine, putem e-maila, brojne prijedloge, komentare i primjedbe na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, zajedno sa konkretnim prijedlozima odredbi koje bi bilo potrebno inkorporirati u ovaj zakon.

Prilikom izrade ovog zakona obavljene su konsultacije sa Odjelom Vijeća Evrope za izvršenje presuda Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu. Zaključeno je da se predloženim izmjenama i dopunama postiže provedba presude u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine u dijelu koji se odnosi na nadležnosti Federalnog ministarstva pravde kao obrađivača Zakona o vanparničnom postupku. S tim u vezi, nemjerljiv doprinos u kreiranju, kako Prednacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, tako i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku dala je ekspertica Vijeća Evrope za

predmetnu oblast, doc. dr. Dženana Radončić sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici, koja je pružila detaljan osvrt na predloženi zakonski tekst, te uputila konkretne prijedloge u vezi sa normativnim sadržajem ovog zakona.

U odnosu na verziju usvojenu u prvom čitanju, tekst ovog zakona koji je pripremljen za drugo čitanje, sadrži dodatnu intervenciju u član 163. Zakona kojim je uređena obaveza pokretanja parnice i teret dokazivanja kada je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, da je sporna veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili da je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu. U tom slučaju, prema važećem normativnom rješenju, sud će prekinut postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu, a ako u navedenom roku predlagač ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog za diobu nekretnine u suvlasništvu povučen. Općinski sud u Zavidovićima tokom 2025. godine pred Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine pokrenuo je postupak ocjene ustavnosti odredbi ovog člana, uz argumentaciju da ovakvo pravno rješenje predstavlja prekomjeran teret za predlagača i nije u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, uslijed čega se Federalno ministarstvo pravde kao obrađivač ovog propisa opredijelilo da predloži izmjene člana 163. kojim obaveza pokretanja parnice i teret dokazivanja sa predlagača prelazi na protivpredlagača u postupku diobe nekretnine u suvlasništvu.

III. - USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKOM PRAVNOM STEČEVINOM

Prilikom pripreme ovog propisa, Federalno ministarstvo pravde je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske Unije („Službene novine Federacije BiH", br. 26/20 i 76/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske Unije („Službene novine Federacije BiH", broj 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu evropske pravne stečevine. Nakon detaljne i sveobuhvatne analize, zaključeno je da ne postoje primarni niti sekundarni izvori evropskog prava koji reguliraju predmetnu materiju. Ovo naročito ako se ima u vidu da se vrši intervencija u navedeni zakon ponajviše u dijelu koji je tretiran presudom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu, te da se Zakon usaglašava sa Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda. Imajući u vidu naprijed navedeno, obrađivač navedenog zakona nije u mogućnosti dostaviti tablicu usklađenosti.

IV. - OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Članom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku (u daljem tekstu: Zakona) u članu 4. dodaje se novi stav (4) kojim je propisano da sud u vanparničnom postupku može postaviti privremenog zastupnika svakom učesniku u postupku kada za to postoje uvjeti predviđeni članom 296. Zakona o parničnom postupku.

Članom 2. Zakona naziv odjeljka 1. u Poglavlju II. – Uređenje osobnih stanja preimenovan je iz „1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti" u „1. Ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti".

Članom 3. ovog Zakona vrši se izmjena člana 29. Zakona o vanparničnom postupku tako da isti sada određuje da u postupku ograničavanja i vraćanja poslovne

sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se sama brine o svojim pravima i interesima. Propisano je da sud određuje vrijeme na koje je punoljetna osoba ograničeno poslovno nesposobna, kao i da sud, u postupku ograničavanja i vraćanja poslovne sposobnosti, može odlučiti i o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite.
Obaveza je suda da u odluci kojom je utvrdio ograničenu poslovnu sposobnost utvrdi i koji su to poslovi u kojima se sastoji ograničena sposobnost, odnosno koje poslove punoljetna osoba ne može samostalno preduzimati. Za poslove koji nisu određeni u odluci o ograničavanju poslovne sposobnosti, lice ograničene poslovne sposobnosti ima poslovnu sposobnost, te ih može samostalno preduzimati. Sud je dužan, najkasnije tri mjeseca prije isteka vremena na koje je punoljetnoj osobi ograničena poslovna sposobnost, preispitati ukidanje, produženje ili donošenje novih mjera, s tim što sud može i prije isteka roka razmotriti potrebu donošenja novih mjera po prijedlogu ovlaštenih pokretača iz člana 30. Zakona o vanparničnom postupku.
Prilikom donošenja odluke o vremenu na koje je punoljetna osoba ograničeno poslovno nesposobna, o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite, te prilikom preispitivanja ukidanja, produženja ili donošenja novih mjera, odnosno odlučivanja o potrebi donošenja novih mjera, sud je dužan pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke. Postupak preispitivanja ukidanja, produženja ili donošenja novih mjera mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 60 dana od dana prijema prijedloga.

Članom 4. ovog Zakona vrši se izmjena člana 30. Zakona o vanparničnom postupku na način da su istim sada ovlašteni za podnošenje prijedloga za pokretanje postupka za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti sud po službenoj dužnosti, organ starateljstva, tužilaštvo, bračni ili vanbračni partner, krvni srodnici u ravnoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do drugog stepena, usvojilac i usvojenik osobe kojoj se poslovna sposobnost ograničava, odnosno vraća. Pored toga, postupak se može pokrenuti i na prijedlog drugih osoba ako trajno žive u domaćinstvu sa osobom prema kojoj će se ovaj postupak voditi, a postupak može pokrenuti i sama osoba prema kojoj će se postupak voditi ako je u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice svoga prijedloga. Inicijativu za pokretanje postupka može dati i ordinirajući doktor medicine.

Članom 5. ovog Zakona vrši se terminološko usklađivanje člana 31. Zakona o vanparničnom postupku, u smislu da se propisuje da je za vođenje postupka nadležan sud na čijem području osoba kojoj se ograničava ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište, umjesto pojma „osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost", kako je propisano važećim Zakonom.

Članom 6. ovog Zakona vrši se izmjena člana 32. Zakona o vanparničnom postupku na način da je sada propisana obaveza suda da, u situaciji kada je osoba prema kojoj se vodi postupak ograničenja poslovne sposobnosti vlasnik, odnosno evidentirani posjednik nepokretnih stvari, radi zabilježbe vođenja postupka, bez odlaganja obavijesti organ nadležan za vođenje zemljišno - knjižne evidencije, općinski organ nadležan za vođenje katastra i Notarsku komoru Federacije Bosne i Hercegovine.

Članom 7. ovog Zakona mijenja se član 33. Zakona o vanparničnom postupku u smislu da se o pokretanju postupka za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti

obavještava i općinska služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga, radi evidentiranja vođenja postupka.

Članom 8. ovog Zakona mijenja se član 34. Zakona o vanparničnom postupku, te je njime određeno da će se u prijedlogu za pokretanje postupka za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti navesti činjenice na kojima se zasniva prijedlog i predložiti dokazi kojima se te činjenice utvrđuju ili čine vjerovatnim, a ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa starateljstva ili tužilaštva, prijedlog treba sadržati i podatke iz kojih proizilazi ovlaštenje za pokretanje postupka.

Članom 9. ovog Zakona mijenja se član 35. Zakona o vanparničnom postupku. Propisuje se da u postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu, kao i da će sud na ročište pozvati predlagača, osobu prema kojoj se vodi postupak, njenog staratelja, odnosno njenog privremenog zastupnika i organ starateljstva. Staratelj osobe prema kojoj se vodi postupak dužan je odazvati se pozivu suda i aktivno učestvovati u postupku, a ostale osobe mogu tokom postupka učestvovati pri izvođenju dokaza i raspravi o rezultatima cjelokupnog postupka. Osoba kojoj se ograničava, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se i saslušava na ročištu, izuzev ako prema ocjeni suda saslušanje ove osobe nije moguće zbog njenog psihofizičkog stanja ili bi za nju moglo biti štetno. Sud uvažava mišljenje i stavove osobe prema kojoj se postupak vodi, u mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na njeno psihofizičko stanje. Ako sud utvrdi da saslušanje osobe nije moguće s obzirom na njeno psihofizičko stanje, dužan je o tome sastaviti zabilješku u spisu i navesti obrazložene razloge nemogućnosti saslušanja, a ako se osoba prema kojoj se vodi postupak nalazi u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite, sud će je obavezno saslušati u toj ustanovi, gdje će se održati i ročište.

Članom 10. ovog Zakona mijenja se član 36. Zakona o vanparničnom postupku u smislu da je sada normirano da će sud u postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti zaštititi i osigurati uživanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda osobe prema kojoj se vodi postupak, te osigurati poštovanje njenog dostojanstva, te da će osobi prema kojoj se vodi postupak omogućiti da osobno učestvuje u postupku i da na način prilagođen njenoj sposobnosti shvatanja, oblikovanja vlastitih stavova i komuniciranja, izrazi svoje mišljenje i iznese svoje želje i potrebe. Tu osobu, sud će, na način koji ona razumije, upoznati s njenim pravima, informirati o postupku i okolnostima važnim za odlučivanje, te joj omogućiti da izrazi svoje mišljenje o tim okolnostima. Sud je dužan nastojati što je moguće manje ograničiti prava osobe prema kojoj se vodi postupak, te u postupanju s njom uzeti u obzir njezinu osobnost, sadašnje ili ranije izražene stavove, kao i zaštitu njene dobrobiti.

Članom 11. ovog Zakona mijenja se član 37. Zakona o vanparničnom postupku kojim je sada definirano da će u postupku za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti sud odrediti provođenje vještačenja od najmanje jednog vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će osobno i neposredno pregledati osobu prema kojoj se vodi postupak i o rezultatima pregleda dati pisani nalaz i stručno mišljenje o njenom psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje, te predložiti obim, sadržaj i dužinu trajanja ograničenja poslovne sposobnosti. Vještačenje se vrši u prisustvu sudije. U postupku za vraćanje poslovne sposobnosti, vještačenje se ne može povjeriti istom vještaku koji je u postupku ograničenja poslovne sposobnosti obavio vještačenje.

Članom 12. ovog Zakona mijenja se član 38. Zakona o vanparničnom postupku kojim se sudu nalaže dužnost saslušanja staratelja, odnosno privremenog zastupnika, predlagača i druge osobe koje mogu dati potrebna obavještenja o životu i ponašanju osobe prema kojoj se postupak za ograničenje i vraćanje poslovne sposobnosti vodi i o drugim važnim okolnostima, a po potrebi će sud podatke o tim činjenicama pribaviti od pravnih i drugih osoba, koje tim podacima raspolažu.

Članom 13. ovog Zakona mijenja se član 39. Zakona o vanparničnom postupku. Kada utvrdi da postoje razlozi za ograničenje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se postupak vodi izreći mjeru ograničenja poslovne sposobnosti, te će se poslovna sposobnost ograničiti u potrebnom obimu i dijelu. Poslovna sposobnost će se ograničiti samo kada se, nakon provedenog postupka, utvrdi da se drugim manje ograničavajućim mjerama i sredstvima ne može ili se nije uspješno mogla osigurati zaštita osobe prema kojoj se vodi postupak. U rješenju kojim je odlučio o ograničenju poslovne sposobnosti sud određuje rok u kome će se provjeriti da li postoje razlozi za dalje trajanje izrečene mjere, a koji ne može biti duži od tri godine. U manje ograničavajuće mjere, između ostalog ubrajamo: upućivanje na liječenje u zdravstvenu ustanovu ili podvrgavanje psihosocijalnom tretmanu ili drugom odgovarajućem tretmanu u cilju otklanjanja razloga koji bi mogli dovesti do ograničenja poslovne sposobnosti.

Članom 14. ovog Zakona mijenja se član 40. Zakona o vanparničnom postupku, te sud može rješenjem odložiti donošenje rješenja o ograničenju poslovne sposobnosti zbog ovisnosti o alkoholu, drugim opojnim sredstvima i igrama na sreću, ako se osnovano može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi suzdržati od zloupotrebe alkohola, drugih opojnih sredstava i učestvovanja u igrama na sreću. Međutim, sud će odložiti donošenje rješenja u navedenim slučajevima ako se osoba prema kojoj se postupak vodi samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi. Sud je ujedno dužan osobu, prema kojoj se postupak vodi, upozoriti na mogućnost odlaganja donošenja rješenja, pri čemu se donošenje rješenja može odložiti na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.
Sud će opozvati rješenje, ako za vrijeme trajanja odlaganja donošenja rješenja, osoba prema kojoj se vodi postupak nastavi sa ovisničkim ponašanjima, odnosno ako napusti ustanovu za liječenje ili na drugi način izbjegne liječenje kojem se podvrgnula.

Članom 15. ovog Zakona mijenja se član 41. Zakona o vanparničnom postupku na način da je istim sada propisano da će sud najkasnije 60 dana prije isteka roka iz člana 13. stava (4) ovog Zakona po službenoj dužnosti preispitati ukidanje, produženje ili određivanje novih mjera zaštite osobe kojoj je izrečena mjera ograničenja poslovne sposobnosti. Sud može i prije isteka roka iz člana 13. stava (4) ovog Zakona razmotriti potrebu za donošenjem novih mjera na prijedlog ovlaštenih predlagača iz člana 4. ovog Zakona. Ako utvrdi da su prestali postojati razlozi zbog kojih je osobi izrečena mjera ograničenja poslovne sposobnosti, sud donosi rješenje o mjeri vraćanja poslovne sposobnosti. Sud će, u skladu sa utvrđenim promjenama psihofizičkog stanja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost, povećati odnosno smanjiti obim i dio u kojem joj je bila ograničena poslovna sposobnost, a ako sud na osnovu nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti utvrdi sa velikom vjerovatnoćom da se ne može očekivati izlječenje ili znatno poboljšanje psihofizičkog stanja zbog kojeg je osobi ograničena poslovna sposobnost, odbit će

prijedlog za vraćanje poslovne sposobnosti i može odrediti rok, koji ne može biti duži od godinu dana, prije čijeg isteka se ne može ponovo tražiti vraćanje poslovne sposobnosti.

Članom 16. ovog Zakona mijenja se član 42. Zakona o vanparničnom postupku na način da se u odnosu na pravo na žalbu propisuje da protiv rješenja o ograničenju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osobe koje su učestvovale u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja, kao i da osoba kojoj se ograničava poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje psihofizičko stanje. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, odluči drugačije. Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan donijeti odluku u roku od osam dana od dana prijema žalbe.

Članom 17. ovog Zakona vrši se dopuna Zakona o vanparničnom postupku sa novim članom 42a. kojim se propisuje da će sud, nakon što rješenje o ograničenju poslovne sposobnosti postane pravosnažno, odlučiti i o smještaju osobe kojoj je poslovna sposobnost ograničena u ustanovu socijalne zaštite.

Članom 18. ovog Zakona mijenja se član 43. Zakona o vanparničnom postupku tako da je njime sada precizirano da će pravosnažno rješenje o ograničenju, odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud dostaviti osobi koja je podnijela prijedlog za pokretanje postupka, osobi kojoj se ograničava, odnosno vraća poslovna sposobnost, njenom staratelju i organu starateljstva, općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih, organu nadležnom za vođenje zemljišno-knjižne evidencije, općinskom organu nadležnom za vođenje katastra i Notarskoj komori Federacije Bosne i Hercegovine, ako je osoba na koju se rješenje odnosi vlasnik, odnosno evidentirani posjednik nekretnina.
Članom 19. ovog Zakona mijenja se član 44. Zakona o vanparničnom postupku te se istim propisuje da troškove postupka ograničenja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.

Članom 20. ovog Zakona vrši se dopuna Poglavlja II – UREĐENJE OSOBNIH STANJA na način da se nakon Odjeljka 1. dodaje „Odjeljak 1a. Smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite“ kojeg čine čl. 44a., 44b., 44c., 44d., 44e., 44f., 44g. i 44h.
Članom 44a. propisano je da sud odlučuje u postupku smještaja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite kada osoba zbog svog psihofizičkog stanja i uvjeta u kojima živi nije sposobna brinuti se o sebi, niti ima osobe koje su po zakonu dužne i u mogućnosti brinuti o njoj, a nisu ispunjeni uvjeti za smještaj u zdravstvenu ustanovu. U ustanovu socijalne zaštite, na osnovu odluke suda, može biti smještena i osoba kojoj nije ograničena poslovna sposobnost, ukoliko postoji saglasnost osobe, te ukoliko je, prema prirodi psihofizičkog stanja, sposobna dati takvu saglasnost, o čemu je potrebno pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti. Pored navedenog, ovim članom postupak u kojem se odlučuje o smještaju osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost u ustanovu socijalne zaštite definiran je kao hitan postupak koji se treba završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga, odnosno obavijesti. Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba o čijem smještaju u ustanovu socijalne zaštite se odlučuje, ima prebivalište, odnosno boravište. Na postupak smještaja u ustanovu socijalne zaštite primjenjuju se odredbe Zakona o

vanparničnom postupku o zadržavanju duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi, ako zakonom nije drugačije uređeno.
Članom 44b. određeno je da se postupak pokreće na prijedlog osobe ili organa koji su ovlašteni na pokretanje postupka za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti.
Članom 44c. regulirano je da o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite odlučuje sud na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu. Ukoliko je osoba već smještena u ustanovu socijalne zaštite ili zdravstvenu ustanovu, sud može u toj ustanovi održati ročište na kojem će saslušati učesnike u postupku i druge osobe koje imaju saznanja o relevantnim činjenicama. Sud je dužan, nakon pokretanja postupka za smještaj osobe u ustanovu socijalne zaštite, preduzeti mjere kako bi osobu odmah pregledao vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji zatim daje nalaz i mišljenje o psihofizičkom stanju i sposobnosti za rasuđivanje osobe. Sud je dužan ispitati sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i saslušati sve osobe koje imaju saznanja o bitnim činjenicama, te saslušati i osobu o čijem smještaju se odlučuje, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju shvatiti značaj i pravne posljedice svoga učestvovanja u postupku, u kom slučaju je sud takvu odluku dužan posebno obrazložiti.
Članom 44d. regulirana je obaveza suda da po završenom postupku donese rješenje kojim će odlučiti o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite, uz obligatorno dostavljanje ovog rješenja osobi o čijem smještaju se odlučivalo, njenom staratelju, odnosno privremenom zastupniku, organu starateljstva i ustanovi socijalne zaštite. Ovim rješenjem sud će ujedno odrediti i vrijeme smještaja, koje ne može biti duže od jedne godine, uz mogućnost produženja. Rješenje o prestanku ili produženju smještaja sud će donijeti po službenoj dužnosti ili na prijedlog organa starateljstva.
Članom 44e. utvrđeno je da je organ starateljstva dužan najmanje jedanput godišnje, a po potrebi i češće, obavijestiti nadležni sud o psihofizičkom stanju osobe koja je smještena u ustanovu socijalne zaštite.
U svrhu ispunjavanja ove obaveze organ starateljstva će sa nadležnom medicinskom ustanovom zaključiti memorandum o saradnji kojim će se precizirati angažman vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti radi stalnog praćenja osobe kojoj je ograničena poslovna sposobnost i održavanja stalne komunikacije.
Organ starateljstva dužan je uz obavijest pribaviti mišljenje ustanove u kojoj je smještena osoba kojoj je ograničena poslovna sposobnost.
Sud je dužan prilikom odlučivanja o produženju smještaja u ustanovu socijalne zaštite saslušati osobu o čijem smještaju se odlučuje, osim ako ova osoba, po ocjeni suda, nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svoga učestvovanja u postupku, u kom slučaju je sud takvu odluku dužan posebno obrazložiti. Najkasnije tri mjeseca prije isteka vremena smještaja osobe u ustanovu socijalne zaštite koje je odredio sud, organ starateljstva ima obavezu, uz obavijest o psihofizičkom stanju smještene osobe, dostaviti i prijedlog o ukidanju postojećih mjera, produženju postojećih mjera ili donošenju novih mjera. Ukoliko sud u vanparničnom postupku za ograničavanje i vraćanje poslovne sposobnosti vrati poslovnu sposobnost smještenoj osobi, preispitat će odluku o smještaju osobe u ustanovu socijalne zaštite.
U pogledu prava na žalbu na rješenje o smještaju ili zadržavanju osobe u ustanovi socijalne zaštite, novim članom 44f. određeno je da žalbu može izjaviti osoba o čijem smještaju se odlučivalo, njen staratelj, odnosno zastupnik, predlagač, organ starateljstva i ustanova socijalne zaštite, u roku od tri dana od dana prijema rješenja, pri čemu osoba o čijem smještaju se odlučivalo može žalbu izjaviti, bez obzira na njeno psihofizičko stanje. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, osim ako sud, iz opravdanih razloga, ne odluči drugačije. Prvostepeni sud dužan je žalbu sa spisima bez odlaganja

dostaviti drugostepenom sudu koji je, nadalje, dužan odluku donijeti u roku od 8 dana od dana prijema žalbe. Troškove postupka smještaja u ustanovu socijalne zaštite snosi općina na čijem području smještena osoba ima prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području smještena osoba ima boravište.

Članom 21. ovog Zakona vrši se terminološko usklađivanje člana 49. Zakona o vanparničnom postupku, u smislu da se propisuje da obavijesti iz čl. 46. i 47. Zakona o vanparničnom postupku se neće podnositi ako je duševno bolesno osoba zadržana, u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za ograničavanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku. U važećem Zakonu u članu 49. koristi se pojam postupka za ograničavanje poslovne sposobnosti.

Članovima 22. i 23. vrši se terminološko usklađivanje čl. 85. i 90. Zakona o vanparničnom postupku te je njima sada, u postupcima produženja i prestanka roditeljskog prava, odnosno postupka oduzimanja i ograničenja roditeljskog prava, propisana shodna primjena odredbi Zakona o ograničenju i vraćanju poslovne sposobnosti, umjesto dosadašnjeg upućivanja na shodnu primjenu odredbi o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

Članom 24. ovog Zakona vrši se intervencija u član 163. Zakona o vanparničnom postupku na način da se sada procesnim situacijama koje su njegovim odredbama obuhvaćene, *protivpredlagač,* a ne kako je to sada propisano, predlagač, upućuje na pokretanje parničnog postupka.
Prema tome, predloženom izmjenom člana 163. Zakona o vanparničnom postupku, obaveza pokretanja parnice i teret dokazivanja činjenica prelaze sa predlagača na protivpredlagača.

Članom 25. ovog Zakona vrše se dopune Zakona o vanparničnom postupku sa novim čl. 231a. i 231b.
Novim članom 231a. propisuje se da će se pravosnažna rješenja o oduzimanju poslovne sposobnosti donesena prema Porodičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH", br. 35/05, 41/05 isp. i 31/14) preispitati u vanparničnom postupku, u kojem će sud, na osnovu izvedenih dokaza, odlučiti o vraćanju ili ograničenju poslovne sposobnosti, a koji postupak je dužan pokrenuti organ starateljstva po službenoj dužnosti, najkasnije u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog Zakona. Postupci oduzimanja, ograničenja i vraćanja poslovne sposobnosti u kojima do dana stupanja na snagu ovog Zakona nije doneseno pravosnažno rješenje, završit će se po pravilima vanparničnog postupka o ograničenju i vraćanju poslovne sposobnosti.
Članom 231b. normirano je da će se svi slučajevi u kojima je osoba prije stupanja na snagu ovog Zakona smještena u ustanovu socijalne zaštite bez sudske odluke, a zbog prethodno oduzete ili ograničene poslovne sposobnosti ili bez vlastite saglasnosti, bit će podvrgnuti sudskom preispitivanju. S tim u vezi, nadležni organ starateljstva obavezan je, u roku od šest mjeseci od dana početka primjene ovog Zakona, preispitati slučajeve u kojim je osoba koja je prije početka primjene ovog Zakona smještena u ustanovu socijalne zaštite uz vlastiti pristanak, kako bi utvrdio da li pristanak i dalje postoji i da li je osoba sposobna dati slobodan, informirani i svjestan pristanak, uzimajući u obzir njene kognitivne i psihosocijalne kapacitete, pri čemu će pribaviti mišljenje vještaka medicinske struke odgovarajuće specijalnosti. Ukoliko

osoba i dalje pristaje na smještaj i sposobna je dati valjan pristanak, organ starateljstva će o tome sačiniti službenu zabilješku koja će se pohraniti u osobni dosje ove osobe, a ako osoba povuče svoj pristanak ili se utvrdi da nije sposobna dati valjan pristanak, nadležni organ starateljstva obavezan je podnijeti prijedlog nadležnom sudu za preispitivanje smještaja.

Članom 26. propisano je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku u roku od osam dana od dana njegove objave u „Službenim novinama Federacije BiH", uz početak primjene od dana 01.01.2027. godine. Odgoda primjene ovog Zakona posljedica je činjenice je za potpunu implementaciju presude Evropskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i dr. protiv Bosne i Hercegovine nužna intervencija u niz drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde.

V. - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

TEKST ODREDBI ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU KOJE SE MIJENJAJU I DOPUNJUJU

Član 4.

Sudionik u vanparničnom postupku je osoba koja je postupak pokrenula, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji sudjeluje u postupku na osnovu zakonskog ovlašćenja da pokrene postupak, bez obzira na to da li je postupak pokrenula ili je kasnije stupila u postupak. Svojstvo sudionika u postupku, s pravnim djelovanjem u određenoj pravnoj stvari, sud može izuzetno priznati i onim oblicima udruživanja koji nemaju svojstvo pravnog lica i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti sudionici u postupku, ako ispunjavaju uvjete iz Zakona o parničnom postupku i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi. Predlagač u smislu ovog zakona je osoba, odnosno organ, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagača je osoba prema kojoj se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagača.

Član 29.

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potpune ili djelimične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da u skladu sa s tim potpuno ili djelimično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelimično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelimično oduzimanje poslovne sposobnosti.
Postupak iz stava 1. ovog člana mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Član 30.

Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:
1) organa starateljstva
2) tužitelja
3) bračnog druga, djeteta i roditelja osobe koja predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti
4) djeda, bake, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno žive u istom porodičnom domaćinstvu sa osobom za koju se predlaže oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti
5) osobe kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ona može da shvati značaj i pravne posljedice svoga prijedloga
6) drugih osoba ukoliko je to predviđeno zakonom.
Postupak može pokrenuti i sud po službenoj dužnosti.

Član 31.

Za vođenje postupka nadležan je sud na čijem području osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Član 32.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilježbe vođenja postupka, obavijestiti organ nadležan za vođenje zemljišno-knjižne evidencije.

Član 33.

O pokretanju postupka obavještava se općinska služba nadležna za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Član 34.

Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagač, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva. Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne posljedice svog učestvovanja u postupku.

Član 35.

O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na osnovu činjenica utvrđenih na ročištu.
Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smješteno u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u daljem tekstu: zdravstvena ustanova), sud može u toj ustanovi održavati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagača.

Član 36.

Osobu prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti, koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.
Vještačenje se vrši u prisustvu sudije, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Član 37.

Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasuđivanje osobe kojoj se oduzima poslovna sposobnost po mišljenju vještaka medicinske struke neophodno da se ona smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud može donijeti rješenje kojim će odrediti da ova osoba privremeno, ali najduže tri mjeseca bude smještena u takvoj ustanovi.
Ako se zdravstvena ustanova iz stava 1. ovog člana nalazi van područja suda koji sprovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadležnog suda. Protiv rješenja iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba.

Član 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak potpuno ili djelimično oduzeti poslovnu sposobnost.

Član 39.

Sud može odložiti donošenje rješenja o djelimičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se uosnoveno može očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdržati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.
Sud će odložiti donošenje rješenja iz stava 1. ovog člana ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.
Donošenje rješenja iz st. 1. i 2. ovog člana odlaže se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.
Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebee alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Član 40.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će, po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba iz člana 30. ovog zakona, sprovesti postupak i ovisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagača potpuno ili djelimično vraća poslovna sposobnost.

Član 41.

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Član 42.

Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti žalbu mogu izjaviti osobe koje su učestvovale u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.
Osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost može izjaviti žalbu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.
Žalba ne zadržava izvršenje rješenja, ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči. Prvostepeni sud će žalbu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostepenom sudu, koji je dužan da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema žalbe.

Član 43.

Pravosnažno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti sud će dostaviti općinskoj službi nadležnoj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i organu nadležnom za vođenje zemljišno - knjižne evidencije.

Član 44.

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagač.

Član 49.

Obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadržana, u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Član 85.

U postupku produženja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

Član 90.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

Član 163.

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, sporna je veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagača da u roku od 15 dana pokrene parnicu.
Ako predlagač u roku iz stava 1. ovog člana ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog povučen.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa	Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije	Federalno ministarstvo pravde
	Naziv organizacione jedinice	Sektor pravosuđa
2. Naziv propisa **Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku** Draft Law on Amendments to the Law on Non-Contentious Procedure		
3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava VII.Pravda, sloboda i sigurnost, članak 78. Jačanje institucija i vladavine prava
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Ispunjava u potpunosti
3.3.	Razlozi za djelimično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obaveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti	/
4. Veza propisa sa Programom integrisanja (PI)		
4.1.	PI za period	/
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	/
4.3.	Rok za donošenje propisa	/
4.4.	Napomena	/
5. Usklađenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	/
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	/
5.3.	Stepen usklađenosti sa sekundarnim izvorima prava	/
5.4.	Razlozi za djelimičnu usklađenost ili neusklađenost	/
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	/
5.6.	Ostali izvori prava EU	Presuda Europskog suda za ljudska prava, aplikacije br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03.11.2015. godine, u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH", broj 33/16).
6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatovati		Ne postoje primarni niti sekundarni izvori prava koji reguliraju predmetnu materiju. Međutim, predložene izmjene i dopune su neophodne, budući da se istima implementira presuda Europskog suda za ljudska prava, ap.br. 3427/13 i dr. od 03.11.2015. godine, u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, kojom je konstatirana povreda članka 5. Konvencije za zaštitu temeljnih prava i sloboda, kojim se garantira pravo na slobodu i osobnu sigurnost. Nitko se ne smije lišiti slobode, osim ako se radi o zakonitom lišenju slobode osoba radi sprječavanja širenja zaraznih bolesti, o pritvaranju umobolnika, alkoholičara, ovisnika o drogi ili skitnica. Također, svatko tko je lišen slobode uhićenjem ili pritvaranjem ima pravo pokrenuti sudski postupak u kojem će se brzo odlučiti o zakonitosti njegova pritvaranja ili o njegovu puštanju na slobodu ako je pritvaranje bilo nezakonito.
7. Da li je osiguran prevod pravnih izvora na službene jezike u upotrebi u Federaciji Bosne i Hercegovine		Da

8. Da li je propis preveden na engleski jezik?		Ne
MINISTAR *Vedran Škobić* **Potpis**		Direktor Ureda Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije Željko Siladi **Potpis**
Datum i pečat: 21.07.2025. godine		Datum i pečat: 11-08-2025

Obrazac broj 1a

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SKRAĆENE PROCJENE UTJECAJA PROPISA

Naziv aktivnosti	**Izrada Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku**
Naziv prednacrta/nacrta zakona	**Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku**
Datum	**18.07.2025. godine**
Obrađivač	**Federalno ministarstvo pravde**

I - Usklađenost prednacrta/nacrta zakona sa strateškim dokumentima i Programom rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije

Je li prednacrt/nacrt zakona sukladan strateškim dokumentima i programu rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije?

Odgovor: Da, sa Programom rada Federalnog ministarstva pravde za 2025. godinu.

Je li prednacrt/nacrt zakona povezan za druge važeće propise ili ima učinak na druge važeće propise? Ako DA, navedite koje: Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama („Službene novine Federacije BiH", br. 37/01, 40/02, 52/11 i 14/13), Zakonom o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) i Zakonom o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 39/04, 73/05 i 11/21).

II - Ocjena trenutnog stanja i ciljevi koji se žele postići prednacrtom/nacrtom zakona

1) Koji je osnovni problem? Zašto postojeće stanje nije zadovoljavajuće?

Odgovor: Europski sud za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14 od 03. studenog 2015. godine („Službeni glasnik BiH", broj 33/16), donio je presudu kojom je utvrdio povredu prava aplikanata iz članka 5. Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, te je naložio izvršenje kako individualnih tako i generalnih mjera po presudi Suda, a radi sprječavanja daljnjeg kršenja istog prava u budućnosti. Aplikaciju su podnijele osobe koje su stavljene pod skrbništvo zbog dijagnosticirane kronične psihičke bolesti, a zatim smještene u ustanovu za socijalno zbrinjavanje na osnovu rješenja centra za socijalni rad, a da postupku donošenja odluke o smještaju nije sudjelovao nadležni sud. Aplikanti su ranije dobili odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine kojima je utvrđena povreda članka II/3 d Ustava Bosne i Hercegovine i članka 5. stavak 1 e. stavak 4. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (povreda prava na slobodu i sigurnost ličnosti), a u svezi s njihovim zadržavanjem u JU Zavod za zaštitu mentalno invalidnih lica — Drin u Fojnici. Osim navedenih aplikanata, Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio više odluka po podnesenim apelacijama osoba s duševnim smetnjama smještenih u ustanove socijalne zaštite, a u kojima utvrđuju iste povrede Ustava BiH i Konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Cilj Zakona je implementacija presude ESLJP u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, ap. br. 3427/13 i dr. od 03. studenog 2015. godine, u svrhu omogućavanja zadovoljavajuće razine zaštite prava na slobodu i osobnu sigurnost, a koje pravo je zagarantirano Konvencijom. Potrebno je napomenuti da je člankom 22. Nacrta propisano je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama

Zakona o vanparničnom postupku u roku od osam dana od dana njegove objave u Službenim novinama Federacije BiH. uz početak primjene od dana 01.01.2027. godine. Odgoda primjene ovog Zakona posljedica je činjenice je za potpunu implementaciju presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i dr. protiv Bosne i Hercegovine neophodna intervencija u niz drugih propisa u Federaciji Bosne i Hercegovine koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde.

2) Koji cilj se želi postići? U kojoj mjeri se očekuje da će prednacrt/nacrt zakona riješiti definirani problem i u kojem razdoblju?

Odgovor: Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o vanpraničnom postupku reformira se institut oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti na način da se u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine kao novina uvodi institut ograničavanja poslovne sposobnosti. Navedeno podrazumijeva da je nadležni sud prilikom donošenja odluke o ograničavanju poslovne sposobnosti dužan taksativno odrediti radnje i poslove koje punoljetna osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću može poduzimati. Nadležni sud ima ovlaštenje odrediti smještaj osobe sa ograničenom poslovnom sposobnošću u ustanovu socijalne zaštite, ukoliko psihofizičko stanje osobe zahtjeva takav tretman. Ključna novina koja se uvodi u zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine jeste da osoba ne može biti smještena u ustanovu socijalne zaštite, bez da je u ovaj postupak uključen nadležni sud, uz obavezu periodičnog preispitivanju odluke o ograničavanju poslovne sposobnosti, kao i odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite. Sa danom stupanja na snagu Zakona otklonit će se nedostaci u važećim propisima, koji su rezultirali protupravnim lišenjem slobode osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću, odnosno povredom članka 5. Konvencije.

3) Navedite sve subjekte (ministarstva, uprave, upravne organizacije, organizacije civilnog društva, itd.) koji će izravno primjenjivati i na koje se izravno odnosi prednacrt/nacrt zakona.

Odgovor: Nadležni organi starateljstva, ustanove socijalne zaštite nadležne za smještaj osoba sa ograničenom poslovnom sposobnošću, vještaci odgovarajuće medicinske specijalnosti, ordinirajući ljekari, nadležna kantonalna tužiteljstva, kao i općinski i kantonalni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III - Proces konzultacija

1) Navedite sve subjekte s kojima ste se konzultirali i način na koji ste vršili konzultacije (javna rasprava, pisani komentari, itd.)

2) Koji su rezultati konzultacija i da li su utjecali na sadržaj novog zakona?

Odgovor: Konzultacije su izvršene sa Odjelom Vijeća Europe za za izvršenje presuda Europskog suda za ljudska prava u Strazburu, prilikom kojih konzultacija su predložene izmjene i dopune Zakona o izvanparničnom postupku ocijenjene pozitivnim. Pored toga, provedena je i javna rasprava u periodu od 20.10.2023. do 20.01.2024. godine.
Učešće u javnoj raspravi, u smislu dostavljanja pisanih komentara, prijedloga i sugestija, uzele su osobe i subjekti kako slijedi:

1. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike,
2. Udruženje "Vaša prava Bosne i Hercegovine",
3. UNHCR – Predstavništvo UNHCR – a u Bosni i Hercegovini,
4. Javna ustanova "Kantonalni centar za socijalni rad", Sarajevo,
5. Dr. Suzana Bubić, profesorica emerita, Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru.

1. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, aktom broj: 05-02/1-423/23 EZ od 11.12.2024. godine dalo je osvrt na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupu i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Opća konstatacija Federalnog ministarstva rada i socijalne politike jeste da predložena zakonska rješenja nisu sukladna važećim materijalnim propisima o socijalnoj zaštiti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Međutim, predloženi nacrti predstavljaju samo jedan korak do pune implementacije presude Hadžimejlić i dr. protiv Bosne i Hercegovine, i to u dijelu propisa koji su u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, te je za njenu punu implementaciju potrebno da i druga resorna ministarstva u Federaciji Bosne i Hercegovine poduzmu potrebne normativno – pravne aktivnosti, u konkretnom, intervencije u važeće materijalne propise o socijalnoj zaštiti koji su u nadležnosti Federalnog ministarstva rada i socijalne politike.
2. Udruženje "Vaša prava Bosne i Hercegovine" aktom broj ID:29 – III/2023 od dana 22.12.2023. godine dostavilo je prijedloge izmjena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku koje su u korelaciji sa projektima pružanja besplatne pravne pomoći apatridima i osobama u riziku od apatridije, tražiteljima azila, izbjeglicama, raseljenim osobama, povratnicima i drugim marginaliziranim koje ovo udruženje provodi u suradnji sa UNHCR – om. S tim u svezi predložene su izmjene članka 73f. stavak (3) Zakona o vanparničnom postupku na način da dosadašnje obligatorno utvrđivanje godina života osobe čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje, temeljem pregleda vještaka odgovarajuće specijalnosti, uz korištenje formulacije: "Sud može odrediti (...)", postane fakultativno. Udruženje predlaže i izmjenu članka 73k. Zakona o vanparničnom postupku, u smislu da troškove postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja ne snosi više predlagatelj, nego da se ti troškovi isplaćuju iz sredstava nadležnog suda. Dodatno je predložena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku sa novim člankom 73l. kojim bi se reguliralo pravo na besplatnu pravnu pomoć u postupku za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja osobe koja nije upisana u matični knjigu rođenih, a vrijeme i mjesto svog rođenja ne može dokazati na način predviđen propisima o vođenju matičnih knjiga.
3. UNHCR – Predstavništvo UNHCR – a u Bosni i Hercegovini, aktom broj COBIH/OUT/24/004 od dana 12.02.2024. godine, uputilo je Federalnom ministarstvo pravde prijedloge izmjena i dopune Zakona o vanparničnom postupku koje su istovjetne opisanim prijedlozima Udruženja "Vaša prava Bosne i Hercegovine". Obrađivač je razmotrio dostavljene prijedloge. Prijedlozi nisu prihvaćeni, imajući u vidu da se Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku odnosi na ciljane izmjene i dopune koje su u funkciji implementacije presude Europskog suda za ljudska prava, te zajednički prijedlozi navedenog udruženja i UNHCR – a mogu biti predmetom razmatranja prilikom pripreme sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o vanparničnom postupku ili pripreme novog Zakona o vanparničnom postupku.
4. Javna ustanova "Kantonalni centar za socijalni rad" Sarajevo, aktom broj: 31-01/05-530-2226/23 od dana 16.01.2024. godine dostavla je sugestije koje se odnose na predložene dopune Zakona sa novim člancima 44g. i 44h. U svezi sa člankom 44h. st. (1) i (2) predlažu usklađivanje odredbi sa odredbama Obiteljskog zakona Federacije Bosne i Hercegovine o obvezama staratelja prema organu starateljstva, odnosno ovlaštenja organa starateljstva u odnosu na staratelja, s obzirom da Obiteljskim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine nije propisana obveza organa starateljstva da izvještava sud o kontroli i nadzoru nad ovlaštenjima staratelja, niti obveza staratelja da obavještava ustanovu socijalne zaštite o izvršenju obveza iz rješenja o postavljenju staratelja. Istovremeno je predloženo brisanje članka 44h., budući da je Obiteljskim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine propisano da odluku o prestanku starateljstva nakon punoljetstva osobe, kao i odluku o razrješenju staratelja nakon smrti osobe pod starateljstvom donosi organ starateljstva. Članci 44g. i 44h. brisani su i nisu obuhvaćeni Nacrtom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.
5. Dr. Suzana Bubić, profesorica emerita, Pravni fakultet Univerziteta "Džemal Bijedić" u Mostaru, dostavila je dana 21.04.2024. godine, putem e-maila, brojne prijedloge, komentare i primjedbe na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, zajedno sa konkretnim prijedlozima odredbi koje bi bilo potrebno inkorporirati u Nacrt ovog zakona.

Nemjerljiv doprinos u kreiranju, kako Prednacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku, tako i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku dala je ekspertica Vijeća Europe za predmetnu oblast, doc. dr. Dženana Radončić sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Zenici, koja je pružila detaljan osvrt na predloženi zakonski tekst, te uputila konkretne prijedloge u svezi sa normativnim sadržajem Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku.

IV - Alternativna rješenja – identifikacija opcija

1) Navedite opcije koje ste razmatrali, a kojima se može riješiti definirani problem i ostvariti cilj. Kratko opišite rezultate analize svake od tih opcija.

Normativno rješenje: Predmetni zakon ima za cilj implementaciju presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine na način da se uvodi institut ograničavanja poslovne sposobnosti, umjesto instituta oduzimanja poslovne sposobnosti. Ova presuda ne ostavlja prostor za drugačija zakonska rješenja, budući da je istom utvrđeno da dosadašnji institut oduzimanja poslovne sposobnosti dovodi do kršenja članka 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u odnosu na zagarantirano pravo na slobodu i sigurnost ličnosti.

Nenormativno rješenje: Razmatrana je opcija „ne poduzimati ništa". Međutim, neprovođenjem presude Europskog suda za ljudska prava u Strazburu u predmetu Hadžimejlić i drugi protiv Bosne i Hercegovine, nastavio bi se kontinuitet dosadašnje prakse smještaja u ustanove socijalne zaštite koja, po ocjeni Europskog suda za ljudska prava, predstavlja protupravno lišavanje slobode osoba sa ograničenom ili oduzetom poslovnom sposobnošću u pripadajuću ustanovu i time kršenje članka 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

2) Objasnite zašto je izabrana opcija najpovoljnija za rješenje problema.

Odgovor: Izabrana opcija predstavlja najpovoljnije rješenje problema iz razloga što se jedino intervencijom u postojeće zakonodavstvo omogućava implementacija presude ESLJP u predmetu Hadžimjelić i drugi protiv Bosne i Hercegovine i zaštita zagarantiranog prava na slobodu i sigurnost ličnosti.

V - Utjecaj odabranog rješenja problema na gospodarstvo, društvo i okoliš

1a) Utječe li prednacrt/nacrt zakona na poslovno okruženje? Kreira li dodatna administrativna opterećenja? Utječe li na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika? Hoće li imati utjecaja na funkcioniranje tržišta i konkurenciju?

Odgovor: NE

1b) Koji su financijski učinci prednacrta/nacrta zakona? Utječe li na operativne troškove i obavljanje poslovanja? Utječe li na priliv sredstava u javne proračune?

Odgovor: NE

2a) Utječe li na prednacrt/nacrt zakona na mogućnost zapošljavanja i tržište rada?
Odgovor: NE

2b) Tretira li prednacrt/nacrt zakona pitanje ravnopravnosti spolova? Je li osigurana socijalna uključenost i zaštita posebnih skupina? Daje li mogućnost pristupa zdravstvenoj i socijalnoj skrbi i obrazovanju?

Odgovor: Da, predloženim izmjenama i dopunama adekvatno se štite osobe kojima se poslovna sposobnost ograničava i koje je uslijed te činjenice potrebno osigurati smještaj u ustanove socijalne zaštite.

3) Hoće li prednacrt/nacrt zakona imati utjecaje na okoliš?
a) DA b) **NE**

Objasnite:

VI - Provođenje zakona

1) Precizira li prednacrt/nacrt zakona tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način? Koja razina vlasti je mjerodavna za primjenu? Tko vrši nadzor?

Odgovor: Nacrt zakona jasno precizira tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način. U pogledu primjene propisana je nadležnost organa starateljstva, kao i ustanova socijalne zaštite, te općinskih, odnosno kantonalnih sudova putem kojih se vrši nadzor nad zakonitošću odluka o ograničavanju poslovne sposobnosti, kao i odluke o smještaju u ustanovu socijalne zaštite.

2) Je li prednacrt/nacrt zakona usuglašen s drugim važećim propisima?

Odgovor: DA, Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama („Službene novine Federacije BiH", br. 37/01, 40/02, 52/11 i 14/13), Zakonom o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15) i Zakonom o vanparničnom postupku („Službene novine Federacije BiH", br. 02/98, 39/04, 73/05 i 11/21)

3) Je li prijelazno razdoblje s postojećeg rješenja na novi prednacrt/nacrt zakona jasno definirano?

Odgovor: Da.

Obrazac broj: 2

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa			
Naziv prednacrta/nacrta zakona	**Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvanparničnom postupku**		
Datum	**11.08.2025. godine**		
Kontrolno područje		**DA**	**Obrazloženje Ureda**
AKTIVNOST			
Naziv **prednacrta/nacrta zakona** je naveden i razumljiv		**DA**	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača		**DA**	
Naveden je datum		**DA**	
DEFINIRANJE PROBLEMA			
Problem je jasno i sažeto objašnjen		**DA**	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni		**DA**	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni		**DA**	
KONZULTACIJE			
Zainteresirane strane su jasno definirane			
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen			
PREDLOŽENA RJEŠENJA			
Predložena su normativna i nenormativna rješenja		**DA**	
Definirani su rizici predloženog rješenja		**DA**	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun		**DA**	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi		**DA**	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima		**DA**	
Definirano je prijelazno razdoblje		**DA**	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI		**DA**	

UREDVLADE FBIH ZA ZAKONODAVSTVO I USKLAĐENOST SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE
Željko Šlaus, direktor Ureda

Datum i potpis: 11.08.2025. godine

OVLAŠTENA OSOBA

OBRAZAC IZJAVA O FISKALNOJ PROCJENI

Obrazac IFP NE

A 1. Obradivač propisa						
	KOD	NAZIV				
Razdjel	1501	Federalno ministarstvo pravde				
B 2. Osnovni podaci o prijedlogu propisa						
Vrsta propisa/akta	Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE
	Uredba	NE	Drugi akti	NE	Drugi akti planiranja	NE
Naziv propisa/akta	Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vanparničnom postupku					
C 3. Izjava o nepostojanju fiskalnih efekata predloženog propisa						
Nije potrebno izdvajati dodatna financijska sredstva iz Proračuna Federacije BiH.						
D 4. Pečat i potpis odgovornog lica				Mjesto i datum	, 18-07-2025	

I do III sekretar Vasilj Lauren-Chantall , 18.07.2025 15:00
MVP BIH DMS, 203-05-4-26179/25, 18.07.2025

DIRECTORATE GENERAL
HUMAN RIGHTS AND RULE OF LAW (DGI)

DIRECTORATE OF HUMAN RIGHTS
DEPARTMENT FOR THE EXECUTION OF JUDGMENTS
OF THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Advanced electronic Signing Process ID: c06b487f-f3b0-43ff-a185-d121487c5b04
Document electronically signed through Signaturit Solutions, S.L.U. on 18/07/2025 08:27:57 UTC

Mr Vedran Škobić
Minister of Justice of Federation of
Bosnia and Herzegovina
Valtera Perića 15
Sarajevo
Bosnia and Herzegovina

Sent by email to: kabinet@fmp.gov.ba
representationbosnie@wanadoo.fr
aida.grant@mhrr.gov.ba

Ref ▶ DGI/CB/BNI/NKU/ob

Strasbourg, 18 July 2025

Subject: Hadžimejlić group v. Bosnia and Herzegovina (Application No. 3427/13) – Judgment of 3 November 2015, final on 3 February 2016

Dear Minister Škobić,

I am writing to you regarding the foreseen adoption of the legislation relevant for the execution of the above-mentioned group of judgments of the European Court of Human Rights. As you are no doubt aware, these judgments concern violations of the applicants' right to liberty and security on account of their unlawful placement in a social care home, where they were deprived of liberty without a decision of the competent civil court (violations of Article 5 of the Convention).

It was encouraging to learn that the Ministry of Justice of the Federation of Bosnia and Herzegovina has been actively working on the preparation of the amendments to the Family Law and the Law on Non-Contentious Proceedings of the Federation of Bosnia and Herzegovina necessary for the execution of this group of cases. These amendments, prepared in close cooperation with the Council of Europe, introduce key safeguards. Notably, they require that the placement of certain individuals in social care homes - whether due to limited legal capacity or against their will, and under conditions strictly provided by law - will now be carried out only based on a court decision. Such decisions shall be subject to regular judicial review, based on relevant medial expertise, and following a hearing of the individual concerned. Moreover, the amendments provide for further guarantees against arbitrariness such as judicial control, where appropriate, of the validity of the consent to both initial and continued placement of the person concerned in social care homes. Overall, these amendments appear to introduce the necessary legal safeguards for the placement in social care homes of persons in circumstances such as those of the applicants, as required by the European Court.

I note that already in 2023, the then Director General of Human Rights and the Rule of Law of the Council of Europe, Christos Giakoumopoulos, in his letter to your authorities had

Advanced Electronic Signing Process ID: c06b4d7f-f360-434f-a185-d1214f67c5b04
Document electronically signed through Signaturit Solutions, S.L.U. on 18/07/2025 08:27:57 UTC

recalled the paramount importance accorded by the European Court to the human rights protections stemming from Article 5 of the Convention, and had invited them to adopt the relevant legislation by Parliament of Federation of Bosnia and Herzegovina without delay. The efforts of your Ministry to finally bring these long-standing legislative activities to fruition are thus highly appreciated, particularly in view of the near decade-long delay in implementation of these judgments.

I would like to reconfirm that the Council of Europe stands ready to continue its cooperation and provide any assistance that the authorities of Federation of Bosnia and Herzegovina might consider useful.

Yours sincerely,

Clare Brown
Head of Division

cc: Permanent Representation of Bosnia and Herzegovina to the Council of Europe
Acting Government Agents of Bosnia and Herzegovina before the European Court of Human Rights

VIJEĆE EUROPE

Glavna uprava za ljudska prava i vladavinu prava (DGI)

Uprava za ljudska prava

Odjel za izvršenje presuda Europskog suda za ljudska prava

Strasbourg, 18. srpnja 2025.

G. Vedran Škobić

Ministar pravde Federacije

Bosne i Hercegovine

Valtera Perića 15

Sarajevo

Bosna i Hercegovina

Poslano e-poštom na: kabinet@fmp.gov.ba

representationbosnie@wanadoo.fr

aida.grant@mhr.gov.ba

Predmet: Skupina predmeta Hadžimjelić protiv Bosne i Hercegovine (zahtjev br. 3427/13) – presuda od 3. studenoga 2015., pravomoćna 3. veljače 2016.

Poštovani ministre Škobiću,

obraćam Vam se u vezi s predviđenim usvajanjem zakonodavstva relevantnog za izvršenje gore navedene skupine presuda Europskog suda za ljudska prava. Kao što Vam je bez sumnje poznato, ove presude odnose se na povrede prava podnositelja zahtjeva na slobodu i sigurnost, zbog njihovog nezakonitog

smještaja u ustanove socijalne skrbi, gdje su bili lišeni slobode bez odluke nadležnog građanskog suda (povreda članka 5. Konvencije).

Ohrabrujuće je bilo saznati da je Ministarstvo pravde Federacije Bosne i Hercegovine aktivno radilo na pripremi izmjena Obiteljskog zakona i Zakona o izvanparničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, potrebnih za izvršenje ove skupine predmeta. Ove izmjene, pripremljene u tijesnoj suradnji s Vijećem Europe, uvode ključne zaštitne mehanizme. Naime, predviđaju da se smještaj određenih osoba u ustanove socijalne skrbi – bilo zbog ograničene poslovne sposobnosti ili protiv njihove volje, a pod uvjetima strogo propisanim zakonom – od sada može provesti isključivo na temelju sudske odluke. Takve će odluke podlijegati redovitom sudskom preispitivanju, temeljenom na relevantnom medicinskom vještačenju i nakon saslušanja osobe na koju se odnose. Nadalje, izmjenama se osiguravaju dodatna jamstva protiv arbitrarnosti, kao što je sudska kontrola, gdje je primjenjivo, valjanosti pristanka na početni i daljnji smještaj osobe u ustanovu socijalne skrbi. U cjelini gledano, čini se da ove izmjene uvode potrebne pravne zaštitne mehanizme za smještaj u ustanove socijalne skrbi osoba u okolnostima poput onih podnositelja zahtjeva, kako je zahtijevao Europski sud.

Napominjem da je već 2023. tadašnji glavni direktor za ljudska prava i vladavinu prava Vijeća Europe, Christos Giakoumopoulos, u svom pismu Vašim tijelima ponovno istaknuo iznimnu važnost koju Europski sud pridaje zaštitama koje proizlaze iz članka 5. Konvencije, te je pozvao na hitno usvajanje relevantnog zakonodavstva od strane Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine. Napori Vašeg ministarstva da konačno privede kraju ove dugotrajne zakonodavne aktivnosti visoko su ocijenjeni, osobito imajući u vidu gotovo desetogodišnje kašnjenje u provedbi ovih presuda.

Želim ponovno potvrditi da je Vijeće Europe spremno nastaviti suradnju i pružiti svu pomoć koju vlasti Federacije Bosne i Hercegovine mogu smatrati korisnom.

S poštovanjem,

Clare Brown

Voditeljica Odjela

Na znanje:

Stalno predstavništvo Bosne i Hercegovine pri Vijeću Europe

Zastupnici Vijeća ministara Bosne i Hercegovine pred

Europskim sudom za ljudska prava

6) ako ispita kao svjedoka osobu koja bi svojim iskazom povrijedila du nost čuvanja slu bene, dr avne ili vojne tajne (članak 173),

7) ako ne izda pismeno rješenje u propisanom roku (članak 212),

8) ako izvrši prisilno privođenje ili dovođenje suprotno članku 291. stavak 1. ovog zakona,odnosno ako u roku ne donese zaključak o primjeni prinudne mjere ili u roku ne odluči o prigovoru (članak 291. st. 3. i 4),

9) ako ne poduzima mjere za kontinuirano stručno osposobljavanje i usavršavanje slu benih osoba koje su ovlaštene za rješavanje u upravnim stvarima odnosno za poduzimanje radnji u postupku ili ako ne osigurava rješavanje upravnih stvari u propisanim rokovima ili ako u propisanom roku ne obavijesti stranku o razlozima zbog kojih rješenje odnosno zaključak nije donesen (članak 293. st. 1. i 2).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 200 do 800 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u slu bi za upravu.

Članak 300.

(1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj institucija koja ima javne ovlasti:

1) ako ne izuzme slu benu osobu kada su ispunjeni uvjeti za izuzeće (čl. 42. i 43),

2) ako ne dozvoli stranci da se koristi stručnim pomagačem (članak 62. stavak 1),

3) ako se pozivanje osobe radi prijema pismena vrši suprotno odredbi članka 80. stavak 2. ovog zakona,

4) ako se pismeno ne dostavlja punomoćniku za primanje pismena (članak 88. stavak 1),

5) ako ne pouči svjedoka na koja pitanja mo e uskratiti svjedočenje, odnosno o kojim pitanjima vještak mo e uskratiti vještačenje (članak 176. stavak 3 i članak 185. stavak 1).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 150 do 600 KM i odgovorna osoba u instituciji koja ima javne ovlasti, kao i odgovorna osoba u organu uprave, odnosno u slu bi za upravu.

Članak 301.

Do puštanja u opticaj KM, novčane kazne predviđene u odredbama čl. 298. do 300. ovog zakona mogu se plaćati u DEM ili u protuvrijednosti valuta koje se koriste u Platnom prometu Federacije BiH po srednjem tečaju koje objavljuje nadle na financijska institucija na dan plaćanja.

Članak 302.

(1) Odgovornom osobom u organu uprave, odnosno u slu bi za upravu, u smislu odredbe članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj organa uprave, za gradske slu be za upravu - gradonačelnik, a u općinskim slu bama za upravu - općinski načelnik, kao i slu benik u tim organima i slu bama koji je ovlašten za rješavanje u upravnim stvarima ili ovlašten za poduzimanje radnji u upravnom postupku, odnosno drugi slu benik koji je zadu en da neposredno izvrši određeni posao, a nije izvršio taj posao ili je izvršio radnju protivno datoj obvezi.

(2) Odgovornom osobom u instituciji koja ima javne ovlasti u smislu odredaba članka 298. stavak 2, članka 299. stavak 2. i članka 300. stavak 2. ovog zakona, smatra se rukovoditelj institucije i druge osobe određene statutom te institucije.

XXI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 303.

Upravni predmeti koji ne budu riješeni do dana stupanja na snagu ovog zakona, riješit će se po odredbama ovog zakona.

Članak 304.

(1) Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena zakona o općem upravnom postupku i drugih propisa o upravnom postupku koji se primjenjuju na teritoriji Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Ovaj zakon uskladit će se sa odredbama odgovarajućeg zakona kojeg donese Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine u roku koji bude određen tim zakonom.

Članak 305.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Doma naroda	Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, v. r.	**Enver Kreso**, v. r.

13

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o vanparničnom postupku koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma odr anoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda odr anoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-8/98	Predsjednik
8. januara/siječnja 1998. godine	Federacije BiH
Sarajevo	prof. dr **Ejup Ganić**, s. r.

ZAKON
O VANPARNIČNOM POSTUPKU

I - OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim zakonom utvrđuju se pravila po kojima sudovi postupaju i odlučuju o osobnim, obiteljskim, imovinskim i drugim pravima i pravnim interesima, koji se po zakonu rješavaju u vanparničnom postupku.

Odredbe ovog zakona primjenjuju se i u drugim pravnim stvarima iz nadle nosti sudova za koje zakonom nije izričito određeno da se rješavaju u vanparničnom postupku, a ne odnose se na zaštitu povrjeđenog ili ugro enog prava, niti se zbog karaktera pravne stvari ili svojstva stranake u postupku mogu primijeniti odredbe zakona kojim je uređen pranični postupak (u daljem tekstu: Zakon o praničnom postupku).

Članak 2.

Opće odredbe ovog zakona primjenjuju se i u posebnim vanparničnim postupcima sadr anim u ovom zakonu ako nije drugačije određeno, kao i u drugim vanparničnim stvarima za koje posebnim zakonom nisu uređena pravila postupanja.

U vanparničnom postupku shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 3.

Vanparnični postupak pokreće se prijedlogom fizičke ili pravne osobe, kao i prijedlogom organa određenog ovim ili drugim zakonom.

Izuzetno, sud pokreće vanparnični postupak po slu benoj du nosti u slučajevima i pod uvjetima određenim ovim ili drugim zakonom.

Ako postupak nije pokrenuo organ koji je zakonom ovlašćen da ga pokrene, sud će bez odlaganja obavijestiti taj organ da je postupak pokrenut na prijedlog ovlašćene osobe i odrediti mu rok za prijavljivanje sudjelovanja u postupku, te do isteka tog roka zastati sa postupkom, ako je to potrebno radi zaštite stranaka u postupku ili radi zaštite javnog interesa.

Članak 4.

Sudionik u vanparničnom postupku je osoba koja je postupak pokrenula, osoba o čijim se pravima ili pravnim interesima odlučuje u postupku, kao i organ koji sudjeluje u postupku na temelju zakonskog ovlašćenja da pokrene postupak, bez obzira da li je postupak pokrenula ili je kasnije stupila u postupak.

Svojstvo sudionika u postupku, s pravnim djelovanjem u određenoj pravnoj stvari, sud mo e izuzetno priznati i onim oblicima udru ivanja koji nemaju svojstvo pravne osobe i za koje nije posebnim propisima određeno da mogu biti sudionici u postupku, ako ispunjavaju uvjete iz Zakona o parničnom postupku, i ako se predmet vanparnične stvari na njih neposredno odnosi.

Predlagatelj u smislu ovog zakona je osoba, odnosno organ, po čijem prijedlogu je postupak pokrenut, a protivnik predlagatelja je osoba prema kojoj se ostvaruje pravo ili pravni interes predlagatelja.

Članak 5.

U vanparničnom postupku sud po slu benoj du nosti poduzima mjere radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika o kojima se roditelji ne staraju, kao i drugih osoba koje nisu u mogućnosti da se same brinu o zaštiti svojih prava i pravnih interesa.

Kad se u postupku odlučuje o pravima i pravnim interesima maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud će obavijestiti općinski organ uprave nadle an za poslove starateljstva (u daljem tekstu: organ starateljstva) o pokretanju postupka, pozivati ga na ročišta i dostavljati mu podneske sudionika i rješenja protiv kojih je dozvoljen pravni lijek, bez obzira da li organ starateljstva sudjeluje u postupku.

Kad smatra da je to potrebno, sud će pozvati organ starateljstva da sudjeluje u postupku i odrediti mu rok u kome mo e prijaviti svoje sudjelovanje. Sud će zastati s postupkom za vrijeme dok ovaj rok ne istekne, ali organ starateljstva svoje pravo da sudjeluje u postupku mo e koristiti i poslije proteka tog roka.

Članak 6.

Organ starateljsta koji sudjeluje u postupku, i kad zakonom nije ovlašten da pokreće postupak, mo e da poduzima sve radnje u postupku radi zaštite prava i pravnih interesa maloljetnika i drugih osoba pod posebnom zaštitom, a naročito da iznosi činjenice koje sudionici nisu naveli, da predla e izvođenje dokaza i da izjavljuje pravne lijekove.

Članak 7.

Izuzetno, sud mo e dozvoliti da sudionik koji nema poslovne sposobnosti, pored radnji na koje je zakonom ovlašćen poduzima i druge radnje u postupku radi ostvarenja svojih prava i pravnih interesa, ako smatra da je u stanju da shvati značenje i pravne posijedice tih radnji.

Članak 8.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na osobna i obiteljska stanja sudionika, kao i u drugim vanparničnim stvarima koje se odnose na prava i pravne interese s kojima sudionici ne mogu raspolagati, sudionici se u postupku pred sudom ne mogu odreći svog zahtjeva, priznati zahtjev protivnog sudionika, niti zaključiti sudsko poravnanje.

U postupku iz stavka 1. ovog članka sud mo e utvrđivati i činjenice koje sudionici nisu iznijeli, kao i činjenice koje među sudionicima nisu sporne, ako su od značaja za odlučivanje.

Članak 9.

Vanparnični postupak je javan.

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika javnost je isključena, osim u postupku proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti.

Članak 10.

U vanparničnom postupku ne nastupa mirovanje postupka.

Članak 11.

O prijedlozima sudionika sud odlučuje na ročištu samo u slučajevima kada je to zakonom određeno, ili kada ocijeni da je odr avanje ročišta potrebno radi razjašnjenja ili utvrđivanja odlučnih činjenica ili kada smatra da je zbog drugih razloga odr avanje ročišta cjelishodno.

Izostanak pojedinog sudionika sa ročišta ne sprečava sud da dalje postupa, ako u pojedinim slučajevima zakonom nije drugačije određeno.

Saslušanjem pojedinih sudionika u postupku mo e se izvršiti i u odsustvu drugih sudionika.

Članak 12.

Prijedlog za pokretanje vanparničkog postupka mo e se povući do donošenja prvostupanjskog rješenja.

Prijedlog podnesen od više osoba povlači se njihovom suglasnom izjavom, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

Prijedlog se mo e povući i nakon donošenja prvostepenog rješenja sve dok postupak nije pravomoćno okončan, ako se time ne vrijeđaju prava drugih sudionika na koje se rješenje odnosi ili ako ostali sudionici na to pristanu.

Ako je prijedlog povučen poslije donošenja prvostupanjskog rješenja, prvostupanjski sud će riješenje ukinuti i postupak obustaviti.

Smatrat će se da je prijedlog povučen kad predlagatelj ne dođe na prvo ročište ako je bio uredno pozvan, a ne postoje opće poznate okolnosti koje su ga spriječile da dođe na ročište. Opravdane razloge izostanka sud mo e uva iti i bez izjašnjavanja ostalih sudionika sve dok im ne uputi rješenje o povlačenju prijedloga.

U slučajevima iz st. 1. i 5. ovog članka, ostali sudionici koji su zakonom ovlašćeni da pokrenu postupak mogu predlo iti da se postupak nastavi. Prijedlog za nastavak postupka mo e se podnijeti u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o povlačenju prijedloga.

Članak 13.

U postupku u kome se odlučuje o osobnim i obiteljskim stanjima sudionika mjesno nadle an je sud na čijem području osoba u čijem interesu se postupak vodi ima prebivalište, a ako nema prebivalište, sud na čijem području ta osoba ima boravište, ako zakonom nije drugačije određeno.

U drugim vanparničnim stvarima mjesno je nadle an sud na čijem području predlagatelj ima prebivalište ili boravište, odnosno sjedište, ako zakonom nije drugačije određeno.

Kada se u vanparničnom postupku odlučuje o nepokretnosti, isključivo je nadle an sud na čijem se području nepokretnost

nalazi, a ako se nepokretnost nalazi na području više sudova nadle an je svaki od tih sudova.

Članak 14.

U vanparničnom postupku, sud se mo e po slu benoj du nosti oglasiti mjesno ne nadle nim najkasnije na prvom ročištu, a ako ročište nije odr ano, do poduzimanja prve radnje koju je po pozivu suda sudionik poduzeo.

Ako se u toku postupka izmijene okolnosti na kojima je mjesna nadle nost suda zasnovana, sud koji vodi postupak mo e predmet ustupiti sudu, koji je prema izmjenjenim okolnostima mjesno nadle an, ako je očigledno da će se pred tim sudom postupak lakše sprovesti, ili ako je to u interesu osobe pod posebnom zaštitom.

Kada se predmet ustupa drugom sudu u interesu osobe pod posebnom zaštitom, sud će prije ustupanja predmeta pozvati organ starateljstva da u određenom roku da svoje mišljenje o cjelishodnosti ustupanja. Ako organ starsteljstva u ostavljenom roku ne dostavi mišljenje, sud će postupiti prema okolnostima slučaja vodeći računa o interesima osobe pod posebnom zaštitom.

Članak 15.

Ako sud utvrdi da bi postupak trebalo sprovesti po pravilima parničnog postupka, obustaviti će vanparnični postupak.

Postupak će se po pravomoćnosti riješenja iz stavka 1. ovog članka nastaviti po pravilima parničnog postupka pred nadle nim sudom.

Članak 16.

U vanparničnom postupku u prvom stupnju odlučuje sudija pojedinac, ako zakonom nije drugačije određeno.

U stambenim stvarima i u postupku o određivanju naknade za ekspropiranu nepokretnost prvostupanjski sud raspravlja i odlučuje u vijeću koje je sastavljeno od jednog suca, kao predsjednika vijeća i dvojice sudaca porotnika.

Pojedine radnje u postupku mo e da poduzima i stručni suradnik u sudu kad je to zakonom određeno. Zapisnik o tim radnjama potpisuju stručni suradnik i zapisničar koji je sastavio zapisnik.

Članak 17.

U vanparničnom postupku odluke se donose u obliku rješenja.

Rješenje protiv koga je dozvoljena posebna alba, kao i rješenje drugostupanjskog suda, mora biti obrazlo eno.

Članak 18.

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju mo e se izjaviti alba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 19.

Žalba zadr ava izvršenje rješenja, ako zakonom nije drugačije određeno.

Sud iz va nih razloga mo e odlučiti da alba ne zadr ava izvršenje rješenja.

U slučaju iz stavka 2. ovog članka, kada je potrebno da se zaštite prava maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom, sud mo e po slu benoj du nosti, a radi zaštite prava drugih sudionika po njihovom prijedlogu, odrediti da se polo i osiguranje u gotovom novcu. Kada to posebne okolnosti slučaja zahtijevaju, davanje osiguranja mo e se odrediti i u drugom obliku.

Članak 20.

Prvostepeni sud mo e povodom blagovremeno izjavljene albe novim rješenjem preinačiti ili ukinuti svoje ranije rješenje, ako nađe da je alba osnovana, a time se ne vrijeđaju prava drugih sudionika koja se zasnivaju na tom rješenju.

Ako prvostepeni sud ne preinači, odnosno ne ukine svoje rješenje, albu, zajedno sa spisima, dostavit će drugostepenom sudu na odlučivanje bez obzira da li je alba podnesena u zakonom određenom roku.

Drugostupanjski sud mo e odlučiti i o ne blagovremeno podnesenoj albi, ako se time ne vrijeđaju prava drugih osoba koja se zasnivaju na tom rješenju.

Članak 21.

Kada odluka suda zavisi od rješenja prethodnog pitanja da li postoji neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadle ni organ (prethodno pitanje), sud mo e sam riješiti to pitanje, ako zakonom nije drugačije određeno.

Odluka suda o predhodnom pitanju ima pravno djelovanje samo u vanparničnom postupku u kome je to pitanje riješeno.

Članak 22.

Ako su među sudionicima postupka sporne činjenice va ne za rješenje predhodnog pitanja, sud će ih uputiti da u određenom roku pokrenu parnicu ili postupak pred upravnim organom radi rješenja spornog prava, odnosno pravnog odnosa.

Na parnicu, odnosno na postupak pred upravnim organom sud će uputiti onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 23.

Ako sudionik postupka koji je upućen na parnicu ili postupak pred upravnim organom u roku koji ne mo e biti du i od 30 dana, pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, vanparnični postupak će se prekinuti do pravomoćnog okončanja parničnog, odnosno upravnog postupka.

Ako ni jedan od sudionika u postupku do završetka vanparničnog postupka ne pokrene parnicu, odnosno postupak pred upravnim organom, sud će završiti postupak bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je sudionik upućen na parnicu, odnosno na postupak pred upranim organom.

Članak 24.

Kada se rješenjem suda mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika ili njihova prava i du nosti, pravne posljedice rješenja nastaju kada ono postane pravomoćno.

Izuzetno, sud mo e odlučiti da pravne poslijedice rješenja nastupaju prije pravomoćnosti, ako je to potrebno radi zaštite maloljetnika ili drugih osoba pod posebnom zaštitom.

Pravomoćno rješenje kojim se mijenja osobno ili obiteljsko stanje sudionika bez odlaganja se dostavlja organu uprave nadle nom za vođenje matičnih knjiga rođenih za tu osobu.

Članak 25.

Pravomoćnost rješenja donesenog u vanparničnom postupku ne sprečava sudionika da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom, kada mu je to pravo priznato zakonom.

Članak 26.

U vanparničnom postupku u kome se odlučuje o stambenim stvarima i o naknadi za ekspropiranu nepokretnost, protiv pravomoćnog rješenja donesenog u drugom stupnju, dopuštena je revizija.

Članak 27.

Ako postoje uvjeti iz članka 20. ovog zakona, sud će po prijedlogu za ponavljanje postupka predhodno postupiti kao po neblagovremeno podnesenoj albi. Ukoliko dugostupanjski sud nađe da ti uvjeti ne postoje vratiti će predmet prvostupanjskom sudu radi postupanja po prijedlogu.

Protiv rješenja kojim je postupak pravomoćno završen, prijedlog za ponavljanje postupka ne mo e se podnijeti ako je sudioniku ovim ili drugim zakonom priznato pravo da svoj zahtjev o kome je rješenjem odlučeno ostvaruje u parnici ili u postupku pred upravnim organom.

Članak 28.

O troškovima postupka u stvarima koje se odnose na osobno i obiteljsko stanje sudionika sud odlučuje po slobodnoj ocjeni, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu postupka, s tim što se u pogledu troškova postupka koji su prouzrokovani sudjelovanjem organa starateljstva u vanparničnom postupku primjenjuju odrebe Zakona o parničnom postupku.

U vanparničnim stvarima koje se odnose na imovinska prava sudionika, sudionici snose troškove na jednake dijelove, ali ako postoji znatna razlika u pogledu njihovog udjela u imovinskom pravu o kome se odlučuje, sud će prema srazmjeru tog udjela odrediti koliki će dio troškova snositi svaki sudionik.

U vanparničnim stvarima iz stavka 2. ovog članka, sud mo e odlučiti da sve troškove postupka snosi sudionik u čijem se interesu postupak vodi, odnosno sudionik koji je svojim ponašanjem isključivo dao povoda za pokretanje postupka.

II - UREĐENJE OSOBNIH STANJA

1. Oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti

Članak 29.

U postupku oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti sud utvrđuje da li je punoljetna osoba zbog potupune ili djelomične nesposobnosti za rasuđivanje u stanju da se samo brine o svojim pravima i interesima, te da sukladno s tim potpuno ili djelomično oduzme poslovnu sposobnost punoljetnoj osobi, ili potpuno ili djelomično vrati poslovnu sposobnost onoj punoljetnoj osobi kod koje su prestali razlozi za potpuno, odnosno djelomično oduzimanje poslovne sposobnosti.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 30.

Postupak za oduzimanje i vraćanje poslovne sposobnosti pokreće se na prijedlog:

1) organa starateljstva,
2) tu itelja,
3) bračnog druga, djeteta i roditelja osobe koja predla e oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
4) djeda, babe, brata, sestre, unuka i drugih osoba, ukoliko trajno ive u istom obiteljskom domaćinstvu sa osobom za koju se predla e oduzimanje, odnosno vraćanje poslovne sposobnosti,
5) osobi kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ukoliko ono mo e da shvati značaj i pravne poslijedice svoga prijedloga,
6) drugih osoba ukoliko je to predviđeno zakonom.

Postupak mo e pokrenuti i sud po slu benoj du nosti.

Članak 31.

Za vođenje postupka nadle an je sud na čijem području osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost ima prebivalište, odnosno boravište.

Članak 32.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost vlasnik nepokretnih stvari, sud će bez odlaganja, radi zabilje be vođenja postupka, obavijestiti organ nadle an za vođenje zemljišno-knji ne evidencije.

Članak 33.

O pokretanju postupka obaviještava se općinska slu ba nadle ana za poslove vođenja matičnih knjiga u kojima je upisana osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost, radi evidentiranja vođenja postupka.

Članak 34.

Na sva ročišta za raspravljanje o prijedlogu pozivaju se predlagatelj, staratelj osoba kojoj se oduzima ili vraća poslovna sposobnost, odnosno njegov privremeni zastupnik i organi starateljstva.

Osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost poziva se na ročište, osim ako ova osoba po ocjeni suda nije u stanju da shvati značaj i pravne poslijedice svog učešća u postupku.

Članak 35.

O oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti sud odlučuje na temelju činjenica utvrđenih na ročištu.

Ako je osoba kojoj se oduzima, odnosno vraća poslovna sposobnost smještena u ustanovu koja obavlja zdravstvenu djelatnost (u daljnjem tekstu: zdravstvena ustanova), sud mo e u toj ustanovi odr avati ročište na kojem će saslušati protivnika predlagatelja.

Članak 36.

Osoba prema kojoj se postupak vodi mora pregledati vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti koji će dati nalaz i mišljenje o njenom duševnom stanju i sposobnostima za rasuđivanje.

Vještačenje se vrši u prisustvu suca, osim kada se obavlja u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 37.

Ukoliko je za utvrđivanje duševnog stanja i sposobnosti za rasuđivanje osobe kojoj se oduzima poslovna sposobnost po mišljenju vještaka medicinske struke neophodno da se ona smjesti u zdravstvenu ustanovu, sud mo e donijeti rješenje kojim će odrediti da ova osoba privremeno, ali najdu e tri mjeseca bude smještena u takvoj ustanovi.

Ako se zdravstvena ustanova iz stavka 1. ovog članka nalazi van područja suda koji sprovodi postupak, ovaj sud će potrebne radnje izvesti putem nadle nog suda.

Protiv rješenja iz stavka 1. ovog članka dozvoljena je alba.

Članak 38.

Kad utvrdi da postoje uvjeti za oduzimanje poslovne sposobnosti, sud će osobi prema kojoj se vodi postupak, potpuno ili djelomično oduzeti poslovnu sposobnost.

Članak 39.

Sud mo e odlo iti donošenje rješenja o djelomičnom oduzimanju poslovne sposobnosti zbog zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava, ako se osnovano mo e očekivati da će se osoba prema kojoj se postupak vodi uzdr ati od zloupotrebe alkohola ili drugih opojnih sredstava.

Sud će odlo iti donošenja rješenja iz stavka 1. ovog članka ako se ta osoba samoinicijativno ili na prijedlog suda podvrgne liječenju u zdravstvenoj ustanovi.

Donošenje rješenja iz st. 1. i 2. ovog članka odla e se na vrijeme od šest do dvanaest mjeseci.

Rješenje o odlaganju opozvat će se ako osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost nastavi sa zloupotrebom alkohola ili drugih opojnih sredstava u vrijeme odlaganja donošenja rješenja.

Članak 40.

Kad prestanu razlozi zbog kojih je oduzeta poslovna sposobnost, sud će po slu benoj du nosti ili na prijedlog ovlaštenih osoba iz članka 30. ovog zakona, sprovesti postupak i ovisno od njegovih rezultata donijeti rješenje kojim se protivniku predlagatelja potpuno ili djelomično vraća poslovna sposobnost.

Članak 41.

U postupku vraćanja poslovne sposobnosti shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju poslovne sposobnosti.

Članak 42.

Protiv rješenja o oduzimanju ili vraćanju poslovne sposobnosti albu mogu izjaviti osobe koje su učestvovale u postupku u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Osoba kojoj se oduzima poslovna sposobnost mo e izjaviti albu bez obzira na svoje zdravstveno stanje.

Žalba ne zadr ava izvršenje rješenja, ako sud, iz opravdanih razloga, drugačije ne odluči.

Prvostupanjski sud će albu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostupanjskom sudu, koji je du an da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema albe.

Članak 43.

Pravomoćno rješenje o oduzimanju odnosno vraćanju poslovne sposobnosti, sud će dostaviti općinskoj slu bi nadle noj za poslove vođenja matičnih knjiga radi upisa u matičnu knjigu rođenih i organu nadle nom za vođenje zemljišno-knji ne evidencije.

Članak 44.

Troškove postupka oduzimanja i vraćanja poslovne sposobnosti snosi predlagatelj.

2. Zadr avanje duševno bolesnih osoba u zdravstvenoj ustanovi

Članak 45.

U postupku zadr avanja u zdravstvenoj ustanovi sud odlučuje o zadr avanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi kada je zbog prirode bolesti neophodno da ta osoba bude ograničena u slobodi kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, kao i njenom otpuštanju kad prestanu razlozi zbog kojih je zadr ana.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od sedam dana.

Članak 46.

Zdravstvena ustanova mo e primiti na liječenje duševno bolesnu osobu, uz njenu suglasnost, ako je prema prirodi bolesti u stanju da da takvu suglasnost.

Suglasnost iz stavka 1. ovog članka daje se u pismenom obliku pred ovlašćenim organom zdravstvene ustanove, uz prisustvo dvije punoljetne osobe , koje su poslovno sposobne i pismene, a nisu zaposlene u toj zdravstvenoj ustanovi i nisu krvni srodnici primljene osobe u pravoj liniji, u pobočnoj liniji zaključno sa čevrtim stupnjem, po tazbini do drugog stupnja, ni njegov bračni drug, kao ni osoba kaja ga je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Ako je osobi iz stavka 1. ovog članka, ograničena sloboda kretanja ili kontaktiranja sa vanjskim svijetom, zdravstvena ustanova je du na da u roku od 24 sata o tom obavijesti sud podnošenjem pismene obavijesti na način propisan člankom 47. ovog zakona.

Članak 47.

Kad zdravstvena ustanova primi na liječenje duševno bolesnu osobu bez njene suglasnosti ili bez odluke suda, du na je da o tome odmah, a najkasnije u roku od 24 sata, pismeno obavijesti sud na čijem području se nalazi ta ustanova.

Obavijest iz stavka 1. ovog članka, sadr i podatke o primljenoj osobi i osobi koja ga je dovela u zdravstvenu ustanovu.

Uz obavijest zdravstvena ustanova dostavlja sudu, po mogućnosti, podatke o prirodi i stupnju bolesti sa raspolo ivom medicinskom dokumentacijom.

Članak 48.

Zdravstvena ustanova je du na da postupi sukladno odredbama članka 47. ovog zakona i u slučaju kad je osoba koja je primljena u zdravstvenu ustanovu uz svoju suglasnost opozove datu suglasnost, a ovlašćena osoba ili organ te zdravstvene ustanove smatra da je potrebno njeno dalje zadr avanje.

Rok za obavještavanje suda teče od dana opozivanja date suglasnosti.

Članak 49.

Obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ne podnose se ako je duševno bolesna osoba zadr ana, u zdravstvenoj ustanovi na osnovu odluke donesene u postupku za oduzimanje poslovne sposobnosti ili u krivičnom, odnosno prekršajnom postupku.

Članak 50.

Ako prijem u zdravstvenu ustanovu nije izvršen na temelju odluke nadle nog suda, sud na čijem području se nalazi zdravstvena ustanova du an je odmah po prijemu obavijesti iz čl. 46. i 47. ovog zakona ili kada na drugi način sazna za boravak duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi bez njene suglasnosti, po slu benoj du nosti pokrenuti postupak za zadr avanje u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 51.

Nakon pokretanja postupka o zadr avanju duševno bolesne osobe u zdravstvenoj ustanovi, sud će poduzeti mjere da tu osobu odmah pregleda vještak medicinske struke odgovarajuće specijalnosti i da da nalaz i mišljenje o duševnom stanju i sposobnosti za rasuđivanje.

Članak 52.

Sud je du an da ispita sve okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja i da sasluša sve osobe koje imaju saznanje o bitnim činjenicama.

Ukoliko je to moguće i ako to neće štetno utjecati na zdravlje duševno bolesne osobe, sud će saslušati i tu osobu.

Članak 53.

Po završenom postupku sud je du an odmah, a najkasnije u roku od tri dana, da donese rješenje kojim će odlučiti da li se osoba zadr ana u zdravstvenoj ustanovi mo e i dalje zadr avati ili će se pustiti iz zdravstvene ustanove.

O svojoj odluci sud obavještava organ starateljstva.

Članak 54.

Kad sud odluči da se primljena osoba zadr i u zdravstvenoj ustanovi odredit će i vrijeme zadr avanja koje ne mo e biti du e od jedne godine.

Zdravstvena ustanova je du na da sudu, po potrebi, dostavlja izvještaje o promjenama o zdravstvenom stanju zadr ane osobe.

Članak 55.

Ako zdravstvena ustanova ocijeni da zadr ana osoba treba da ostane na liječenju i po isteku vremena određenog rješenjem suda, du na je da 30 dana prije isteka tog vremena predlo i sudu produ enje zadr avanja.

Članak 56.

Sud mo e i prije isteka vremena određenog za zadr avanje u zdravstvenoj ustanovi, po slu benoj du nosti ili na prijedlog zadr ane osobe, njenog staratelja kao i osobe, odnosno organa iz članka 30. ovog zakona, da odluči o puštanju osobe iz zdravstvene ustanove, ako utvrdi da se njeno zdravstveno stanje poboljšalo u tolikoj mjeri da su prestali razlozi za dalje zadr avanje.

Članak 57.

Rješenje iz čl. 55. i 56. ovog zakona sud donosi na temelju ponovnog pregleda zadr ane osobe i u postupku provedenom na isti način kao i kad je vođen postupak za zadr avanje u zdravstvenoj ustanovi.

Članak 58.

Protiv rješenja o zadr avanju u zdravstvenoj ustanovi i puštanju iz ove ustanove albu mogu izjaviti zdravstvena us-

tanova koja je zadr ala duševno bolesnu osobu, zadr ana osoba, njen staratelj, odnosno privremeni zastupnik i organ starateljstva i to u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Žalba ne zadr ava izvršenje, ako sud iz opravdanih razloga drugačije ne odluči.

Prvostupanjski sud će albu sa spisima bez odlaganja dostaviti drugostupanjskom sudu, koji je du an da donese odluku u roku od tri dana od dana prijema albe.

Članak 59.

Troškove postupka zadr avanja u zdravstvenoj ustanovi snosi općina na čijem području zadr ana osoba ima posljednje prebivalište, a ako nema prebivalište na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija) ili je ono nepoznato, troškove snosi općina na čijem području zadr ana osoba ima boravište.

3. Proglašenje nestalih osoba umrlim i dokazivanje smrti

Članak 60.

U postupku proglašenja nestalih osoba umrlih i dokazivanja smrti sud odlučuje o proglašenju nestalih osoba umrlih i o dokazivanju smrti.

Članak 61.

Umrlom osobom proglast će se:

1) osobom o čijem ivotu za posljednih pet godina nije bilo nikakvih vijesti, a od čijeg je rođenja proteklo šezdeset godina,
2) osoba o čijem ivotu za posljednih pet godina nije bilo nikakvih vijesti,a za koju je vjerovatno da više nije iva,
3) osoba koja je nestala u brodolomu, saobraćajnoj nesreći, po aru, poplavi, zemljotresu ili u kakvoj drugoj neposrednoj smrtnoj opasnosti, a o čijem ivotu nije bilo nikakvih vijesti za šest mjeseci od dana prestanka takve opasnosti,
4) osoba koja je nestala u toku rata ili u vezi sa ratnim događajima, a o čijem ivotu nije bilo nikakvih vijesti za godinu dana od dana prestanka neprijateljstava.

Rokovi iz toč. 1. i 2. stavka 1. ovog članka računaju se od dana kad je prema posljednjim vijestima nestala osoba nesumnjivo bila iva, a ako se taj dan ne mo e točno utvrditi, ti rokovi počinju teći istekom mjeseca, odnosno godine u kojoj je nestala osoba, prema posljednjim vijestima, bila iva.

Članak 62.

Smrt neke osobe mo e se dokazivati po odredbama ovog zakona samo kad se smrt ne mo e dokazati ispravama predviđenim propisima o matičnim knjigama.

U postupku dokazivanja smrti shodno će se primijeniti odredbe o proglašenju nestalih osoba umrlim, s tim što oglasni rok ne mo e biti kraći od 15, niti du i od 30 dana.

Članak 63.

Za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti nadle an je sud na čijem području je ta osoba imala posljednje prebivalište, a ako nije imalo prebivalište, sud na čijem području je ta osoba imala posljednje boravište.

Članak 64.

Prijedlog za proglašenje nestale osobe umrlom i prijedlog za dokazivanje smrti mo e podnijeti svaka fizička i pravna osoba koja za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organ.

Prijedlog iz stavka 1. ovog članka sadr i naročito: naziv suda, ime i prezime osobe za koje se predla e da se proglasi umrlom, odnosno čiju smrt treba dokazati, datum rođenja i posljednje prebivalište, odnosno boravište te osobe, činjenice na kojima se zasniva prijedlog, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, pravni interes predlagatelja za podnošenje prijedloga, ime i prezime odnosno naziv predlagatelja i njegovu adresu.

Uz prijedlog se podnosi izvod iz matične kniige rođenih za osobu za koju se prijedlog podnosi.

Članak 65.

Po prijemu prijedloga iz članka 64. ovog zakona sud će, po potrebi, saslušati predlagatelje i svjedoke, pribaviti potrebne podatke i izvještaje i zatra iti od organa starateljstva da osobi na koju se prijedlog odnosi odredi staratelja.

Ako sud ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, donijet će rješenje kojim će prijedlog odbaciti.

Ako sud ocijeni da su ispunjeni uvjeti da se postupak pokrene, objavit će u "Slu benim novinama Federacije BiH" oglas da je postupak pokrenut. U oglasu o pokretanju postupka za proglašenje nestale osobe umrlom, navest će bitne okolnosti na kojima se prijedlog temelji, nestala osoba pozvati da se javi, a ostale osobe kojima su poznati bilo kakvi podaci o ivotu ili smrti nestalog, pozvati da to jave sudu u roku od tri mjeseca od dana objavljivanja oglasa.

Oglas o pokretanju postupka za dokazivanje smrti neke osobe treba da sadr i naznaku dana, mjeseca i godine za koje se smatra da je ta osoba umrla i poziv osobama koje o tome nešto znaju da to jave sudu u roku od 30 dana od dana objavljivanja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Članak 66.

Po isteku roka označenog u oglasu, sud će saslušati staratelja, a po potrebi i predlagatelja i nakon što sprovede i druge dokaze, odlučit će o prijedlogu.

Ako sud utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti da se nestala osoba proglasi umrlom, odnosno da se utvrdi smrt, donijet će rješenje kojim se prijedlog odbija.

Članak 67.

U rješenju kojim se nestala osoba proglašava umrlom, odnosno kojim se utvrđuje smrt, naznačit će se dan, mjesec i godina, a po mogućnosti i sat koji se ima smatrati kao vrijeme smrti nestale osobe.

Kao dan smrti smatra se dan kada je nestala osoba vjerovatno umrla ili dan koji vjerovatno nije pre ivjela. Ako taj dan ne mo e da se utvrdi, kao dan smrti smatra se prvi dan poslije isteka roka iz članka 61. ovog zakona.

Članak 68.

Protiv rješenja donesenog u prvom stupnju albu mogu izjaviti predlagatelji, staratelj osobe koja je nestala, odnosno osobe za koju se smrt dokazuje.

Članak 69.

Pravomoćno rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom, odnosno dokazivanju smrti sud će dostaviti općinskoj slu bi nadle noj za poslove vođenja matičnih knjiga, radi upisa u matičnu knjigu umrlih.

Članak 70.

Ako je osoba koja je proglašena umrlom iva ili je umrla drugog dana, a ne onog dana koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, svaka fizčka i pravna osoba koja za to ima pravni interes, kao i zainteresirani organi mogu zahtjevati od suda da se rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom stavi van snage, odnosno preinači.

O pokretanju postupka u slučajevima iz stavka 1. ovog članka bez odlaganja će se obavijestiti sud koji je nadle an za raspravljanje zaostavštine te osobe. Postupak za raspravljanje zaostavštine koji je u toku prekinut će se, a ako je zaostavština pravomoćno raspravljena i ako je izvršen upis u zemljišne knjige ili druge javne knjige o nepokretnostima, naredit će se da se u ove knjige stavi zabilje ba o pokretanju postupka za stavljanje van snage, odnosno preinačenje rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom.

Članak 71.

Ako se utvrdi da je nestala osoba koja je proglašena umrlom iva ili je umrla drugog dana, a ne onog koji se po rješenju suda smatra kao dan njene smrti, sud će staviti van snage, odnosno preinačiti svoje ranije rješenje.

Ako sud na temelju sprovedenog postupka ocijeni da nema mjesta stavljanju van snage ili preinačenju ranijeg rješenja, dostavit će pravomoćno rješenje o tome sudu nadle nom za raspravljanje zaostavštine radi daljeg postupanja odnosno brisanja zabilje be u zemljišnoj knjizi i drugim javnim knjigama o nepokretnostima.

Članak 72.

Ako se osoba proglašena za umrlu javi sudu i predlo i da se stavi van snage rješenje kojim je proglašena umrlom, sud će, pošto utvrdi njenu istovjetnost sa osobom koja je proglašena umrlom, bez daljeg postupka staviti van snage to rješenje.

Pravomoćno rješenje o stavljanju van snage ili preinačenju rješenja o proglašenju nestale osobe umrlom dostavit će se općinskoj slu bi nadle noj za poslove vođenja matične knjige, sudu nadle nom za raspravljanje zaostavštine i organu starateljstva.

Članak 73.

Troškove postupka za proglašenje nestale osobe umrlom i za dokazivanje smrti snosi predlagatelj.

III - UREĐENJE OBITELJSKIH ODNOSA

1. Dozvola za zaključenje braka

Članak 74.

U postupku davanja dozvole za zaključenje braka, sud odlučuje o davanju dozvole za zaključenje braka između određenih osoba kada je zakonom propisano da se brak između njih mo e zaključiti samo na temelju dozvole suda.

Članak 75.

Postupak za davanje dozvole za zaključenje braka pokreće se na prijedlog maloljetne osobe.

Prijedlog za pokretanje postupka, sadr i osobne podatke o osobama koje ele da zaključe brak, osobne podatke o roditeljima predlagatelja, činjenice na kojima se zasniva prijedlog i dokaze o iznesenim činjenicama.

Članak 76.

Sud će na odgovarajući način ispitati sve okolnosti koje su od značaja za utvrđenje da li postoji slobodna volja i elja maloljetnika da zaključe brak, kao i da li je maloljetna osoba tjelesno i duševno sposobna za vršenje prava i du nosti koje proizilaze iz braka.

Prije donošenja rješenja, sud će pribaviti nalaz i mišljenje zdravstvene ustanove i mišljenje organa starateljstva, saslušat će predlagatelje i osobu s kojom eli da zaključi brak, roditelja ili staratelja odnosno usvojitelja predlagatelja, a po potrebi mo e da izvede i druge dokaze. Sud neće saslušati roditelja kome je oduzeto roditeljsko pravo, a ocijenit će da li će saslušati roditelja koji bez opravdanih razloga ne vrši roditeljsko pravo.

Sud će, po pravilu, saslušati predlagatelja bez prisustva ostalih sudionika u postupku.

Sud je du an da utvrdi i osobna svojstva, imovinsko stanje i druge bitne okolnosti koje se odnose na osobu sa kojom predlagatelj eli da zaključi brak.

U postupku sud će na odgovarajući način ispitati opravdanost prijedloga vodeći računa o ostvarivanju ciljeva braka i o zaštiti obitelji, kao i va ećim shvatanjima sredine u kojoj ive osobe koje ele da zaključe brak.

Članak 77.

Rješenje o davanju dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagatelju i osobi sa kojom predlagatelj eli da zaključi brak, roditeljima odnosno starateljima predlagatelja i nadle nom organu starateljstva.

Rješenje kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka dostavlja se predlagatelju.

Članak 78.

Protiv rješenja kojim se dozvoljava zaključenje braka, albu mogu da izjave svi sudionici u postupku iz stavka 1. članka 77. ovog zakona, a protiv rješenja kojim se odbija prijedlog za davanje dozvole, albu mo e izjaviti samo predlagatelj.

Članak 79.

Osobe kojima je dozvoljeno zaključenje braka ne mogu brak zaključiti prije pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

Članak 80.

Prijedlog za davanje dozvole za zaključenje braka mo e se povući do pravomoćnosti rješenja o davanju dozvole za zaključenje braka.

2. Produ enje i prestanak roditeljskog prava

Članak 81.

U postupku produ enja i prestanka roditeljskog prava, sud odlučuje o produ enju i prestanku roditeljskog prava kada je to zakonom propisano.

Postupak iz predhodnog stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana podnošenja prijedloga.

Članak 82.

Postupak za produ enje i prestanak roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja ili organa starateljstva.

Članak 83.

Osoba nad kojom se produ uje roditeljsko pravo ili se određuje prestanak tog prava, u postupku iz članka 82. ovog zakona, zastupa poseban staratelj kojeg odredi organ starateljstva ili privremeni zastupnik kojeg odredi sud koji sprovodi postupak za produ enje ili prestanak roditeljskog prava.

Članak 84.

Sud će po slu benoj du nosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi donošenja rješenja sud će odr ati ročište na koje će pozvati predlagatelja, organ starateljstva i roditelje osobe iz članka 83. ovog zakona, bez obzira na to da li su oni predlo ili pokretanje postupka, a na ročištu obavezno saslušati roditelje i predstavnike organa starateljstva, te pribaviti mišljenje o cjelishodnosti produ enja roditeljskog prava.

Stanje duševnog zdravlja i sposobnosti osobe iz članka 83. ovog zakona, utvrđuju se na način određen u članku 36. ovog zakona.

Članak 85.

U postupku produ enja i prestanka roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

3. Oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava

Članak 86.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava sud odlučuje o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava kada je to zakonom određeno.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema prijedloga.

Članak 87.

Postupak za oduzimanje i vraćanje roditeljskog prava pokreće se na prijedlog roditelja odnosno usvojitelja koji ima

roditeljsko pravo ili organa starateljstva, a postupak za vraćanje roditeljskog prava pokreće se i na prijedlog roditelja kojem je bilo oduzeto to pravo.

Članak 88.

Ako postupak nije pokrenut na prijedlog organa starateljstva, sud će bez odlaganja obavijestiti ovaj organ o pokretanju postupka i pozvati ga da sudjeluje u postupku.

Članak 89.

Sud će, po slu benoj du nosti, utvrditi sve činjenice koje su bitne za donošenje rješenja.

Radi utvrđivanja bitnih činjenica, sud će odr ati ročište na koje će pozvati predlagatelja, organ starateljstva, oba roditelja i staratelja osobe čijem se roditelju oduzima, odnosno vraća roditeljsko pravo.

Sud je obavezan da sasluša roditelje, a maloljetnik se saslušava samo kad je to neophodno i nije štetno za njegovo duševno zdravlje.

Pri donošenju rješenja o oduzimanju i vraćanju roditeljskog prava, sud će uzeti u obzir i elje maloljetnika, ako je sposoban da ih izrazi.

Članak 90.

U postupku oduzimanja i vraćanja roditeljskog prava shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o oduzimanju i vraćanju poslovne sposobnosti.

IV - UREĐENJE IMOVINSKIH ODNOSA

1. Raspravljanje zaostavštine

a) Zajedničke odredbe

Članak 91.

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud utvrđuje tko su nasljednici umrlog, koja imovina sačinjava njegovu zaostavštinu i koja prava iz zaostavštine pripadaju nasljednicima, legatarima i drugim osobama.

Članak 92.

Sudionikom u postupku raspravljanja zaostavštine smatraju se nasljednici i legatari, kao i druga osoba koja ostvaruje neko pravo iz zaostavštine.

Članak 93.

Postupak za raspravljanje zaostavštine sud pokreće po slu benoj du nosti čim sazna da je neka osoba umrla ili da je proglašena umrlom.

Članak 94.

Izvođenje dokaza i uzimanje izjave o odricanju od nasljeđa vrši sudac sa zapisničarom. Ostale izjave i prijedloge sudionika mogu uzimati na zapisnik i drugi ovlašteni djelatnici u sudu.

Članak 95.

O radnjama izvršenim u postupku sastavlja se zapisnik.

O manje va nim izjavama učesnika i obavještenjima koje sud prikuplja mo e se, umjesto zapisnika, sačiniti samo bilješka u spisu.

Zapisnik potpisuju sudionici ako su prisustvovali radnji u postupku, sudac i zapisničar odnosno drugi ovlašćeni djelatnik koji je sastavio zapisnik.

Bilješku u spisu potpisuje njen sastavljivač.

Članak 96.

Za raspravljanje zaostavštine osobe koja je u času smrti imala prebivalište u Federaciji, a koja je dr avljanin Bosne i Hercegovine, u pogledu nepokretne imovine koja se nalazi na teritoriju Bosne i Hercegovine i u pogledu njegove pokretne imovine, bez obzira gdje se nalazi, isključivo je nadle an sud u Federaciji.

Ako se nepokretna imovina osoba iz stavka 1. ovog članka nalazi u inozemstvu, sud u Federaciji bit će nadle an samo ako po zakonima dr ave u kojoj se nalazi imovina nije nadle an inozemni organ.

Članak 97.

Za raspravljanje zaostavštine mjesno je nadle an sud na čijem područje ostavitelj imao prebivalište u vrijeme smrti, a ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište, nadle an je sud na čijem području je ostavitelj imao boravište (u daljem tekstu: ostavinski sud), ukoliko zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Ako ostavitelj u vrijeme smrti nije imao prebivalište ni boravište u Federaciji nadle an je ostavinski sud u Federaciji na čijem području se nalazi zaostavština ili prete an dio zaostavštine.

Privremene mjere za osiguranje zaostavštine mo e narediti sud na čijem području je ostavitelj umro, kao i sud na čijem području se nalazi zaostavština.

Članak 98.

Sudionici u postupku za raspravljanje zaostavštine ne mogu ugovoriti ni stvarnu ni mjesnu nadle nost suda.

b) Prethodne radnje

Članak 99.

Kad je neka osoba umrla ili proglašena za umrlu, organ općinske slu be nadle an za poslove vođenja matičnih knjiga koji vrši upis smrti u matičnu knjigu umrlih, du an je da u roku od 15 dana po izvršenom upisu dostavi ostavinskom sudu smrtovnicu za umrlog.

Ako organ iz stavka 1. ovog članka nije u mogućnosti da pribavi podatke za sastavljanje smrtovnice, dostavit će smrtovnicu samo s onim podacima s kojima raspola e (u daljem tekstu: nepotpuna smrtovnica), navodeći razloge zbog kojih nije mogao sastaviti potpunu smrtovnicu, i ukazujući na podatke koji bi mogli poslu iti ostavinskom sudu na pronala enje nasljednika i imovine umrlog.

Ako je neka osoba umrla van područja općine u kojoj je imalo prebivalište ili boravište, organ uprave nadle an za poslove vođenja matičnih knjiga dostavit će ostavinskom sudu izvod iz matične knjige umrlih, kao i podatke kojima raspola e, a koji mogu poslu iti za sastavljanje smrtovnice. Smrtovnica se sastavlja i u slučaju kad umrli nije ostavio imovinu.

Članak 100.

Smrtovnica se sastavlja na temelju podataka dobijenih od srodnika umrlog, od osobe s kojima je umrli ivio, kao i od drugih osoba koje mogu pru iti podatke koji se unose u smrtovnicu.

Članak 101.

Ako je ostavinskom sudu dostavljena nepotpuna smrtovnica ili samo izvod iz matične knjige umrlih, sud će sam prema okolnostima upotpuniti ili sastaviti smrtovnicu ili će sastavljanje smrtovnice povjeriti organu uprave nadle nom za poslove vođenja matične knjige.

Sud mo e, kad je to cjelishodno, sam sastaviti smrtovnicu i van slučajeva iz stavka 1. ovog članka ako je izvodom iz matične knjige umrlih ili drugom javnom ispravom dokazana smrt neke osobe ili njegovo proglašenje umrlim.

Članak 102.

U smrtovnicu se unose podaci:

1) ime i prezime umrlog i imena njegovih roditelja, zanimanje, datum rođenja i dr avljanstvo umrlog, a za umrle enske osobe i njihovo djevojačko prezime,
2) dan, mjesec i godina, mjesto, i po mogućnosti, sat smrti,
3) prebivalište, odnosno boravište koje je umrli imao,

4) ime i prezime, datum rođenja, zanimanje, prebivalište odnosno boravište bračnog druga umrlog i bračne, vanbračne i usvojene djece,

5) ime i prezime, datum rođenja i prebivalište odnosno boravište ostalih srodnika koji bi mogli biti pozvani na nasljeđe na osnovu zakona, kao i osobe koje su pozvane na nasljeđe na osnovu testamenta,

6) pribli na vrijednost nepokretne imovine i posebno pribli na vrijednost pokretne imovine umrlog.

U smrtovnici, po mogućnosti, treba navesti još i: mjesto gdje se nalazi imovina koju je umrli ostavio, da li ima imovine za čije dr anje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, da li ima gotovog novca, papira od vrijednosti, dragocjenosti, štednih knji ica ili kakvih drugih va nih isprava, da li je umrli ostavio dugove i koliko, da li je ostavio pismeni testament ili ugovor o do ivotnom izdr avanju ili sporazum o ustupanju ili raspodjeli imovine za ivota i gdje se oni nalaze, a ako je umrli sačinio usmeni testament, onda još i ime i prezime, zanimanje i boravište svjedoka pred kojima je usmeni testament sačinjen. U smrtovnici će se posebno naznačiti da li se očekuje rođenje djeteta umrlog i da li njegova djeca ili bračni drug imaju staratelja.

Ako je prije ostavitelja umro njegov bračni drug ili koje njegovo dijete, ili koja druga osoba koja bi mogla biti pozvana na nasljeđe, u smrtovnici će se naznačiti datum i mjesto njihove smrti.

Članak 103.

Popis i procjena imovine umrlog vrši se po odluci ostavinskog suda kad se ne zna za nasljednike ili za njihovo boravište, kada su nasljednici osobe koje uslijed maloljetstva, duševne bolesti ili drugih okolnosti nisu sposobne nikako, ili nisu sposobne potpuno da se same staraju o svojim poslovima, kada zaostavština treba da se preda općini ili drugoj pravnoj osobi, kao i u drugim opravdanim slučajevima.

Sud će narediti da se izvrši popis i procjena i u slučaju kad to zahtijevaju nasljednici, legatari ili povjerioci umrlog.

Popis i procjena imovine izvršit će se i bez odluke suda prilikom sastavljanja smrtovnice, ako to tra i jedan od nasljednika ili legatara.

Članak 104.

Popis imovine će obuhvatiti cjelokupnu nepokretnu i pokretnu imovinu koja je bila u posjedu umrlog u vrijeme njegove smrti.

Popis će obuhvatiti i imovinu koja je pripadala umrlom, a nalazi se kod druge osobe, sa naznačenjem kod koga se nalazi ta imovina i po kom temelju, kao i imovinu koju je dr ao umrli, a za koju se utvrdi da nije njegovo vlasništvo.

U popisu imovine zabilje it će se potra ivanja i dugovi umrlog, a posebno neplaćeni porezi i doprinosi dr avi.

Članak 105.

Pokretne stvari popisuju se po vrsti, rodu, broju, mjeri i te ini ili pojedinačno.

Nepokretnosti se popisuju pojedinačno sa naznakom mjesta gdje se nalaze, vrste i opisa objekta, kulture zemljišta, i zemljišno-knji nih podataka, ako su poznati.

Prilikom popisivanja imovine istovremeno će se naznačiti vrijednost pojedinih pokretnih i nepokretnih stvari koje ulaze u zaostavštinu.

Članak 106.

Popis i procjenu imovine vrši nadle na općinska slu ba.

Popis i procjenu imovine mo e vršiti i radnik suda koga sudac odredi. Popis i procjena imovine vrše se u prisustvu dvije punoljetne osobe, a kada je to potrebno i uz sudjelovanje vještaka.

Popisu i procjeni imovine mo e prisustvovati svaka zainteresirana osoba.

Članak 107.

Nadle ni općinski organ uprave koji je izvršio popis i procjenu imovine, dostavit će podatke o izvršenom popisu i procjeni ostavinskom sudu.

Članak 108.

Kada se u zaostavštini pronađu predmeti za čije dr anje, čuvanje ili prijavljivanje postoje posebni propisi, s njima će se poslije izvršenog popisa postupati po tim propisima.

Članak 109.

Ako se prigovori izvršenom popisu ili izvršenoj procjeni imovine, sud mo e, ako to smatra za potrebno, odrediti da djelatnik suda ponovo izvrši popis ili procjenu imovine.

Ako popis imovine nije izvršen, sud mo e na temelju podataka zainteresiranih osoba sam utvrditi imovinu koja ulazi u zaostavštinu.

Članak 110.

Ako se utvrdi da nijedan od prisutnih nasljednika nije sposoban da upravlja imovinom (zaostavštinom), a nema zakonskog zastupnika, ili ako su nasljednici nepoznati ili odsutni, ili kad druge okolnosti nala u naročitu opreznost, nadle na općinska slu ba predat će u hitnim slučajevima imovinu ili njen dio na čuvanje pouzdanom licu, i o tome će odmah obavijestiti sud na čijem se području ta imovina nalazi, koja mo e ovu mjeru izmijeniti ili ukinuti.

Gotov novac, papire od vrijednosti, dragocjenosti, štedne knji ice i druge va ne isprave treba u takvom slučaju predati na čuvanje sudu na čijem području se imovina nalazi. Ovaj sud će obavijestiti ostavinski sud o svim mjerama za osiguranje zaostavštine.

Članak 111.

Kad je po ovom zakonu potrebno postaviti privremenog zastupnika zaostavštine, postavljanje će se izvršiti ostavinski sud. Prije postavljanja privremenog staratelja, sud će, po mogućnosti, zatra iti mišljenje u pogledu osobenosti staratelja od osobe koje su pozvane na nasljeđe.

Članak 112.

Mjere za osiguranje zaostavštine mo e odrediti ostavinski sud u tijeku cijelog postupka za raspravljanje zaostavštine.

c) Postupak sa testamentom

Članak 113.

Organ koji sastavlja smrtovnicu provjerit će da li je umrli ostavio pismeni testament, odnosno da li postoji isprava o usmenom testamentu.

Testament koji je umrli ostavio dostavit će se sudu zajedno sa smrtovnicom.

Članak 114.

Kad sud utvrdi da je osoba koja je ostavila testament umrla ili da je proglašena umrlom otvorit će njen testament bez povrede pečata, pročitat će ga i o tome sastaviti zapisnik. Na ovaj način će se postupiti bez obzira da li je testament po zakonu punova an i da li ima više testamenata.

Otvaranje i čitanje testamenta izvršit će se u prisustvu dvije punoljetne osobe koje mogu biti i osobe koje su pozvane na nasljeđe.

Proglašenju testamenta mogu prisustvovati nasljednici, legatari i druge zaiteresirane osobe i tra iti prijepis testamenta.

Sud kod koga se testament nađe ili kome bude podnesen otvorit će i pročitati testament iako je za raspravljanje zaostavštine nadle an drugi sud ili inozemni organ.

Članak 115.

Zapisnik o proglašenju pismenog testamenta treba da sadr i podatke:

1) koliko je testamenata nađeno, koji datum nose i gdje su nađeni,
2) tko je testament predao sudu ili sastavljaču smrtovnice,
3) da li je testament predat otvoren ili zatvoren i kakvim je pečatom bio zapečaćen,
4) koji su svjedoci prisustvovali otvaranju i proglašenju testamenta.

Ako je prilikom otvaranja testamenta primjećeno da je pečat povrijeđen ili da je u testamentu nešto brisano, precrtano i ispravljeno ili ako se što drugo nađe sumnjivo mora se to u zapisniku navesti.

Zapisnik potpisuje sudac, zapisničar i svjedoci.

Na proglašeni testament sud će staviti potvrdu o njegovom proglašenju sa nazankom datuma proglašenja, kao i broj i datum ostalih pronađenih testamenata.

Članak 116.

Ako je umrli sačinio usmeni testament i o tome postoji isprava koju su svjedoci svojeručno potpisali, sud će sadr inu ove isprave proglasiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako takve isprave nema, svjedoci pred kojim je usmeni testament izjavljen saslušat će se pojedinačno o sadr ini testamenta, a naročito o okolnostima od kojih ovisi njegova punova nost, pa će se zapisnik o saslušanju ovih svjedoka proglasiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako sudionik zahtjeva da se svjedoci usmenog testamenta saslušaju pod zakletvom ili ako sud nađe da je takvo saslušanje potrebno, odredit će ročište za saslušanje ovih svjedoka na koje će pozvati predlagatelje, a ostale zainteresirane osobe samo ako se time ne bi odugovlačio postupak.

Članak 117.

Ako je pismeni testament nestao ili je uništen neovisno od ostaviteljeve volje, a među zainteresiranim osobama nema spora o postojanju tog testamenta, o obliku u kome je sastavljen, o načinu nestanka ili uništenja, kao ni o sadr ini testamenta, ostavinski sud će o tome saslušati sve zainteresirane osobe i po njihovim prijedlozima izvesti potrebne dokaze, pa će taj zapisnik proglasiti po odredbama koje va e za proglašenje pismenog testamenta.

Ako bi zaostavština, kad ne bi bilo testamenta, postala dr avno vlasništvo, sporazum zainteresiranih osoba o ranijem postojanju testamenta, o njegovom obliku i sadr ini va i samo uz suglasnost nadle nog javnog pravobranilaštva.

Ako među zainteresiranim osobama ima osoba koje nisu sposobne da se same staraju o svojim poslovima, sporazumi iz ove odrebe va e samo uz suglasnost organa starateljstva.

Članak 118.

Zapisnik o proglašenju testamenta sa izvornim pisanim testamentom, odnosno ispravom o usmenom testamentu ili zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, dostavit će se ostavinskom sudu, a sud koji je testament proglasio zadr at će njihov prijepis.

Izvorni pismeni testament, isprava o usmenom testamentu, zapisnik o saslušanju svjedoka usmenog testamenta, kao i zapisnik o sadr ini nestalog ili uništenog pismenog testamenta, čuvat će se u sudu odvojeno od drugih spisa, a njihov ovjereni prijepis prilo it će se spisima.

d) Postupak ostavinskog suda po prijemu smrtovnice

Članak 119.

Po prijemu smrtovnice sud će ispitati da li je nadle an za raspravljanje zaostavštine, pa ako ustanovi da nije nadle an dostavit će spise predmeta nadle nom sudu.

Ako sud ustanovi da je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ, rješenjem će se proglasiti nenadle nim.

Članak 120.

Ako je ostavitelj postavio izvršitelja testamenta, sud će to izvršitelju testamenta saopćiti i pozvati ga da u određenom roku izjavi da li se prima te du nosti.

Članak 121.

Ako se očekuje rođenje djeteta koje bi bilo pozvano na nasljeđe, ostavinski sud će o tome obavijestiti organ starateljstava.

Ako organ starateljstva drugačije ne odredi, o pravima još nerođenog djeteta starat će se jedan od njegovih roditelja.

Članak 122.

Ako prema podacima iz smrtovnice umrli nije ostavio imovinu ili je ostavio samo pokretnu imovinu, a nijedna od osoba pozvanih na nasljeđe ne tra i da se sprovede rasprava, ostavinski sud će rješenjem odlučiti da se ne raspravlja zaostavština.

Kad sud odluči da se ne raspravlja zaostavština, obavijestit će o tome organ starateljstva ako među nasljednicima ima osoba koje nisu sposobne da se staraju o svojim poslovima, a nemaju roditelje.

Ako je sud odlučio da se ne raspravlja zaostavština zbog razloga iz stavka 2. ovog članka, osobe pozvane na nasljeđe mogu ostvariti prava koja im pripadaju kao nasljednicima.

Članak 123.

Kad se po zakonu mo e tra iti izdvajanje zaostavštine od imovine nasljednika, sud će na prijedlog ovlašćenih osoba narediti to izdvajanje primjenjujući pritom shodno odredbe ovog zakona o privremenim mjerama za osiguranje zaostavštine.

e) Raspravljanje zaostavštine

Članak 124.

Za raspravljanje zaostavštine sud će odrediti ročište.

U pozivu na ročište sud će zainteresirane osobe obavijestiti o pokretanju postupka i o postojanju testamenta ako postoji i pozvati da odmah dostave sudu pismeni testament, odnosno ispravu o usmenom testamentu, ako se kod njih nalazi ili da naznače svjedoke usmenog testamenta.

Sud će u pozivu upozoriti zainteresirane osobe da mogu do završetka postupka dati sudu izjavu da li se primaju nasljeđa, ili se nasljeđa odriču, a ako na ročište ne dođu ili ne daju izjavu, da će sud o njihovom pravu odlučiti prema podacima kojima raspola e.

O pokretanju postupka za raspravljanje zaostavštine, ako je umrli ostavio testament sud će obavijestiti i na ročište pozvati i one osobe koje bi mogle po zakonu polagati pravo na nasljeđe.

Ako je umrli postavio izvršitelja testamenta sud će i njega obavijestiti o pokretanju postupka.

Članak 125.

Ako se ne zna da li umrli ima nasljednika, sud će oglasom pozvati osobe koje pola u pravo na nasljeđe da se prijave sudu u roku od jedne godine od dana objavljivanja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Oglas će se objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način.

Po odredbama st. 1. i 2. ovog članka sud će postupiti i ako je nasljedniku postavljen privremeni zastupnik zbog toga što je

boravište nasljednika nepoznato, a nasljednik nema punomoćnika ili zbog toga što se nasljednik ili njegov zakonski zastupnik, koji nemaju punomoćnika, nalaze u inozemstvu, a dostavljanje se nije moglo izvršiti prema odredbama Zakona o parničnom postupku.

Po isteku roka iz stavka 1. ovog članka sud će raspraviti zaostavštinu na temelju izjave postavljenog staratelja i podataka kojima sud raspola e.

Članak 126.

U postupku za raspravljanje zaostavštine sud će raspraviti sva pitanja koja se odnose na zaostavštinu, a naročito o pravu na nasljeđe, o veličini nasljednog dijela i pravu na legat.

O pravima iz stavka 1. ovog članka, sud po pravilu, odlučuje nakon što od zainteresiranih osoba uzme potrebne izjave.

O pravima osoba koje nisu došle na ročište, a uredno su pozvane, sud će raspraviti prema podacima sa kojima raspola e, uzimajući u obzir njihove pismene izjave koje sud primi do donošenja rješenja.

Prilikom raspravljanja zaostavštine zainteresirane osobe mogu davati izjave bez prisustva drugih zainteresiranih osoba, i nije potrebno da se u svakom slučaju tim osobama daje prilika da se izjasne o izjavama drugih zainteresiranih osoba.

Ako sud posumnja da je osoba koja po zakonu pola e pravo na nasljeđe jedini ili najbli i srodnik umrlog, mo e saslušati i osobe za koje smatra da bi mogle imati jednako ili jače pravo na nasljeđe, a mo e te osobe pozvati i oglasom po odredbama članka 125. ovog zakona.

Članak 127.

Ako se nasljednik primio nasljeđa ili se odrekao nasljeđa, izjavu o tome mora potpisati nasljednik ili njegov zastupnik.

Potpis na izjavi o primanju nasljeđa ili o odricanju od nasljeđa koja je podnesena sudu, kao i potpis na punomoći moraju biti ovjereni.

U izjavi treba navesti da li se nasljednik prima, odnosno odriče dijela koji mu pripada na temelju zakona ili na temelju testamenta, ili se izjava odnosi na nu ni dio.

Izjavu o odricanju od nasljeđa nasljednik mo e dati pred ostavinskim sudom ili pred svakim drugim nadle nim sudom. Ovu izjavu sa istim pravnim dejstvom nasljednik mo e dati i pred konzularnim predstavnikom ili diplomatskim predstavnikom Bosne i Hercegovine koji vrši konzularne poslove.

Prilikom davanja izjave o odricanju od nasljeđa, sud će nasljednika upozoriti da se mo e odreći od nasljeđa samo u svoje ime ili u ime svojih potomaka.

Članak 128.

Sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti sudionike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred organom uprave, ako su među sudonicima sporne činjenice od kojih ovisi neko njihovo pravo.

Sud će postupiti u smislu stavka 1. ovog članka naročito ako su sporne:

1) činjenice od kojih ovisi pravo na naslljeđe, a naročito punova nost ili sadr ina testamenta ili odnos nasljednika i ostavitelja na temelju koga se po zakonu nasljeđuje,
2) činjenice od kojih ovisi osnovanost zahtjeva nad ivjelog bračnog druga i potomaka ostaviteljevih, koji su ivjeli sa ostaviteljem u istom domaćinstvu, da im se iz zaostavštine izdvoje predmeti domaćinstva, koji slu e za zadovoljenje svakodnevnih potreba,
3) činjenice od kojih ovisi veličina nasljednog dijela, a naročito uračunavanje u nasljedni dio,
4) činjenice od kojih ovisi osnovanost isključenja nu nih nasljednika ili osnovanost razloga za nedostojnost,
5) činjenice o tome da li se neka osoba odrekla nasljeđa.

Ako ne postoji spor o činjenicama iz stavka 2. ovog članka, već se sudionici spore o primjeni prava, ostavinski sud raspravit će pravna pitanja u postupku za raspravljanje zaostavštine.

Članak 129.

Ako među sudionicima postoji spor o pravu na legat ili o drugom pravu iz zaostavštine, sud će uputiti sudionike da pokrenu parnicu ili postupak pred organom uprave, ali neće prekidati raspravljanje zaostavštine.

Članak 130.

Ako se nasljednici spore bilo o činjenicama bilo o primjeni prava sud će prekinuti raspravljanje zaostavštine i uputiti učesnike da pokrenu parnicu pred sudom ili postupak pred organom uprave u slijedećim slučajevima:

1) ako između nasljednika postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu,
2) ako između nasljednika postoji spor povodom zahtjeva potomaka ili usvojenika ostavitelja koji su s njim ivjeli u zajednici da im se iz zaostavštine izdvoji dio koji odgovara njihovom doprinosu u povećanju vrijednosti ostaviteljeve imovine.

Članak 131.

Sud će uputiti na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred organom uprave onog sudionika čije pravo smatra manje vjerovatnim.

Ako sud prekine postupak, odredit će rok u kome treba pokrenuti parnicu pred sudom, odnosno pred organom uprave.

Ako sudionik u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica pred sudom odnosno postupak pred organom uprave ne bude pravomoćno završen.

Ako sudionik u određenom roku ne postupi po rješenju suda, nastavit će se raspravljanje zaostavštine, i ako sudionik do završetka tog postupka ne podnese dokaz da je pokrenuo parnicu pred sudom, odnosno postupak pred organom uprave, dovršit će se raspravljanje zaostavštine bez obzira na zahtjeve u pogledu kojih je sudionik upućen na parnicu pred sudom odnosno na postupak pred organom uprave.

Kad je ostavinski sud raspravio zaostavštinu po stavku 4. ovog članka, kao i kad je raspravio zaostavštinu, a trebalo je da sudionike uputi na parnicu, pravomoćnost odluke ostavinskog suda ne sprečava da se o odnosnom zahtjevu pokrene parnica.

f) Rješenje o nasljeđivanju i legatu

Članak 132.

Kad sud utvrdi kojim osobama pripada pravo na nasljeđe proglasit će te osobe za nasljednike rješenjem o nasljeđivanju.

Rješenje o nasljeđivanju sadr i:

1) ime i prezime umrlog i ime njegovog roditelja, zanimanje, datum rođenja i dr avljanstvo umrlog, a za umrle enske osobe i njihovo djevojačko prezime,
2) označenje nepokretnosti sa podacima iz zemljišnih knjiga, kao i označenje pokretnih stvari sa pozivom na popis,
3) ime i prezime, zanimanje i prebivalište nasljednika prema ostavitelju, da li nasljeđuje kao zakonski ili testamentarni nasljednik, ako ima više nasljednika i dio u kome učestvuje u nasljeđu,
4) da li je i koliko pravo nasljednika odlo eno zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odlo eno zbog neispunjenog uvjeta ili je ovisno od raskidnog uvjeta odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uvjet, ili je ograničeno pravo plodou ivanja i u čiju korist,

5) ime i prezime, zanimanje i plodou ivanje osoba kojima je pripao legat, plodou ivanje, ili koje drugo pravo iz zaostavštine sa točnim naznačenjem tog prava,

Ako u postupku za raspravljanje zaostavštine svi nasljednici sporazumno predlo e diobu i način diobe, sud će ovaj sporazum unijeti u rješenje o nasljeđivanju.

Članak 133.

Rješenje o naslijeđivanju dostavit će se svim nasljednicima i legatarima, kao i osobama koje su u tijeku postupka istakle zahtjev za nasljeđe.

Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju dostavit će se organu nadle nom za vođenje zemljišno-knji ne evidencije.

Članak 134.

Kad budu podneseni dokazi o izvršenju i osiguranju obveza koje su nasljedniku nalo ene testamentom u korist osobe koja nije sposobna da se sama stara o svojim poslovima ili za postizanje neke općekorisne svrhe, sud će narediti da se u zemljišnu knjigu ili drugu odgovarajuću evidenciju izvrše potrebni upisi, kao i da se ovlašćenim osobama predaju pokretne stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 135.

Kad je pravo nasljednika ili legatara odlo eno zbog neprispjelog vremena, ili je ograničeno na izvjesno vrijeme, ili je odlo eno zbog neispunjenog uvjeta ili je ovisno od raskidnog uvjeta odnosno naloga koji se ima smatrati kao raskidni uvjet, sud će po prijedlogu zainteresiranih osoba odrediti privremene mjere za osiguranje odnosnog dijela zaostavštine po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak, ukoliko testamentom nije drugačije određeno.

Članak 136.

Ako nasljednici ne osporavaju legat, sud mo e i prije donošenja rješenja o nasljeđivanju, na zahtjev legatara donijeti posebno rješenje o legatu. U tom slučaju shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakona o dostavljanju pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju nadle nom organu uprave, odnosno organu koji vodi zemljišne knjige i druge odgovarajuće evidencije i o predaji pokretnih stvari koje se nalaze na čuvanju kod suda.

Članak 137.

Kad sud utvrdi da nema nasljednika, ili kad se ne zna da li ima nasljednika, a u roku propisanom ovim zakonom ne javi se nitko ko pola e pravo na nasljeđe, sud će donijeti rješenje da se zaostavština preda nadle noj općini.

Članak 138.

Pravomoćno rješenje o nasljeđivanju ili legatu vezuje sudionike koji su sudjelovali u postupku raspravljanja zaostavštine, ukoliko im nije priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici.

g) Nasljedno-pravni zahtjevi poslije pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju

Članak 139.

Ako se po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina za koju se u vrijeme donošenja rješenja nije znalo da pripada zaostavštini, sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu, već će ovu imovinu novim rješenjem raspodijeliti na temelju ranije donesenog rješenja o nasljeđivanju (dopunsko rješenje).

Ako ranije nije raspravljana zaostavština, sud će raspraviti zaostavštinu samo ako se pronađena imovina sastoji iz nepokretnosti.

Ako se pronađena imovina sastoji od pokretne imovine, sud će raspraviti zaostavštinu samo na zahtjev zainteresiranih osoba.

Prije raspravljanja naknadno pronađene imovine, sud će pozvati nasljednike koji su se odrekli od nasljeđa da se u određenom roku izjasne da li ostaju kod odricanja ili tra e da im se prizna pravo na nasljeđe na naknadno pronađenoj imovini.

Rješenje kojim je raspodijeljena naknadno pronađena imovina, sud će dostaviti i nasljednicima koji su se odrekli nasljeđa.

Članak 140.

Ako se po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe testament, sud će ga proglasiti i dostaviti ostavinskom sudu, a zadr at će njegov prijepis.

Ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će obavijestiti zainteresirane osobe o proglašenju testamenta i upozoriti ih da mogu svoja prava na temelju testamenta ostvariti u parničnom postupku.

Članak 141.

Ako je po pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili rješenja o legatu neka osoba koja nije učestvovala u postupku za raspravljanje zaostavštine pola e pravo na zaostavštinu kao nasljednik, ostavinski sud neće ponovo raspravljati zaostavštinu već će tu osobu uputiti da mo e svoje pravo ostvariti u parničnom postupku.

Članak 142.

Kad je raspravljanje zaostavštine završeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju ili rješenjem o legatu, a postoje uvjeti za ponavljanje postupka, po pravilima parničnog postupka, neće se ponoviti postupak za raspravljanje zaostavštine, već sudionici svoja prava mogu ostvariti u parničnom postupku.

h) Postupak kad je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ

Članak 143.

Kad je za raspravljanje zaostavštine nadle an inozemni organ, sud na čijem je području ostavitelj umro izdat će po prijemu smrtovnice oglas kojim će pozvati sve osobe u zemlji koje imaju zahtjeve prema zaostavštini kao nasljednici, legatari ili povjerioci, da u oglasnom roku, koji ne mo e biti kraći od 30 dana ni du i od šest mjeseci i koji teče od dana objavljivanja oglasa u "Slu benim novinama Federacije BiH", prijave svoje zahtjeve, jer će se u protivnom slučaju pokretna imovina iz zaostavštine predati nadle nom organu inozemne dr ave ili osobi koju taj organ ovlasti za prijem te imovine.

Oglas će se, pored objavljivanja u "Slu benim novinama Federacije BiH", objaviti i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi prigodan način. Jedan primjerak oglasa dostavit će se najbli em diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne strane dr ave u našoj zemlji.

Sud neće izdati oglas ako se radi o maloj vrijednosti zaostavštine.

Ako se ne izda oglas iz stavka 3. ovog članka, zaostavština se ne smije predati prije nego što proteknu tri mjeseca od dana smrti stranog dr avljanina.

Članak 144.

Ako koji od nasljednika ili legatara prijavi svoj zahtjev, sud će zadr ati zaostavštinu odnosno njen dio koji je potreban za pokriće tog zahtjeva sve dok organ vlasti inozemne dr ave ne donese pravomoćnu odluku o tom zahtjevu.

Sud će u pogledu prijavljenog zahtjeva izvršiti ovu odluku iz zadr ane zaostavštine ili iz njenog dijela, a ostatak će predati organu inozemne dr ave.

Ako koji povjerilac prijavi svoje potra ivanje, sud će zadr ati zaostavštinu ili njen dio koji je potreban za pokriće tog potra ivanja sve dok to potra ivanje ne bude podmireno ili osigurano.

Članak 145.

Ako je za raspravljanje zaostavštine inozemnog dr avljanina u pogledu njegove pokretne imovine nadle an inozemni organ, sud će ako svi nasljednici koji se nalaze u Federaciji predlo e da raspravu sprovede sud u Federaciji, pozvati sve nasljednike i legatare u inozemstvu da u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja poziva istaknu prigovor nenadle nosti suda u Federaciji, jer će postupak raspravljanja zaostavštine sprovesti sud u Federaciji.

Poznati nasljednici kojima se ne zna boravište pozvaće se oglasom.

Oglas će se objaviti u "Slu benim novinama Federacije BiH" i na oglasnoj tabli suda, a po potrebi i na drugi pogodan način. Primjerak oglasa dostavit će se najbli em diplomatskom ili konzularnom predstavniku odnosne inozemne dr ave u Bosni i Hercegovini.

Ako nijedan od nasljednika ili legatara iz inozemstva nije istakao prigovor nenadle nosti suda u Federaciji, u roku iz stavka 1. ovog članka, sud u Federaciji će po isteku tog roka raspraviti zaostavštinu.

2. Određivanje naknade za ekspropisane nepokretnosti

Članak 146.

U postupku određivanja naknade za ekspropriranu nepokretnost sud određuje visinu naknade za ekspropriranu nepokretnost kad korisnik eksproprijacije i raniji vlasnik pred nadle nom slu bom odnosno organom nisu postigli sporazum o naknadi za ekspropriranu nepokretnost.

Članak 147.

Ako učesnici ne postignu sporazum o naknadi za ekspropriranu nepokretnost u roku od dva mjeseca od dana pravomoćnosti rješenja o eksproprijaciji nadle na slu ba odnosno organ uprave dostaviće pravomoćno rješenje o eksproprijaciji sa svim spisima i dokazima o isplati vlasniku ponuđenog iznosa naknade ili o polaganju istog u depozit suda na čijem se području nalazi eksipriprirana nepokretnost, radi određivanja naknade.

Organ iz stavka 1. ovog članka mo e i prije isteka roka od dva mjeseca dostaviti rješenje o ekspropijaciji sa spisima nadle nom sudu, ako iz izjava sudionik utvrdi da se ne mo e postići sporazum o naknadi.

Ako nadle na slu ba odnosno organ ne postupi po odredbama stavka 1. ovog članka, sudionici se mogu neposredno obratiti nadle nom sudu sa zahtjevom za određivanje naknade.

Članak 148.

Postupak određivanja naknade za ekspropriranu nepokretnost sud vodi po slu benoj du nosti.

Postupak iz stavka 1. ovog članka mora se završiti što prije, a najkasnije u roku od 30 dana od dana pokretanja postupka pred sudom.

Članak 149.

Sud će odrediti ročište na kojem će omogućiti sudionicima da se izjasne o obliku i obimu, odnosno visini naknade, kao i o dokazima o vrijednosti nepokretnosti, koji se pribavljaju po slu benoj du nosti.

Sud će na ročištu izvesti i druge dokaze koje učesnici predlo e, ako nađe da to ima značaja za određivanje naknade, a po potrebi odredit će i vještačenje.

Članak 150.

Troškove postupka određivanja naknade za eksproprirane nepokretnosti snosi korisnik eksproprijacije, osim troškova koji su izazvani neopravdanim postupcima ranijeg vlasnika.

Članak 151.

Ako sudionici zaključe sporazum da se naknada za ekspropriranu zgradu ili stan odredi u obliku davanja druge zgrade ili stana, sporazumom će se odrediti i rok za izvršenje uzajamnih obveza. Ako taj rok ne odrede, sud će rješenjem o naknadi odrediti rok o iseljenju iz eksproprirane zgrade, odnosno stana kao posebnog dijela zgrade, prema zakonu kojim je uređena eksproprijacija.

Odredba stavka 1. ovog članka shodno se primjenjuje i na zemljoradnika kad mu je po sporazumu s korisnikom eksproprijacije ili na njegov zahtjev, naknada za eksproprirano poljoprivredno zemljište određena davanjem u vlasništvo druge nepokretnosti.

Članak 152.

Nakon što utvrdi bitne činjenice, sud donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropriranu nepokretnost.

Ako sudionici zaključe sporazum o obliku i obimu, odnosno visini naknade, sud će svoje rješenje temeljiti na njihovom sporazumu, ukoliko nađe da sporazum nije u suprotnosti sa propisima kojima su uređeni vlasnički odnosi na nepokretnostima.

Članak 153.

Odredbe o postupku određivanja naknade za ekspropriranu nepokretnost shodno se primjenjuju i u drugim slučajevima kada se ranijem vlasniku po zakonu priznaje pravo na naknadu za nepokretnost na kojoj je izgubio pravo vlasništva ili drugo stvarno pravo.

3. Upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima

Članak 154.

U postupku za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima sud uređuje način upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima suvlasnika, sukorisnka i drugih suposjednika iste stvari.

Članak 155.

Postupak za upravljanje i korištenje zajedničkim stvarima pokreće se na prijedlog osobe koja smatra da je povrijeđeno u pravu upravljanja ili korištenja zajedničke stvari.

Prijedlog sadr i podatke o zainteresiranim osobama i o stvari koja je predmet postupka, kao i razloge zbog kojih se postupak pokreće.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem području se stvar nalazi, a ako se stvar nalazi na području više sudova, prijedlog se mo e podnijeti svakom od tih sudova.

Članak 156.

Po prijemu prijedloga sud će zakazati ročište na koje će pozvati sve zainteresirane osobe, ukazat će im na mogućnost sporazuma i pomoći im da sporazumno urede način upravljanja, odnosno, korištenja zajedničke stvari.

Sporazum zainteresiranih osoba sud će nakon što im predoči prirodu i pravno djelovanje sudskog poravnanja, unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Članak 157.

Ako se zainteresirane osobe ne sporazumiju, sud će provesti potrebne dokaze i na temelju rezultata cjelokupnog postupka donijeti rješenje kojim će urediti način upravljanja ili korištenja zajedničkom stvari po odgovarajućim propisima o materijalnom pravu, vodeći računa o njihovim posebnim i zajedničkim interesima.

Kad se prijedlogom tra i uređenje korištenja zajedničkog stana ili poslovnih prostorija, sud će naročito urediti koje će prostorije zainteresirane osobe koristiti posebno, a koje zajednički, način korištenja zajedničkih prostorija, kao i na koji način će se snositi troškovi korištenja prostorija.

Članak 158.

Kad je među zainteresiranim osobama sporno pravo na stvar koja je predmet postupka ili je sporan obim prava, sud će uputiti predlagatelja da u roku od 15 dana pokrene parnicu ili postupak

pred upravnim organom radi rješavanja spornog prava, odnosno pravnog odnosa, a vanparnični postupak će prekinuti.

Ako predlagatelj ne pokrene postupak u roku iz stavka 1. ovog članka, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Sud mo e, do donošenja odluke nale nog organa, privremeno urediti odnose zainteresiranih osoba u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkom stvari kad to okolnosti slučaja zahtijevaju, a naročito da bi se spriječila šteta, samovlašće ili očita nepravda za pojedine zainteresirane osobe.

Odredbe iz stavka 3. ovog članka primjenit će se i kad su zainteresirane osobe suposjednici stvari koji ne raspola u dokazima o zakonitom osnovu sticanja posjeda.

Članak 159.

Zainteresirane osobe mogu u parnici ili drugom postupku ostvarivati svoja prava u odnosu na stvar o čijem je upravljanju i korištenju pravomoćno odlučeno u postupku upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima.

Članak 160.

Odredbe ovog zakona o upravljanju i korištenju zajedničkim stvarima primjenjuju se i na vlasnike i posjednike posebnih dijelova zgrada u pogledu upravljanja i korištenja zajedničkim dijelovima zgrade koji slu e zgradi kao cjelini ili samo nekim posebnim dijelovima zgrade, u kom slučaju se zainteresiranim osobama smatraju samo vlasnici tih dijelova zgrade, ako se uređivanjem njihovih uzajamnih odnosa ne dira u prava vlasnika drugih dijelova zgrade.

Odnosi između vlasnika posebnih dijelova zgrade uređuju se sukladno propisima o pravima na posebnim dijelovima zgrade.

4. Dioba stvari i nekretnina u suvlasništvu

Članak 161.

U postupku diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu sud odlučuje o diobi i načinu diobe tih stvari i nekretnina.

Članak 162.

Postupak diobe stvari i nekretnina u suvlasništvu mo e prijedlogom pokrenuti suvlasnik, a prijedlog mora obuhvatiti sve suvlasnike.

Prijedlog sadr i podatke o predmetu diobe, veličini dijela i o drugim stvarnim pravima svakog suvlasnika. Za nepokretnost moraju se navesti zemljišno-knji ni ili katastarski podaci i prilo iti odgovarajući pismeni dokazi o pravu vlasništva, pravu slu nosti i drugim stvarnim pravima, kao i o posjedu nepokretnosti.

Prijedlog se podnosi sudu na čijem se području stvar ili nekretnina nalazi, a ako se stvari ili nekretnina u suvlasništvu nalaze na području više sudova, nadle an je svaki od tih sudova.

Članak 163.

Ako sud, postupajući po prijedlogu, utvrdi da je među suvlasnicima sporno pravo na stvarima koje su predmet diobe ili pravo na imovini, sporna je veličina dijela u stvarima, odnosno imovini u suvlasništvu ili je sporno koje stvari, odnosno prava ulaze u nekretninu u suvlasništvu, prekinut će postupak i uputiti predlagatelja da u roku od 15 dana pokrene parnicu.

Ako predlagatelj u roku iz stavka 1. ovog članka ne pokrene parnicu, smatrat će se da je prijedlog povučen.

Članak 164.

Sud će po prijemu prijedloga zakazati ročište na koje će pozvati sve suvlasnike i osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Članak 165.

Ako suvlasnici ili osobe koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo, u toku postupka postignu poravnanje o uvjetima i načinu diobe, sud će poravnanje unijeti u zapisnik kao sudsko poravnanje.

Članak 166.

Ako osobe iz članka 165. ovog zakona ne postignu poravnanje o uvjetima i načinu diobe, sud će ih saslušati, provesti potrebne dokaze, a kad je to nu no i vještačenje, pa će na temelju rezultata cjelokupnog postupka, sukladno odgovarajućim propisima materijalnog prava donijeti rješenje o diobi stvari ili nekretnina u suvlasništvu, vodeći računa da zadovolji opravdane zahtjeve i interese suvlasnika i osoba koje po predmetu diobe imaju neko stvarno pravo.

Pri odlučivanju kome treba da pripadne određena stvar sud će naročito imati u vidu posebne potrebe pojedinih suvlasnika zbog kojih ta stvar treba da pripadne tom suvlasniku.

Ako se dioba stvari ima izvršiti njenom prodajom, prodaja će se dozvoliti i izvršiti po odredbama Zakona o izvršnom postupku.

Članak 167.

Rješenje o diobi sadr i: predmet, uvjete i način diobe, podatke o fizičkim dijelovima stvari i pravima koja su pripadala pojedinom suvlasniku, kao i prava i obveze suvlasnika utvrđene diobom.

Rješenjem o diobi sud će odlučiti i o načinu ostvarivanja slu nosti i drugih stvarnih prava na dijelovima stvari koja je fizički podijeljena između suvlasnika.

5. Uređenje međa

Članak 168.

U postupku uređenja međa sud uređuje među između susjednih nepokretnosti kad su međašnji znaci uništeni, oštećeni ili pomjereni.

Članak 169.

Prijedlog za uređenje međa između susjednih zemljišnih parcela mo e podnijeti svaki od vlasnika odnosno posjednika tih parcela, a kada je to zakonom određeno i ovlašteni organ.

Prijedlog sadr i podatke o vlasnicima odnosno posjednicima susjednih parcela, zemljišnim parcelama između kojih se međa uređuje, sa oznakama tih parcela iz zemljišnih i katastarskih knjiga, razloge zbog kojih se postupak pokreće, kao i vrijednost sporne međašnje površine.

Članak 170.

Po prijemu prijedloga sud mo e zakazati ročište u sudu na koje će pozvati sudionike radi pokušaja sporazumnog uređenja međa.

Ako sudionici ne postignu sporazum, sud će zakazati ročište na spornom mjestu na koje će, pored sudionika pozvati vještaka geodetske, odnosno druge odgovarajuće struke, a po potrebi i predlo ene svjedoke.

Uz poziv za ročište sudionici se pozivaju da podnesu sve isprave, skice i druge dokaze od značaja za uređenje međa. U pozivu će se sudionici upozoriti na posljedice nedolaska na ročište.

Članak 171.

Ako predlagatelj ne dođe na ročište, a bio je uredno pozvan, ročište će se odr ati ukoliko to predlo i protivnik predlagatelja.

Ako nitko ne predlo i odr avanje ročišta, smatra se da je prijedlog povučen.

Članak 172.

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost ne prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, sud će utvrditi među na temelju jačeg prava, a ako to nije moguće na temelju poslednjeg mirnog posjeda. Ukoliko se spor ne mo e riješiti ni na ovaj način, sud će spornu međašnju površinu podijeliti po pravičnosti.

Ako sudionici predhodno o tome postignu sporazum sud mo e među urediti i na temelju va ećih katastarskih planova.

Sud mo e urediti među po jačem pravu bez obzira na vrijednost međašnje površine, ako sudionici o tome predhodno postignu sporazum.

Članak 173.

Ako među sudionicima postoji spor o međašnjoj površini čija vrijednost prelazi vrijednost spora male vrijednosti u parničnom postupku, a ne postignu sporazum u smislu stavka 3. članka 172. ovog zakona, sud će predlagatelja uputiti na parnicu i obustavit će vanparnični postupak.

Članak 174.

Na ročištu za uređenje međa sud će na spornom mjestu utvrditi među između zemljišnjih parcela sudionika i obilje iti je trajnim i vidnim međašnjim znacima.

O radnjama poduzetim na ročištu za uređenje međa sastavlja se zapisnik u koji se unosi naročito: opis zatečenog stanja i sadr aj izjava sudionika, vještaka i svjedoka. Uz zapisnik se prila u: skica zatečenog stanja i skica stanja uspostavljenog uređenjem međa.

Članak 175.

U rješenju o uređenju međa sud opisuje među između zemljišnih parcela sudionika, pozivajući se na skicu uspostavljenog stanja koja je sastavni dio rješenja.

Članak 176.

Sud neće uređivati među na građavinskom zemljištu na kome ne postoji pravo vlasništva, osim u slučaju kad nije izvršena parcelizacija zemljišta po odredbama zakona kojim je regulirano prostorno uređenje.

V - UREĐENJE DRUGIH VANPARNIČNIH STVARI

1. Sastavljanje i ovjeravanje sadr ine isprava

Članak 177.

U postupku za sastavljanje ili ovjeravanje sadr ine isprave sud sastavlja i ovjerava ispravu kad je za nastanak prava ili punova nog pravnog posla potrebno postojanje javne isprave.

Sukladno odredbi stavka 1. ovog članka sastavlja se i sudski testament.

Članak 178.

Za sastavljanje ili ovjeravanje isprave mjesno je nadle an svaki stvarno nadle ni sud.

Ispravu sastavlja ili ovjerava sudac.

Članak 179.

Isprava se sastavlja u sudu, a van suda kada sudionik nije u mogućnosti da dođe u sud ili kad za to postoje drugi opravdani razlozi.

Članak 180.

Prije sastavljanja isprave, sudac utvrđuje identitet predlagatelja.

Kad sudac ne poznaje predlagatelja osobno, njegov identitet utvrđuje javnom ispravom sa fotografijom ili izjavom svjedoka, čiji je identitet utvrđen javnim ispravama.

Članak 181.

Ako je predlagatelj nepismen ili nijem, ili slijep, ili ne poznaje jezik koji je u slu benoj upotrebi u sudu, sastavljanje isprave vrši se u prisustvu dva punoljetna svjedoka koje sudac osobno poznaje ili čiji je identitet utvrdio javnim ispravama sa fotografijom.

Članak 182.

Ako predlagatelj ne zna jezik na kome se sastavlja isprava, sudac će ispravu sastaviti uz učešće sudskog tumača.

Ako je predlagatelj gluvonijem ili slijep, sudac će ispravu sastaviti uz učešće tumača koji se sa predlagateljem mo e sporazumjeti.

Članak 183.

Svjedoci pri sastavljanju isprava, mogu biti osobe koje su pismene i koje poznaju slu beni jezik i jezik predlagatelja, a ako je predlagatelj nijem i da se s njim mogu sporazumjeti.

Članak 184.

Kada utvrdi da postoje uvjeti iz članka 183. ovog zakona, sudac utvrđuje da li postoji slobodna volja da se zaključi pravni posao.

Sudac je du an da sudionicima objasni smisao pravnog posla, da im uka e na njegove posljedice i da ispita da li je pravni posao dozvoljen, odnosno da nije u suprotnosti sa prinudnim propisima.

Članak 185.

Ako sudac utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti iz članka 184. ovog zakona rješenjem će odbiti da sastavi ispravu.

Članak 186.

O sastavljanju isprave sačinjava se zapisnik u koji se unosi i način na koji je utvrđen identitet sudionika, svjedoka i tumača koji su prisustvovali sastavljanju isprave.

Zapisnik potpisuju sudionici i svjedoci.

Uz zapisnik se prila e primjerak sastavljene i potpisane isprave.

Članak 187.

Pri sastavljanju sudskog testamenta svjedoci ne mogu biti potomci zaostavitelja, njegovi usvojenici i njegovi potomci, njegovi preci zaključno s djedom i babom i njihovim potomcima prvog stupnja, njihovi srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stepena, bračni drugovi svih ovih osoba i bračni drug zaostavitelja.

Odredbe stavka 1. ovog članka shodno se primjenjuju i na sudske tumače.

Članak 188.

Kad sasluša zavještatelja, sudac će njegovu izjavu vjerno unijeti u zapisnik, po mogućnosti riječima zavještitelja, pazeći pri tome da volja zavještitelja bude jasno izra ena.

U zapisnik će se unijeti i sve okolnosti koje bi mogle biti va ne za punova nost testamenta.

Kad je to potrebno, sudac će zavještatelju objasniti propise koji ograničavaju zavještitelja u raspolaganju testamentom.

Članak 189.

Nakon što zavještatelj sam pročita zapisnik o sudskom testamentu te izjavi da je njegova posljednja volja u svemu vjerno unijeta, sudac će ovo potvrditi na testamentu.

Članak 190.

Ako je testament sastavljen u prisustvu dva svjedoka zbog toga što zavještitelj ne zna da čita, sudac će mu pročitati testament, a potom će ga zavještatelj, pošto izjavi da je to njegov testament, u prisustvu svjedoka potpisati ili staviti na njega otisak prsta.

Ako zavještatelj ne poznaje jezik koji je u slu benoj upotrebi u sudu ili je nijem ili je gluh, sudac će preko sudskog tumača pročitati testament, a zavještatelj će preko sudskog tumača izjaviti da je testament njegov.

Svjedoci će se potpisati na samom testamentu, a sudac će na testamentu potvrditi da su sve ove radnje izvršene.

Članak 191.

Ako se zapisnik o sastavljanju testamenta sastoji od više listova, isti će se proširi jemstvenikom i oba kraja jemstvenika zapečatiti sudskim pečatom.

Svaki list zapisnika zavještatelj će potpisati posebno ili na njemu staviti otisak prsta.

Na kraju zapisnika označit će se od koliko se listova sastoji testament.

Članak 192.

Ako je testament sastavljen u sudu na čijem području zavještatelj nema prebivalište, sud je du an da o tome odmah obavijestiti sud na čijem području zavještatelj ima prebivalište.

Članak 193.

Ako zavještatelj opozove svoj testament, na opozivanje testamenta shodno će se primjeniti odredbe o sastavljanju testamenta. Opozivanje testamenta će se zabilje iti na testamentu koji se čuva u sudu.

Članak 194.

Sud vrši ovjeravanje sadr ine isprave kada je to zakonom određeno.

Ovjeravanje isprave vrši se na samoj ispravi potpisom sucu i stavljanjem pečata suda.

Po izvršenom ovjeravanju isprave, sud predaje učesnicima originalan primjerak ove isprave.

2. Čuvanje isprava

Članak 195.

Sud je du an primiti na čuvanje ispravu kad je zakonom za pojedine vrste isprava to izričito određeno ili kad je to potrebno radi osiguranja određenih imovinskih ili drugih prava.

Članak 196.

Isprava se mo e predati na čuvanje svakom stvarno nadle nom sudu, s tim što se identitet podnositelja isprave utvrđuje prema odredbama članka 180. stavak 2. ovog zakona.

Članak 197.

O prijemu isprave na čuvanje sud sastavlja zapisnik u koji se unosi način utvrđivanja identiteta podnositelja isprave, vrsta i naziv primljene isprave.

Primljena isprava će se staviti u poseban omot, zapečatiti i čuvati odvojeno od ostalih spisa.

Članak 198.

Kad sud prima na čuvanje testament koji nije sastavljen u sudu, zavještatelj ga predaje osobno u otvorenom ili zatvorenom omotu.

Kada se na čuvanje predaje otvoren testament, sudac će ga pročitati zavještatelju i ukazati na eventualne nedostatke zbog kojih testament ne bi bio punova an.

Članak 199.

Kada su svjedoci usmenog testamenta podnijeli sudu pismeno koje sadr i volju zavještatelja, sud će prijem ovakvog pismena zapisnički utvrditi, staviti u poseban omot i zapečatiti.

Na način propisan u članku 198. ovog zakona, sud će postupiti i kad svjedoci usmenog testamenta dođu u sud da usmeno ponove izjavu zavještatelja.

Pri uzimanju izjave svedoka, sud će utvrditi izjavu volje zavještatelja i okolnosti od kojih ovisi punova nost usmenog testamenta.

Članak 200.

Nakon prijema isprave na čuvanje, sud će podnositelju isprave izdati potvrdu.

Članak 201.

Ako se isprava o testamentu, osim sudskog testamenta, preda na čuvanje sudu na čijem području zavještatelj nema prebivalište, sud je du an odmah o tome obavijestiti sud na čijem području zavještatelj ima prebivalište.

Članak 202.

Isprava koja se nalazi na čuvanju kod suda, vratit će se podnosiocu isprave na njegov zahtjev ili njegovom punomoćniku koji ima ovjerenu punomoć za taj posao.

O vraćanju isprave sastavit će se zapisnik u kome će se zapisati način utvrđivanja identiteta osoba kojoj se vraća isprava.

Ako se isprava vraća punomoćniku, punomoć se prila e zapisniku i zadr ava u spisu.

3. Sudski depozit

Članak 203.

U sudski depozit mogu se predati novac, papiri od vrijednosti i druge isprave koje se mogu unovčiti, plemeniti metali, dragocjenosti i drugi predmeti izrađeni od plemenitog metala, kad je to zakonom ili drugim propisom predviđeno.

Sud je du an da primi u depozit i druge predmete kad je zakonom određeno da du nik mo e kod suda polo iti za povjerioca stvar koju duguje.

Članak 204.

Predmeti iz članka 203. ovog zakona mogu se predati svakom stvarno nadle nom sudu.

Predmeti se predaju sudu u mjestu ispunjenja obveze, osim ako razlozi ekonomičnosti ili priroda posla zahtijevaju da se polo e u sudu u mjestu gdje se stvar nalazi, a mogu se predati i drugom sudu kad je to zakonom određeno.

Članak 205.

Prijedlog za predaju predmeta sadr i opis predmeta, vrijednost predmeta, razloge zbog kojih se predaje predmet, ime i prezime osobe u čiju korist se predmet predaje i uvjete pod kojima se predmet predaje.

Uz prijedlog mogu se predlo iti i odgovarajući dokazi.

Članak 206.

Sud će rješenjem odbiti prijedlog kad ocijeni da nisu ispunjeni uvjeti za prijem predmeta u depozit ili ako predlagatelj u roku od 15 dana ne predujmi troškove čuvanja.

Članak 207.

Ako sud ne odbije prijedlog, donijet će rješenja o prijemu predmeta ili novca u sudski depozit i odrediti način čuvanja.

Članak 208.

Kad je deponovanje izvršeno u korist određene osobe, sud će tu osobu pozvati da u roku od 15 dana primi predmet iz depozita ako ispuni određene uvjete za predaju.

Članak 209.

Ako je predmet depozita novac ili strana valuta, sud je du an da u roku od tri dana od dana prijema, novac, odnosno stranu valutu polo i na poseban račun kod zavoda za platni promet ili ovlaštene banke, ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Plemenite metale, stvari izrađene od plemenitih metala i druge dragocjenosti, kao i papire od vrijednosti, sud će u roku od tri dana predati ovlaštenoj banci ukoliko posebnim propisom drugačije nije određeno.

Druge predmete koji se ne mogu čuvati u sudskom depozitu, sud će na prijedlog predlagatelja odrediti da se čuvaju u javnom skladištu ili dugoj pravnoj osobi koja se bavi čuvanjem stvari, a fizičkoj osobi samo u mjestu gdje se predmeti nalaze ako nema pravne osobe koja obavlja djelatnost uskladištenja.

Članak 210.

Prije donošenja rješenja o prijemu u depozit sud će nalo iti predlagatelju polaganje u depozit potrebnog predujma za troškove čuvanja i rukovanja takvim predmetima.

Prije predaje predmeta na čuvanje, sud će izvršiti popis i procjenu stvari i o tome sačiniti zapisnik u dovoljnom broju primjeraka.

Članak 211.

Ako osoba u čiju korist je predmet predat izjavi da isti ne prima, sud će o tome izvjestiti predlagatelja i zatra iti da se u određenom roku izjasni.

Ako osoba u čiju korist je primljen predmet u sudski depozit isti ne podigne u roku od 15 dana, sud će rješenjem pozvati predlagatelja da preuzme predmet.

Predmeti primljeni u depozit izdaju se na temelju rješenja suda koji je odredio prijem.

Članak 212.

Kad se u depozit predaju predmeti za koje predlagatelj ne zna kojoj osobi treba da se predaju ili ako ne zna koje od više deponiranih predmeta kome od više osoba treba da se predaju, sud će zakazati ročište i pozvati predlagatelja i sve zainteresirane osobe radi postizanja sporazuma kojoj osobi pripada deponirani predmet.

Ako se uredno pozvane osobe ne odazovu na ročište ili među njima ne postigne sporazum, sud će ih rješenjem uputiti da u parnici ostvaruju pravo na predmet primljen u depozitu. U rješenju će se odrediti i rok za pokretanje parnice, o čemu se obaviještava deponent.

Ako se pokrene parnični postupak, sud će rješenjem prekinuti ovaj postupak, a ako se postupak ne pokrene sud će riješenjem pozvati predlagatelja da preuzme predmet iz depozita.

Članak 213.

Rješenje kojim se određuje izdavanje predmeta iz depozita sadr i naročito: ime i prezime ovlaštene osobe da preuzme predmet iz depozita, način, rok i uvjet za preuzimanje predmeta, kao i upozorenje na pravne posljedice ako predmet ne bude preuzet u roku u kome po zakonu zastarijeva pravo na njegovo izdavanje.

Rješenjem iz stavka 1. ovog članka utvrđuju se i troškovi nastali u vezi sa čuvanjem i rukovanjem predmetima i ko je du an da ih naknadi.

Članak 214.

Predmet iz depozita čuvar koga je sud odredio mo e izdati samo na temelju rješenja suda i na način kako je to u rješenju određeno.

Članak 215.

Ako osoba u čiju korist je predmet primljen u sudski depozit ili depodent, koji je uredno pozvan da preuzme predmet, isti ne podigne u roku od tri godine od dana prijema urednog poziva, sud će rješenjem utvrditi da je predmet postao dr avna svojina, odnosno da pravo raspolaganja pripada općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

Članak 216.

Predmet koji je na temelju pravomoćnog rješenja iz članka 215. ovog zakona postao dr avna svojina, sud će predati općini na čijem se području nalazi sjedište suda.

O predaji predmeta iz stavka 1. ovog članka sastavit će se zapisnik.

4. Poništenje isprava

Članak 217.

U postupku za poništenje domaće isprave na kojoj se neposredno zasniva neko materijalno pravo i čije je posjedovanje nu no za ostvarivanje toga prava, proglasit će se da je isprava izgubila svoju va nost ako je ukradena, izgorjela ili na bilo koji način nestala ili uništena, osim ako zakonom nije zabranjeno poništenje takve isprave.

Pod uvjetima iz stavka 1. ovog članka mo e se poništiti i isprava na kojoj se zasniva neko nematerijalno pravo, kad ne postoje podaci na temelju kojih nadle ni organ mo e da izda duplikat te isprave.

Članak 218.

O prijedlogu za poništenje isprave koju je izdao organ uprave ili pravna osoba odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište izdavatelja isprave.

O prijedlogu za poništenje isprave, kad je u ispravi naznačeno mjesto ispunjenja obveze, odlučuje sud na čijem se području nalazi mjesto ispunjenja obveze.

Ako se o prijedlozima iz st. 1. i 2. ovog članka ne mo e odrediti nadle nost suda, o prijedlogu za poništenje isprave odlučuje sud na čijem se području nalazi sjedište, prebivalište ili boravište predlagatelja.

Članak 219.

Prijedlog za poništenje isprave mo e podnijeti svaka osoba koja je na temelju te isprave ovlaštena da ostvaruje neko pravo ili ima pravni interes da se nastala isprava poništi.

Prijedlog za poništenje isprave sadr i: vrstu isprave, firmu, naziv i sjedište ili ime i prezime i prebivalište izdavatelja isprave, iznos obveze, mjesto i datum izdavanja isprave, mjesto ispunavanja obveze, da li isprava glasi na ime, ili na donosioca, ili po naredbi, činjenice iz kojih proizilazi da je predlagatelj ovlašten za podnošenje prijedloga, kao i podatke iz kojih proizilazi vjerovatnoća da je isprava nestala ili uništena.

Uz prijedlog se, ako postoji, prila e i prijepis isprave.

Jednim prijedlogom mo e se zahtijevati i poništenje više isprava pod uvjetom da je mjesno nadle an isti sud.

Članak 220.

Ako pri predhodnom ispitivanju prijedloga iz članka 219. ovog zakona, sud utvrdi da nisu ispunjene predpostavke za pokretanje postupka, prijedlog će se rješenjem odbaciti.

Ako prijedlog ne odbaci, sud će nalo iti izdavatelju isprave i povjeriocu da se u određenom roku izjasne da li je isprava čije se poništenje predla e bila izdata i da li postoje i koje smetnje za sprovođenje postupka.

Članak 221.

Po prijemu izjašnjenja osobe iz stavka 2. članka 220. ovog zakona, sud će oglasom objaviti pokretanje postupka za poništenje isprave.

Oglas sadr i bitne sastojke isprave potrebne za njeno identificiranje, rok u kome se mogu podnijeti prijave ili prigovori protiv prijedloga (oglasni rok), poziv da se isprava poka e sudu ili izvjesti sud o osobi i prebivalištu osobe koja dr i ispravu, upozorenje da će se isprava sudski poništiti ako se u oglasnom roku sa ispravom ne prijavi sudu ili ne stavi prigovor protiv prijedloga za poništenje isprave, upozorenje du niku da po ovoj ispravi ne mo e punova no ispuniti svoju obvezu, niti zamijeniti ili obnoviti ispravu, niti izdati nove kupone ili talone i da imatelj isprave ne smije prenijeti prava iz ove isprave.

Članak 222.

Oglas iz članka 221. ovog zakona dostavit će se svim zainteresiranim osobama i objaviti na oglasnoj tabli suda i jedanput objaviti o trošku predlagatelja u "Slu benim novinama Federacije BiH" ili na drugi odgovarajući način.

Oglasni rok teče od dana objavljivanja, a ako je oglas objavljen na oba načina iz stavka 1. ovog članka, oglasni rok teče od dana objavljivanja u glasilu u kojem je kasnije objavljen.

Članak 223.

Du nik ne smije ispuniti obvezu iz isprave čije se poništenje tra i, niti ispravu preinačiti, obnoviti ili prenijeti na drugu osobu ili za nju izdati nove kupone ili talone od momenta kad mu je

dostavljen oglas ili kad je na bilo koji način saznao za pokretanje postupka radi poništenja isprave.

Zabrana iz stavka 1. ovog članka traje sve dok rješenje o poništenju isprave ili o obustavi postupka ne postane pravomoćno.

Du nik se mo e osloboditi obveze samo ako iznos duga uplati na depozit suda.

Članak 224.

Du nik je ovlašten da zadr i ispravu čije se poništenje tra i, ako mu bude podnesena radi ispunjenja obveze ili ako je do nje došao na drugi način. Du nik je obvezan da zadr anu ispravu odmah preda sudu kod kojeg se vodi postupak za poništenje, sa naznakom osobnog imena i adrese osobe koja mu je ispravu predala.

Članak 225.

Sud će obustviti postupak za poništenje isprave ako predlagatelj povuče prijedlog ili ako predlagatelj u roku koji odredi sud ne polo i u sudski depozit potreban novčani iznos za objavljivanje oglasa ili ako treća osoba podnese sudu ispravu ili doka e pred sudom postojanje isprave čije se poništenje predla e.

Članak 226.

Prije donošenja rješenja sud je du an obavijestiti predlagatelja o svakoj prijavi treće osobe i blagovremenosti te prijave.

Članak 227.

Kad sud utvrdi da su ispunjeni uvjeti za dalje vođenje postupka, a protekne oglasni rok, zakazat će ročište i pozvati predlagatelja, izdavatelja isprave, du nika iz isprave i sve osobe koje su se prijavile sudu ili podnijele prigovore protiv prijedloga za poništenje isprave.

Članak 228.

Na temelju rezultata postupka sud donosi rješenje o poništenju isprave ili o odbijanju prijedloga.

Rješenje o poništenju isprave sadr i podatke o izdavatelju isprave i predlagatelju, kao i bitne sastojke isprave uz označenje iznosa obveze ako glasi na ispunjenje novčane obveze.

Rješenje se dostavlja svim zainteresiranim osobama.

Članak 229.

Protiv rješenja kojim se prijedlog za poništenje isprave odbacuje ili odbija ili postupak obustavlja, albu mo e izjaviti samo predlagatelj.

Protiv rješenja o poništenju isprave albu mo e izjaviti izdavatelj isprave i du nik iz te isprave, kao i osobe ovlaštene na temelju isprave, ako nije predlagatelj.

Članak 230.

Pravomoćno rješenje kojim se isprava poništava zamjenjuje poništenu ispravu, dok se ne izda nova isprava.

Na temelju pravomoćnog rješenja o poništenju isprave, predlagatelj mo e od du nika zahtjevati ostvarivanje svih prava koja proističu iz te isprave ili mu na temelju nje pripadaju, a mo e zahtjevati i da mu se o njegovom trošku izda nova isprava uz predaju rješenja o poništenju.

VI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 231.

Ako je prije početka primjene ovog zakona doneseno prvostupanjsko rješenje kojim se postupak pred prvostupanjskim sudom okončava dalji postupak sprovest će se po odredbama ovog zakona.

Članak 232.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena Zakona o vanparničnom postupku ("Slu beni list SR BiH", broj 10/89) i drugi zakoni o vanparničnom postupku koji se primjenjuju na teritoriju Federacije do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 233.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Slu benim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Doma naroda	Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Mariofil Ljubić, v. r.	**Enver Kreso**, v. r.

14

Na temelju poglavlja IV Odjeljak B, članka 7a Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O UPRAVNIM SPOROVIMA

Proglašava se Zakon o upravnim sporovima koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma odr anoj 29. listopada/oktobra 1997. godine i na sjednici Doma naroda odr anoj 4. prosinca/decembra 1997. godine.

Broj 01-9/98	Predsjednik
8. januara/siječnja 1998. godine	Federacije BiH,
Sarajevo	prof. dr **Ejup Ganić**, s. r.

ZAKON
O UPRAVNIM SPOROVIMA

I - OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Radi ostvarivanja sudske zaštite prava građana, poduzeća (društava), ustanova i drugih pravnih osoba (u daljem tekstu: pravne osobe) u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija), kantonu - upaniji, gradu i općini, i radi osiguranja zakonitosti, sudovi u upravnim sporovima odlučuju o zakonitosti akata kojima organi uprave i slu be za upravu u općini i gradu (u daljem tekstu: slu ba za upravu), odnosno poduzeća (društvo), ustanove i druge pravne osobe koje imaju javne ovlasti (u daljem tekstu: institucije koje imaju javne ovlasti) rješavaju o pravima i obvezama građana i pravnih osoba u pojedinačnim upravnim stvarima.

Članak 2.

Pravo pokretanja upravnog spora ima građanin ili pravna osoba ako smatra da joj je upravnim aktom povrijeđeno kakvo pravo ili neposredni osobni interes zasnovan na zakonu.

Organ uprave, slu ba za upravu, poslovna jedinica poduzeća (društva), naselje ili grupa osoba i sl., iako nemaju svojstvo pravne osobe, mogu pokrenuti upravni spor ako mogu biti nosioci prava i obveza o kojima se rješavalo u upravnom postupku.

Ako je upravnim aktom povrijeđen zakon u korist pravne osobe ili građanina, upravni spor mo e pokrenuti nadle ni tu itelj ili drugi zakonom ovlašteni organ.

U slučaju iz stavka 3. ovog članka svi organi uprave, slu be za upravu i pravne osobe du ne su da o takvim aktima, kad za njih saznaju, obavijeste nadle nog tu itelja ili drugi zakonom ovlašteni organ.

Upravni spor mo e pokrenuti i nadle ni pravobranitelj kad je upravnim aktom povrijeđen zakon na štetu Federacije, kantona- upanije, grada ili općine koju on po zakonu zastupa i u drugim slučajevima određenim zakonom.

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 15.10.2020. godine i na sjednici Doma naroda od 11.01.2021. godine.

Broj 01-02-1-70-01/21
04. februara 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 39/04 i 73/05), iza člana 73. dodaje se novi Odjeljak 2a. i novi čl. 73a., 73b., 73c., 73d., 73e., 73f., 73g., 73h., 73i., 73j., 73k., 73l. i 73m. koji glase:

"2a. Utvrđivanje mjesta i vremena rođenja

Član 73a.
(Podnošenje prijedloga)

Prijedlog za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja sudu može podnijeti:

a) lice koje nije upisano u matičnu knjigu rođenih, a vrijeme i mjesto svog rođenja ne može dokazati na način predviđen propisima kojima se uređuje vođenje matičnih knjiga,
b) organ starateljstva,
c) svako lice koje za to ima pravni interes.

Član 73b.
(Nadležnost suda)

Za postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja mjesno je nadležan svaki stvarno nadležan sud.

Član 73c.
(Sadržaj prijedloga)

(1) Prijedlog za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja sadrži slijedeće podatke o licu čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje:
   a) ime i prezime,
   b) pol,
   c) vrijeme i mjesto njegovog rođenja, ako je poznato,
   d) druge činjenice koje mogu biti od koristi za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja.
(2) Ako je prijedlog iz stava (1) ovog člana podnijelo lice iz člana 73a. tačka c) ovog zakona, prijedlog sadrži podatke iz kojih proizilazi da predlagač ima pravni interes za pokretanje postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja.
(3) Uz prijedlog iz stava (1) ovog člana dostavljaju se i dokazi kojima se činjenice iz st. (1) i (2) ovog člana mogu utvrditi ili učiniti izvjesnim.

Član 73d.
(Pribavljanje izvještaja)

(1) Prije zakazivanja ročišta sud pribavlja izvještaje ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove i matičnog ureda na čijem području je boravilo lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje o tome da li u njihovim evidencijama postoje podaci o vremenu i mjestu rođenja tog lica.
(2) Sud može zatražiti izvještaj i potrebna obavještenja i od drugih organa i ustanova koje vode evidencije o fizičkim licima.
(3) Rok za dostavljanje izvještaja iz st. (1) i (2) ne može biti duži od 30 dana od dana prijema zahtjeva suda.
(4) Ako izvještaj iz stava (1) ovog člana sudu ne bude dostavljen u ostavljenom roku, smatra se da o licu čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje nema podataka u evidencijama organa od kojih je zatraženo da izvrše provjeru.
(5) Ako ima nagovještaja da je lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje imalo boravište u stranoj državi, sud donosi rješenje o prekidu postupka dok ne pribavi potrebna obavještenja od nadležnih organa strane države u skladu sa pravilima o međunarodnoj pravnoj pomoći.
(6) Izuzetno od odredbe stava (5) ovog člana sud neće prekinuti postupak ako je prijedlog iz člana 73a. ovog zakona podnesen radi utvrđivanja vremena i mjesta rođenja lica kao i identiteta lica iz člana 73e. ovog zakona.

Član 73e.
(Utvrđivanje vremena i mjesta rođenja lica kao i identiteta lica pod posebnim uslovima)

(1) Sud će postupiti u smislu člana 73d. stav (6) ovog zakona pod slijedećim uslovima:
   a) ako se radi o utvrđivanju vremena i mjesta rođenja lica i identiteta lica za koje se pretpostavlja da je dijete državljana Bosne i Hercegovine,
   b) ako se radi o utvrđivanju vremena i mjesta rođenja lica i identiteta lica koje nije rođeno na teritoriji Bosne i Hercegovine,
   c) ako je lice rođeno na teritoriji koja u pretpostavljenom vremenu rođenja lica uslijed ratnih djelovanja nije imala međunarodno pravni subjektivitet,
   d) ako je od strane obavještajno - sigurnosnih i policijskih organa u Bosni i Hercegovini evidentiran ulazak lica na teritoriji Bosne i Hercegovine sa teritorije iz tačke c) ovog stava,
   e) ako se na osnovu podataka i provjera obavještajno - sigurnosnih i policijskih organa u Bosni i Hercegovini može utvrditi minimum poznatih elemenata identiteta lica (fotografija, otisak prsta i sl.).
(2) Na utvrđivanje identiteta, vremena i mjesta rođenja u smislu odredbe ovog člana shodno se primjenjuju odredbe ovog poglavlja.

Član 73f.
(Ročište)

(1) Na ročište za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja lica sud poziva predlagača i lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje i izvodi potrebne dokaze.
(2) Da bi se utvrdilo vrijeme i mjesto rođenja lica, sud mora saslušati najmanje dva punoljetna svjedoka čiji identitet utvrđuje uvidom u javnu ispravu s fotografijom, osim u slučaju iz člana 73e ovog zakona.
(3) Sud će odrediti da sudski vještak odgovarajuće specijalnosti pregleda lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje i dâ nalaz i mišljenje o njegovim godinama života.

Član 73g.
(Sadržaj rješenja)

Rješenje kojim se utvrđuje vrijeme i mjesto rođenja sadrži slijedeće podatke o licu čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje:

a) ime i prezime,
b) pol,

c) dan, mjesec, godinu i sat rođenja,
d) mjesto rođenja i
e) podatke o njegovim roditeljima, ako su poznati.

Član 73h.

(Zakonska pretpostavka vremena rođenja)

Ako sud na osnovu izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi kada je rođeno lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje, smatra se da je ono rođeno 1. janaura u 00:01 h one godine za koju se na osnovu izvedenih dokaza može uzeti da je izvjesna godina njegova rođenja.

Član 73i.

(Zakonska pretpostavka mjesta rođenja)

Ako sud na osnovu izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi gdje je rođeno lice čije se rođenje dokazuje, kao mjesto rođenja smatra se sjedište grada, odnosno općine za koju se na osnovu izvedenih dokaza može uzeti da je izvjesno mjesto rođenja, a ako se mjesto rođenja ne može utvrditi na takav način, smatra se da je lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje rođeno u mjestu gdje je nađeno, odnosno gdje je imalo boravište u vrijeme podnošenja prijedloga za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja.

Član 73j.

(Rok za donošenje rješenja i pravo na žalbu)

(1) Rješenje o vremenu i mjestu rođenja lica sud je dužan donijeti u roku od 90 dana od dana podnošenja prijedloga.
(2) Protiv rješenja iz stava (1) ovog člana može se izjaviti žalba.
(3) Prvostepeni sud žalbu sa spisima bez odlaganja dostavlja drugostepenom sudu, koji je obavezan donijeti odluku u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

Član 73k.

(Troškovi postupka)

Troškove postupka za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja lica snosi predlagač.

Član 73l.

(Dostavljanje rješenja matičnom uredu)

Pravomoćno rješenje o vremenu i mjestu rođenja lica prvostepeni sud dostavlja nadležnom matičnom uredu u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja radi upisa činjenice rođenja u matičnu knjigu rođenih.

Član 73m.

(Stavljanje rješenja van snage)

(1) Ako se naknadno utvrdi da je lice čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje već upisano u matičnu knjigu rođenih, sud koji je donio rješenje o vremenu i mjestu rođenja po službenoj dužnosti provodi postupak stavljanja van snage tog rješenja.
(2) Pravomoćno rješenje o stavljanju van snage rješenja o vremenu i mjestu rođenja prvostepeni sud u roku od osam dana od dana pravomoćnosti rješenja dostavlja nadležnom matičnom uredu.".

Član 2.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH **Mirsad Zaimović**, s. r.	Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH **Tomislav Martinović**, s. r.

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 15.10.2020. godine i na sjednici Doma naroda od 11.1.2021. godine.

Broj 01-02-1-70-01/21
04. veljače 2021. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

ZAKON
O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Članak 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98, 39/04 i 73/05), iza članka 73. dodaje se novi Odjeljak 2a. i novi čl. 73a., 73b., 73c., 73d., 73e., 73f., 73g., 73h., 73i., 73j., 73k., 73l. i 73m. koji glase:

"2a. Utvrđivanje mjesta i vremena rođenja

Članak 73a.

(Podnošenje prijedloga)

Prijedlog za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja sudu može podnijeti:

a) osoba koja nije upisana u matičnu knjigu rođenih, a vrijeme i mjesto svog rođenja ne može dokazati na način predviđen propisima kojima se uređuje vođenje matičnih knjiga,
b) tijelo starateljstva,
c) svaka osoba koja za to ima pravni interes.

Članak 73b.

(Nadležnost suda)

Za postupak utvrđivanja vremena i mjesta rođenja mjesno je nadležan svaki stvarno nadležan sud.

Članak 73c.

(Sadržaj prijedloga)

(1) Prijedlog za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja sadrži sljedeće podatke o osobi čije se vrijeme i mjesto rođenja dokazuje:
a) ime i prezime,
b) spol,
c) vrijeme i mjesto njezina rođenja, ako je poznato,
d) druge činjenice koje mogu biti od koristi za utvrđivanje vremena i mjesta rođenja.
(2) Ako je prijedlog iz stavka (1) ovog članka podnijela osoba iz članka 73a. točka c) ovog zakona, prijedlog sadrži podatke iz kojih proizilazi da predlagatelj ima pravni interes za pokretanje postupka utvrđivanja vremena i mjesta rođenja.
(3) Uz prijedlog iz stavka (1) ovog članka dostavljaju se i dokazi kojima se činjenice iz st. (1) i (2) ovog članka mogu utvrditi ili učiniti izvjesnim.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POSEBNOM POREZU NA BEZALKOHOLNA PIĆA

Član 1.

U Zakonu o posebnom porezu na bezalkoholna pića ("Službene novine Federacije BiH", br. 6/95, 51/99, 52/01 i 37/03) u članu 3. u stavu 2. riječi:"voćnog soka, soka od voćne baze, soka od povrća" brišu se.

Član 2.

U članu 3. stav 4. se briše.

Novi stav 4. člana 3. glasi:"Prirodne, mineralne, gazirane i negazirane vode, 100% prirodni sokovi bez dodatka šećera i konzervansa, te voćni sokovi i voćni sirupi bez konzervansa koji su urađeni i puštaju se u promet ili se uvoze u skladu sa preuzetim i važećim Pravilnikom o kvaliteti proizvoda od voća, povrća i pečurki i pektinskih preparata ("Službeni list SFRJ", br. 1/79, 20/82 i 74/90) ne smatraju se bezalkoholnim pićima u smislu ovog zakona."

Član 3.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Doma naroda	Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.	**Muhamed Ibrahimović**, s. r.

377

Na temelju članka IV.B.7.a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o izmjeni Zakona o izvanparničnom postupku koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma od 30. lipnja 2004. godine i na sjednici Doma naroda od 6. srpnja 2004. godine.

Broj 01-698/04
15. srpnja 2004. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

ZAKON

O IZMJENI ZAKONA O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Članak 1.

U Zakonu o izvanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98) u članku 16. stavak 2. briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj	Predsjedatelj
Doma naroda	Zastupničkog doma
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, v. r.	**Muhamed Ibrahimović**, v. r.

На основу члана IV.Б.7.а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Проглашава се Закон о измјени Закона о ванпарничном поступку који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 30. јуна 2004. године и на сједници Дома народа од 6. јула 2004. године.

Број 01-698/04
15. јула 2004. године
Сарајево

Предсједник
Нико Лозанчић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНИ ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 1.

У Закону о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", број 2/98) у члану 16. став 2. брише се.

Досадашњи став 3. постаје став 2.

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједавајући	Предсједавајући
Дома народа	Представничког дома
Парламента Федерације БиХ	Парламента Федерације БиХ
Славко Матић, с. р.	**Мухамед Ибрахимовић**, с. р.

Na osnovu člana IV.B.7.a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o izmjeni Zakona o vanparničnom postupku koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 30. juna 2004. godine i na sjednici Doma naroda od 6. jula 2004. godine.

Broj 01-698/04
15. jula 2004. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, s. r.

ZAKON

O IZMJENI ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 2/98) u članu 16. stav 2. briše se.

Dosadašnji stav 3. postaje stav 2.

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući	Predsjedavajući
Doma naroda	Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH	Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.	**Muhamed Ibrahimović**, s. r.

378

Na temelju članka IV.B.7.a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENI ZAKONA O DRŽAVNOJ SLUŽBI U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

Proglašava se Zakon o izmjeni Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma od 30. lipnja 2004. godine i na sjednici Doma naroda od 6. srpnja 2004. godine.

Broj 01-699/04
15. srpnja 2004. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

Temeljem članka IV.B.7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o dopunama Zakona o parničnom postupku koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkoga doma od 12. prosinca 2005. godine i na sjednici Doma naroda od 14. prosinca 2005. godine.

Broj 01-02-788/05
21. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

ZAKON

O DOPUNAMA ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU

Članak 1.

U Zakonu o parničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", broj 53/03) u članku 13. iza stavka (1) dodaju se novi st. (2) i (3) koji glase:

"(2) U prvostupanjskom postupku, u sporovima male vrijednosti, može postupati i odlučivati stručni suradnik.

(3) Stručni suradnik, u postupcima iz stavka (2) ovoga članka, može poduzimati sve radnje za koje je ovim Zakonom predviđeno da ih poduzima sudac pojedinac."

Dosadašnji stavak (2) postaje stavak (4).

Članak 2.

U članku 306. u trećem retku iza riječi "stupnja" dodaju se riječi: "stručni suradnik".

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednoga dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedatelj
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, v. r.

Predsjedatelj
Zastupničkoga doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, v. r.

930

На основу члана IV Б.7. а) (IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНАМА ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Проглашава се Закон о допунама Закона о ванпарничном поступку који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 12. децембра 2005. године и на сједници Дома народа од 14. децембра 2005. године.

Број 01-02-790/05
21. децембра 2005. године
Сарајево

Предсједник
Нико Лозанчић, с. р.

ЗАКОН

О ДОПУНИ ЗАКОНА О ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ

Члан 1.

У Закону о ванпарничном поступку ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 2/98 и 39/04) у члану 16. иза става 2. додају се нови ст. 3. и 4. који гласе:

" У поступцима проглашења несталих лица умрлим и доказивања смрти, дозволе за закључивање брака, расправљања оставштине, управљања и кориштења заједничким стварима, уређења међа, чувања исправа и судског депозита, као и у другим поступцима, ако је то прописано посебним законом, може поступати и одлучивати стручни сарадник.

Стручни сарадник, у поступцима из става 3. овог члана, може предузимати све радње за које је овим Законом предвиђено да их предузима судија појединац."

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједавајући
Дома народа
Парламента Федерације БиХ
Славко Матић, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Мухамед Ибрахимовић, с. р.

Na osnovu člana IV B.7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o dopunama Zakona o vanparničnom postupku koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 12.decembra 2005. godine i na sjednici Doma naroda od 14. decembra 2005. godine.

Broj 01-02-790/05
21. decembra 2005. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, s. r.

ZAKON

O DOPUNI ZAKONA O VANPARNIČNOM POSTUPKU

Član 1.

U Zakonu o vanparničnom postupku ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/98 i 39/04) u članu 16. iza stava 2. dodaju se novi st. 3. i 4. koji glase:

" U postupcima proglašenja nestalih osoba umrlim i dokazivanja smrti, dozvole za zaključivanje braka, raspravljanja ostavštine, upravljanja i korištenja zajedničkim stvarima, uređenja meda, čuvanja isprava i sudskog depozita, kao i u drugim postupcima, ako je to propisano posebnim zakonom, može postupati i odlučivati stručni saradnik.

Stručni saradnik, u postupcima iz stava 3. ovog člana, može preduzimati sve radnje za koje je ovim Zakonom predviđeno da ih preduzima sudija pojedinac."

Član 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Slavko Matić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Muhamed Ibrahimović, s. r.

Temeljem članka IV.B.7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNAMA ZAKONA O IZVANPARNIČNOM POSTUPKU

Proglašava se Zakon o dopunama Zakona o izvanparničnom postupku koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkoga doma od 12. prosinca 2005. godine i na sjednici Doma naroda od 14. prosinca 2005. godine.

Broj 01-02-790/05
21. prosinca 2005. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.